

III

(Λοιπές πράξεις)

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ

Δημόσια έκδοση ⁽¹⁾

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΕΖΕΣ

αριθ. 244/12/COL

της 27ης Ιουνίου 2012

σχετικά με την ενίσχυση για την αναδιάρθρωση της Islandsbanki (Ισλανδία)

Η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ («Αρχή»),

Έχοντας υπόψη τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (εφεξής «συμφωνία ΕΟΧ»), και ιδίως το άρθρο 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) και το πρωτόκολλο 26,

Έχοντας υπόψη τη συμφωνία μεταξύ των κρατών ΕΖΕΣ για τη σύσταση Εποπτεύουσας Αρχής και Δικαστηρίου (εφεξής «Συμφωνία περί Εποπτείας και Δικαστηρίου»), και ιδίως το άρθρο 24,

Έχοντας υπόψη το πρωτόκολλο 3 της συμφωνίας περί Εποπτείας και Δικαστηρίου («πρωτόκολλο 3»), και ιδίως το άρθρο 1 παράγραφος 3 του μέρους I, το άρθρο 7 παράγραφος 3 του μέρους II και το άρθρο 13 του μέρους II,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I. ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- (1) Μετά την άτυπη αλληλογραφία τον Οκτώβριο του 2008, και την ψήφιση από το ισλανδικό κοινοβούλιο (Althingi) του νόμου αριθ. 125/2008, της 6ης Οκτωβρίου 2008, για τις εκταμιεύσεις του δημόσιου ταμείου λόγω εκτάκτων περιστάσεων στη χρηματοπιστωτική αγορά κ.λπ. (εφεξής «νόμος περί εκτάκτων περιστάσεων»), ο οποίος παρείχε στο ισλανδικό κράτος ευρείες αρμοδιότητες παρέμβασης στον τραπεζικό τομέα, ο πρόεδρος της Αρχής απέστειλε επιστολή στις 10 Οκτωβρίου 2008 προς τις ισλανδικές αρχές και ζήτησε να κοινοποιηθούν στην Αρχή τα μέτρα κρατικής ενίσχυσης που λήφθηκαν στο πλαίσιο του νόμου περί εκτάκτων περιστάσεων. Ακολούθησε περιοδικά περαιτέρω επικοινωνία και αλληλογραφία, συμπεριλαμβανομένης ιδίως της επιστολής που έστειλε η Αρχή στις 18 Ιουνίου 2009 υπενθυμίζοντας στις ισλανδικές αρχές την ανάγκη κοινοποίησης των μέτρων κρατικής ενίσχυσης, και τη ρήτρα αναστολής που αναφέρεται στο άρθρο 3 του πρωτοκόλλου 3. Έπειτα από περαιτέρω αλληλογραφία, η κρατική ενίσχυση που χορηγήθηκε για την αποκατάσταση ορισμένων λειτουργιών της Glitnir και την ίδρυση και κεφαλαιοποίηση της New Glitnir Bank (η οποία έχει μετονομαστεί σε Islandsbanki) τελικά κοινοποιήθηκε εκ των υστέρων από τις ισλανδικές αρχές στις 15 Σεπτεμβρίου 2010 ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Το παρόν έγγραφο διατίθεται μόνο για ενημερωτικούς σκοπούς. Στην εν λόγω δημοσιευμένη έκδοση, ορισμένα στοιχεία έχουν παραλειφθεί ώστε να μην αποκαλύπτονται εμπιστευτικές πληροφορίες. Τα στοιχεία αυτά συμβολίζονται με [...] ή με φάσμα τιμών σε αγκύλες με το οποίο παρέχεται μη εμπιστευτική κατά προσέγγιση εκτίμηση του σχετικού αριθμητικού ποσού.

⁽²⁾ Για πιο λεπτομερή περιγραφή της διαδικασίας, βλέπε την απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, η οποία αναφέρεται στην υποσημείωση 3.

- (2) Με επιστολή της 15ης Δεκεμβρίου 2010 ⁽³⁾ η Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ (η Αρχή) ενημέρωσε τις ισλανδικές αρχές ότι είχε αποφασίσει να κινηθεί τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 του μέρους I του πρωτοκόλλου 3 σχετικά με τα μέτρα που έλαβε το ισλανδικό κράτος για την αποκατάσταση ορισμένων λειτουργιών της (πρώην) Glitnir Bank hf και την ίδρυση και κεφαλαιοποίηση της New Glitnir Bank hf, η οποία έχει μετονομαστεί σε Islandsbanki (απόφαση για την κίνηση διαδικασίας) ⁽⁴⁾. Η Αρχή απαίτησε επίσης την υποβολή, εντός έξι μηνών, αναλυτικού σχεδίου για την αναδιάρθρωση της Islandsbanki.
- (3) Με μήνυμα ηλεκτρονικής αλληλογραφίας της 24ης Μαρτίου 2011 ⁽⁵⁾, η Αρχή έλαβε παρατήρηση από τα ενδιαφερόμενα μέρη, η οποία διαβιβάστηκε στις ισλανδικές αρχές στις 25 Μαΐου 2011. Οι ισλανδικές αρχές δεν απάντησαν στην εν λόγω παρατήρηση.
- (4) Με επιστολή της 31ης Μαρτίου 2011, οι ισλανδικές αρχές υπέβαλαν σχέδιο για την αναδιάρθρωση της Islandsbanki. Μετά την εξαγορά της Byr τον Νοέμβριο του 2011, οι ισλανδικές αρχές υπέβαλαν νέο σχέδιο για την αναδιάρθρωση της Islandsbanki στις 22 Φεβρουαρίου 2012 ⁽⁶⁾.
- (5) Η Αρχή ζήτησε πληροφορίες σχετικά με το σχέδιο αναδιάρθρωσης στις 11 Ιουλίου 2011 και στις 13 Φεβρουαρίου 2012. Οι ισλανδικές αρχές απάντησαν στο αίτημα για ενημέρωση στις 17 Οκτωβρίου 2011 και στις 13 Μαρτίου 2012. Οι τελικές εκδόσεις των δεσμεύσεων υποβλήθηκαν στις 16 Μαΐου 2012 και στις 6 Ιουνίου 2012 ⁽⁷⁾.
- (6) Επιπλέον, η Αρχή συναντήθηκε με τις ισλανδικές αρχές στις 7 Ιουνίου 2011 και στις 27 και 28 Φεβρουαρίου 2012.

2. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΦΑΚΕΛΟΥ

- (7) Η Αρχή θα περιγράψει στην παρούσα ενότητα τα γεγονότα, τα πραγματικά περιστατικά και τις οικονομικές, πολιτικές και ρυθμιστικές εξελίξεις σχετικά με την κατάρρευση και την ανασυγκρότηση του ισλανδικού χρηματοπιστωτικού συστήματος από τον Οκτώβριο του 2008 έως την ημερομηνία που θεωρείται απαραίτητη για να καθοριστεί το πλαίσιο στο οποίο έχει διεξαχθεί η αξιολόγηση των συγκεκριμένων μέτρων ενίσχυσης. Προτού προβεί σε αυτή την ενέργεια, θα πραγματοποιήσει μια ιστορική αναδρομή της κατάρρευσης της Glitnir.

2.1. Η κατάρρευση της Glitnir Bank

- (8) Τον Σεπτέμβριο του 2008 αρκετά μεγάλα παγκόσμια χρηματοπιστωτικά ιδρύματα άρχισαν να αντιμετωπίζουν σοβαρές δυσκολίες. Εν μέσω της αναταραχής στις παγκόσμιες χρηματοπιστωτικές αγορές και μετά την κατάρρευση της Lehman Brothers τον Σεπτέμβριο του 2008, οι τρεις μεγαλύτερες εμπορικές τράπεζες της Ισλανδίας, οι οποίες είχαν σημειώσει εξαιρετική ανάπτυξη κατά τη διάρκεια των προηγούμενων ετών, αντιμετώπισαν αφενός δυσκολίες στην αναχρηματοδότηση του βραχυπρόθεσμου χρέους τους και αφετέρου μαζικές αναλήψεις καταθέσεων. Η Lehman Brothers ζήτησε να υπαχθεί στις διατάξεις περί πτώχευσης στις 15 Σεπτεμβρίου και την ίδια ημέρα ανακοινώθηκε ότι η Bank of America πρόκειτο να εξαγοράσει τη Merrill Lynch.
- (9) Παράλληλα, μία από τις μεγαλύτερες τράπεζες του Ηνωμένου Βασιλείου, η HBOS, εξαγοράστηκε από την Lloyds TSB. Εν τω μεταξύ, η Glitnir αντιμετώπιζε μεγάλες δυσκολίες στη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων της. Ένα ομολογιακό δάνειο έπρεπε να ακυρωθεί λόγω έλλειψης ενδιαφέροντος, η εκχώρηση περιουσιακών στοιχείων δεν ολοκληρώθηκε, ενώ μια γερμανική τράπεζα αρνήθηκε να επεκτείνει δύο δάνεια ύψους 150 εκατ. ευρώ. Επιπλέον, οι συνθήκες στην αγορά επιδεινώθηκαν σε πολύ μεγάλο βαθμό μετά την πτώση της Lehman Brothers.

⁽³⁾ Απόφαση αριθ. 494/10/COL της Αρχής να κινηθεί την επίσημη διαδικασία έρευνας όσον αφορά την κρατική ενίσχυση που χορηγήθηκε για την αποκατάσταση ορισμένων λειτουργιών της (πρώην) Glitnir Bank hf και την ίδρυση και κεφαλαιοποίηση της New Glitnir Bank hf (η οποία έχει μετονομαστεί σε Islandsbanki), EE C 41 της 10.2.2011, σ. 51 και συμπλήρωμα EOX της Επίσημης Εφημερίδας αριθ. 7, της 10.2.2011, σ. 50.

⁽⁴⁾ Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία που οδήγησε στην απόφαση αριθ. 494/10/COL της Αρχής, είναι διαθέσιμες στο τμήμα διαδικασίας της απόφασης.

⁽⁵⁾ Διορθώθηκε από τα ενδιαφερόμενα μέρη στις 25 Μαΐου 2012.

⁽⁶⁾ Βλέπε απόφαση αριθ. 325/11/COL της Αρχής, για την εξαγορά της Byr hf από την Islandsbanki και παράταση της προσωρινής έγκρισης της διευκόλυνσης εξαρτημένου δανείου που χορηγήθηκε στην Byr hf, EE C 16 της 19.1.2012, σ. 10 και συμπλήρωμα EOX της Επίσημης Εφημερίδας αριθ. 3, της 19.1.2012, σ. 1.

⁽⁷⁾ Όσον αφορά την ανταγωνιστικότητα στον τραπεζικό τομέα της Ισλανδίας και τα ενδεχόμενα διορθωτικά μέτρα ανταγωνισμού, η Αρχή έχει συνεργαστεί με την ισλανδική επιτροπή ανταγωνισμού (ICA).

- (10) Στις 25 Σεπτεμβρίου 2008, ο πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της Glitnir επικοινωνήσε με την Κεντρική Τράπεζα της Ισλανδίας (CBI), για να την ενημερώσει ότι, ως αποτέλεσμα των δανείων που έπρεπε να αποπληρωθούν τον Οκτώβριο, η τράπεζα είχε άμεσο έλλειμμα 600 εκατ. ευρώ. Στις 29 Σεπτεμβρίου ανακοινώθηκε ότι η ισλανδική κυβέρνηση σκόπευε να παράσχει στην Glitnir 600 εκατ. ευρώ με αντάλλαγμα το 75 % των ιδίων κεφαλαίων της. Ωστόσο, εξαιτίας του γεγονότος ότι τα 600 εκατ. ευρώ αναλογούσαν σε σχεδόν ένα τέταρτο των αποθεμάτων ξένου συναλλάγματος της Ισλανδίας, και του ότι η Glitnir είχε αντιμετωπίσει προβλήματα αναχρηματοδότησης για κάποιο χρονικό διάστημα, με το χρέος της, το οποίο έπρεπε να εξοφληθεί εντός των επόμενων έξι μηνών, να εκτιμάται σε 1,4 δισεκατ. ευρώ, σύμφωνα με τις δημόσια διαθέσιμες πληροφορίες, η πρόταση δεν ήταν αξιόπιστη ⁽⁸⁾. Όπως αποδείχθηκε, η αξία των εκδοθεισών μετοχών της Glitnir ύψους άνω των 200 δισεκατ. ισλανδικών κορώνων κατέρρευσε σε 26 δισεκατ. ισλανδικές κορόνες μέσα σε μία ημέρα.
- (11) Στις ισλανδικές τράπεζες σημειώθηκαν μαζικές αναλήψεις καταθέσεων, όχι μόνο στο εξωτερικό αλλά και εντός της Ισλανδίας. Οι εγχώριες αναλήψεις πραγματοποιήθηκαν σε τέτοιο βαθμό, που σε κάποιο στάδιο οι ισλανδικές τράπεζες και η Κεντρική Τράπεζα της Ισλανδίας παραλίγο να αντιμετωπίσουν έλλειψη μετρητών. Στις 30 Σεπτεμβρίου 2008, ο οργανισμός αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας Moody's υποβάθμισε την πιστοληπτική ικανότητα της Glitnir, προκαλώντας υποχρεώσεις αποπληρωμής για περαιτέρω δάνεια. Ακολούθησαν επίσης απαιτήσεις περιθωρίου ύψους άνω του ενός δισεκατομμυρίου ευρώ. Στις 7 Οκτωβρίου 2008 η Glitnir υποχρεώθηκε να ζητήσει από την ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας (FME) να τεθεί υπό τον έλεγχό της ⁽⁹⁾.

2.2. Η χρηματοπιστωτική κρίση και τα κυριότερα αίτια της χρεοκοπίας των ισλανδικών τραπεζών

- (12) Στην κοινοποίησή τους σχετικά με την ενίσχυση που χορηγήθηκε στη New Glitnir Bank (η οποία μετονομάστηκε σε Islandsbanki), οι ισλανδικές αρχές εξήγησαν ότι οι λόγοι κατάρρευσης του τραπεζικού τομέα της Ισλανδίας και η ανάγκη παρέμβασής τους καθορίστηκαν αναλυτικά σε έκθεση που εκπονήθηκε από ειδική εξεταστική επιτροπή, η οποία συστάθηκε από το ισλανδικό κοινοβούλιο ⁽¹⁰⁾, αποστολή της οποίας ήταν η έρευνα και ανάλυση των διαδικασιών που οδήγησαν στην κατάρρευση των τριών κύριων τραπεζών. Η Αρχή συνοψίζει παρακάτω τα συμπεράσματα της Επιτροπής σχετικά με τα πιο σημαντικά αίτια χρεοκοπίας της Glitnir Bank. Τα στοιχεία προέρχονται από τα κεφάλαια 2 (Συνοπτική Περίληψη) και 21 (Αίτια της κατάρρευσης των ισλανδικών τραπεζών — Ευθύνη, λάθη και αμέλεια) της έκθεσης της ειδικής εξεταστικής επιτροπής.
- (13) Η συνολική μείωση της ρευστότητας στις χρηματοπιστωτικές αγορές που ξεκίνησε το 2007 οδήγησε τελικά στην κατάρρευση των τριών κύριων ισλανδικών τραπεζών, των οποίων οι επιχειρηματικές λειτουργίες εξαρτιόνταν ολοένα και περισσότερο από την αύξηση της χρηματοδότησης μέσω των διεθνών αγορών. Εντούτοις, οι λόγοι κατάρρευσης των ισλανδικών τραπεζών είναι σύνθετοι και πολυάριθμοι. Η ειδική εξεταστική επιτροπή διερεύνησε τους λόγους που οδήγησαν στην κατάρρευση των κύριων τραπεζών, και είναι αξιοσημείωτο ότι η πλειονότητα των συμπερασμάτων ισχύει και για τις τρεις τράπεζες, πολλά δε συμπεράσματα είναι αλληλένδετα. Τα αίτια χρεοκοπίας που αφορούν τις δραστηριότητες των τραπεζών αναφέρονται συνοπτικά παρακάτω.

Υπερβολική και μη βιώσιμη ανάπτυξη

- (14) Η ειδική εξεταστική επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι κατά τα έτη που προηγήθηκαν της κατάρρευσης, οι τράπεζες ενίσχυσαν τους ισολογισμούς τους και τα χαρτοφυλάκια δανείων τους πέρα από τη λειτουργική και διαχειριστική τους ικανότητα. Τα συνδυασμένα περιουσιακά στοιχεία των τριών τραπεζών αυξήθηκαν εκθετικά από 1,4 τρισεκατομμύρια ισλανδικές κορόνες ⁽¹¹⁾ το 2003 σε 14,4 τρισεκατομμύρια ισλανδικές κορόνες στο τέλος του δεύτερου τριμήνου του 2008. Αξίζει να σημειωθεί ότι μεγάλο μέρος της ανάπτυξης των τριών τραπεζών αποτελούσε ο δανεισμός σε ξένα μέρη, ο οποίος αυξήθηκε σημαντικά κατά τη διάρκεια του 2007 ⁽¹²⁾, κυρίως μετά την έναρξη της διεθνούς κρίσης

⁽⁸⁾ Βλέπε την έκθεση της ειδικής εξεταστικής επιτροπής στο Κοινοβούλιο της Ισλανδίας, κεφάλαιο 2: Η περίληψη των κύριων συμπερασμάτων της έκθεσης, σελίδα 13, είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: <http://sic.althingi.is/pdf/RNAvef-Kafla2Enska.pdf>.

⁽⁹⁾ Η Landsbanki τέθηκε επίσης υπό αναγκαστική διαχείριση την ίδια ημέρα, και η Kaupthing Bank ακολούθησε δύο ημέρες αργότερα, στις 9.10.2008.

⁽¹⁰⁾ Τα μέλη της ειδικής εξεταστικής επιτροπής ήταν ο Δικαστής Ανώτατου Δικαστηρίου, κ. Páll Hreinsson, ο Κοινοβουλευτικός Διαμεσολαβητής της Ισλανδίας, κ. Tryggvi Gunnarsson και η Δόκτωρ Sigríður Benediktsdóttir, καθηγήτρια και αναπληρώτρια πρόεδρος στο Πανεπιστήμιο του Yale στις ΗΠΑ. Η πλήρης έκθεση είναι διαθέσιμη στα Ισλανδικά στο: <http://rna.althingi.is/>, ενώ τα σημεία που έχουν μεταφραστεί στα Αγγλικά (τα οποία περιλαμβάνουν τη συνοπτική περίληψη και το κεφάλαιο σχετικά με τα αίτια της κατάρρευσης των τραπεζών) είναι διαθέσιμα στο: <http://sic.althingi.is/>.

⁽¹¹⁾ Ισλανδική κορόνα (króna).

⁽¹²⁾ Ο δανεισμός σε ξένα μέρη αυξήθηκε κατά 11,4 δισεκατ. ευρώ, από 9,3 δισεκατ. ευρώ σε 20,7 δισεκατ. ευρώ σε έξι μήνες.

ρευστότητας. Αυτό οδήγησε την ειδική εξεταστική επιτροπή στο συμπέρασμα ότι μεγάλο μέρος της εν λόγω αύξησης δανεισμού προήλθε από δάνεια που χορηγήθηκαν σε επιχειρήσεις στις οποίες είχε αποκλειστεί χορήγηση πίστωσης από άλλα ιδρύματα. Η έκθεση, επίσης, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι επενδυτικές τραπεζικές δραστηριότητες εγγενώς υψηλότερου κινδύνου είχαν καταστεί ολοένα αυξανόμενο χαρακτηριστικό των δραστηριοτήτων των τραπεζών, και η ανάπτυξη συνέβαλε στα προβλήματα.

Μείωση της διαθέσιμης χρηματοδότησης στις διεθνείς αγορές

- (15) Μεγάλο μέρος της ανάπτυξης των τραπεζών διευκολύνθηκε από την πρόσβαση στις διεθνείς χρηματοπιστωτικές αγορές, με την κεφαλαιοποίηση λόγω καλής πιστοληπτικής ικανότητας και πρόσβασης στις ευρωπαϊκές αγορές μέσω της συμφωνίας ΕΟΧ. Οι ισλανδικές τράπεζες δανείστηκαν 14 δις ευρώ στις ξένες αγορές χρεογράφων το 2005 με σχετικά ευνοϊκούς όρους. Όταν περιορίστηκε η πρόσβαση στις ευρωπαϊκές αγορές χρεογράφων, οι τράπεζες χρηματοδότησαν τις δραστηριότητές τους στις αγορές των ΗΠΑ, με τα ισλανδικά χρεόγραφα να έχουν τη μορφή εγγυημένων δανειακών ομολόγων. Την περίοδο που προηγήθηκε της κατάρρευσης, οι τράπεζες ήταν ολοένα και πιο εξαρτημένες από τον βραχυπρόθεσμο δανεισμό, έχοντας ως αποτέλεσμα την πρόκληση μεγάλων και, σύμφωνα με την ειδική εξεταστική επιτροπή, προβλεπόμενων κινδύνων αναχρηματοδότησης.

Η μόχλευση των ιδιοκτητών τραπεζών

- (16) Στην περίπτωση της κάθε μιας μεγάλης ισλανδικής τράπεζας, οι κύριοι ιδιοκτήτες ανήκαν στους σημαντικότερους οφειλέτες ⁽¹³⁾. Η χορήγηση δανείων της Glitnir σε βασικούς μετόχους της Baugur Group και στα συνδεδεμένα μέρη, ιδίως στην FL Group, ήταν σημαντική. Την άνοιξη του 2007, μετά τη σημαντική αύξηση των μεριδίων των Baugur Group και FL Group στην τράπεζα, ορίστηκε νέο διοικητικό συμβούλιο στην Glitnir. Κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2007 και στις αρχές του 2008 η χορήγηση δανείων προς τη Baugur και τις συναφείς εταιρείες με την Baugur σχεδόν διπλασιάστηκε, ενώ στο αποκορύφωμά του η χορήγηση δανείων προς τον εν λόγω όμιλο ανήλθε στο 80 % των ιδίων κεφαλαίων της τράπεζας ⁽¹⁴⁾. Η εν λόγω αύξηση δανεισμού προς τους βασικούς μετόχους πραγματοποιήθηκε παρά το γεγονός ότι η Glitnir είχε αρχίσει να αντιμετωπίζει προβλήματα ρευστότητας και αναχρηματοδότησης. Η ειδική εξεταστική επιτροπή έκρινε ότι ορισμένοι μέτοχοι είχαν ασυνήθιστα εύκολη πρόσβαση στη λήψη δανείων από τις τράπεζες εξαιτίας της ιδιότητάς τους ως ιδιοκτήτες. Η επιτροπή κατέληξε επίσης στο συμπέρασμα ότι υπήρχαν ισχυρές ενδείξεις ότι οι Baugur Group και FL Group είχαν προσπαθήσει να ασκήσουν αθέμιτη επιρροή στη διαχείριση της τράπεζας, και ότι τα όρια μεταξύ των συμφερόντων των μεγαλύτερων μετόχων και του συμφέροντος της τράπεζας ήταν δυσδιάκριτα. Η έμφαση που δόθηκε στους βασικούς μετόχους ήταν, κατά συνέπεια, εις βάρος των άλλων μετόχων και πιστωτών. Όταν η τράπεζα κατέρρευσε, το ανεξόφλητο δανειακό υπόλοιπό της προς την Baugur Group και τις συνδεδεμένες εταιρείες ήταν περίπου 2 δις ευρώ, περίπου το 70 % των ιδίων κεφαλαίων της. Η ειδική εξεταστική επιτροπή αμφισβήτησε επίσης τη λειτουργία των αμοιβαίων κεφαλαίων της χρηματαγοράς τα οποία διαχειρίζονταν θυγατρικές των τραπεζών, οι οποίες επένδυσαν σε μεγάλο βαθμό σε χρεόγραφα που συνδέονταν με τους ιδιοκτήτες των τραπεζών. Η Glitnir Funds, θυγατρική της Glitnir, δάνεισε περίπου 300 εκατ. ευρώ στις εταιρείες Baugur Group και FL Group, επενδύοντας 20 % του συνολικού κεφαλαίου της στα χρεόγραφα τους.

Συγκέντρωση των κινδύνων

- (17) Το συμπέρασμα της ειδικής εξεταστικής επιτροπής, ότι τα χαρτοφυλάκια των περιουσιακών στοιχείων των τραπεζών δεν ήταν επαρκώς διαφοροποιημένα, σχετίζεται με το θέμα του ασυνήθους ανοίγματος στους βασικούς μετόχους. Η ειδική εξεταστική επιτροπή έκρινε ότι οι ευρωπαϊκοί κανόνες για τα μεγάλα ανοίγματα ερμηνεύθηκαν συσταλτικά, ιδίως στην περίπτωση των μετόχων, έκρινε δε ότι οι τράπεζες προσπάθησαν να παρακάμψουν τους εν λόγω κανόνες.

Αδυναμία ιδίων κεφαλαίων

- (18) Παρά το γεγονός ότι ο λόγος κεφαλαίου/υποχρεώσεων της Glitnir και των άλλων δύο μεγάλων ισλανδικών τραπεζών φερόταν να είναι ελαφρά υψηλότερος από το ελάχιστο όριο, η ειδική εξεταστική επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο λόγος κεφαλαίου/υποχρεώσεων δεν αντανακλούσε με ακρίβεια την οικονομική ευρωστία των τραπεζών. Αυτό οφείλεται στην έκθεση σε κίνδυνο των ιδίων μετοχών των τραπεζών μέσω των πρωτογενών εγγυήσεων και των προθεσμιακών συμβάσεων επί των μετοχών. Το μετοχικό κεφάλαιο που χρηματοδοτήθηκε από τις ίδιες τις εταιρείες, και χαρακτηρίστηκε από την ειδική εξεταστική επιτροπή ως «ανεπάρκεια ιδίων κεφαλαίων» ⁽¹⁵⁾, αντιπροσώπευε πάνω από το 25 % των κεφαλαίων βάσεων των τραπεζών (ή άνω του 50 %, όταν αξιολογήθηκε σε σχέση με την πρωτογενή συνιστώσα του κεφαλαίου, δηλαδή τα ίδια κεφάλαια των μετόχων μείον τα άυλα περιουσιακά στοιχεία). Σε αυτό προστέθηκαν προβλήματα που προκλήθηκαν από τον κίνδυνο στον οποίο είχαν εκτεθεί οι τράπεζες, κατέχοντας η μία τις μετοχές της άλλης. Έως τα μέσα του 2008, η άμεση χρηματοδότηση που χορηγούσαν οι τράπεζες στις οικείες μετοχές τους, καθώς και η πολλαπλή χρηματοδότηση των μετοχών των άλλων δύο τραπεζών, ανερχόταν σε περίπου 400 δισεκατ. ισλανδικές

⁽¹³⁾ Κεφάλαιο 21.2.1.2 (σελίδα 6) της έκθεσης.

⁽¹⁴⁾ Η κατάσταση επιδεινώθηκε περαιτέρω από τις απαιτήσεις περιθωρίου των ξένων πιστωτών των μεγαλύτερων ισλανδικών εταιρειών επενδύσεων, ως αποτέλεσμα της μειωμένης αξίας των εξασφαλίσεων, γεγονός που οδήγησε τις τρεις κύριες τράπεζες να αναλάβουν τη χρηματοδότηση με στόχο την αποπληρωμή των ξένων τραπεζών.

⁽¹⁵⁾ Κεφάλαιο 21.2.1.4 της έκθεσης.

κορόνες, περίπου το 70 % της βασικής συνιστώσας του κεφαλαίου. Η ειδική εξεταστική επιτροπή έκρινε ότι η έκταση της χρηματοδότησης των ιδίων κεφαλαίων των μετόχων με τη χορήγηση δανείων από το ίδιο το σύστημα ήταν τόσο, που απειλούσε τη σταθερότητα του συστήματος. Οι τράπεζες κατείχαν σημαντικό ποσό των ιδίων μετοχών τους ως εγγύηση για το δανεισμό τους και, ως εκ τούτου, η πτώση των τιμών των μετοχών οδήγησε στη μείωση της ποιότητας των χαρτοφυλακίων δανείων. Αυτό επηρέασε την επίδοση των τραπεζών και άσκησε περαιτέρω πτωτική πίεση στις τιμές των μετοχών τους· ως απάντηση (όπως θεώρησε η ειδική εξεταστική επιτροπή από τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή της), οι τράπεζες προσπάθησαν να δημιουργήσουν τεχνητά μη φυσιολογική ζήτηση για τις μετοχές τους.

Το μέγεθος των τραπεζών

- (19) Το 2001 οι ισολογισμοί των τριών κύριων τραπεζών (συλλογικά) ανέρχονταν μόλις πάνω του ετήσιου ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕγχΠ) της Ισλανδίας. Μέχρι το τέλος του 2007 οι τράπεζες είχαν γίνει διεθνείς και κατείχαν περιουσιακά στοιχεία εννεαπλάσια του ισλανδικού ΑΕγχΠ. Η έκθεση της ειδικής εξεταστικής επιτροπής επισημαίνει ότι μέχρι το 2006 οι παρατηρητές σχολίαζαν ότι το τραπεζικό σύστημα είχε ξεπεράσει την ικανότητα της Κεντρικής Τράπεζας της Ισλανδίας και αμφέβαλλαν κατά πόσον θα μπορούσε να εκπληρώσει τον ρόλο του δανειστή έσχατης ανάγκης. Μέχρι τα τέλη του 2007, τα βραχυπρόθεσμα χρέη της Ισλανδίας (τα οποία οφειλονταν κυρίως στη χρηματοδότηση των τραπεζών) ήταν 15 φορές μεγαλύτερα από τα αποθέματα ξένου συναλλάγματος, ενώ οι ξένες καταθέσεις στις τρεις τράπεζες ήταν επίσης 8 φορές μεγαλύτερες από τα αποθέματα ξένου συναλλάγματος. Το ταμείο εγγυήσεων καταθετών και επενδυτών κατείχε ελάχιστους πόρους σε σύγκριση με τις τραπεζικές καταθέσεις για τις οποίες θα έπρεπε να εγγυηθεί. Οι εν λόγω παράγοντες, όπως συμπεραίνει η ειδική εξεταστική επιτροπή, κατέστησαν την Ισλανδία ευπαθή σε κύμα μαζικών αναλήψεων από τις τράπεζές της.

Η ξαφνική ανάπτυξη των τραπεζών σε σύγκριση με τη ρυθμιστική και χρηματοπιστωτική υποδομή

- (20) Η ειδική εξεταστική επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι αρμόδιες εποπτικές αρχές στην Ισλανδία δεν διέθεταν την απαραίτητη αξιοπιστία λόγω της έλλειψης δανειστή έσχατης ανάγκης με επαρκείς πόρους. Η έκθεση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας (FME) και η Κεντρική Τράπεζα της Ισλανδίας δεν είχαν την τεχνογνωσία και την εμπειρία ώστε να προβούν σε ρύθμιση των τραπεζών σε δύσκολη οικονομικά περίοδο, θα μπορούσαν εντούτοις να έχουν λάβει μέτρα για τη μείωση του επιπέδου κινδύνου που είχαν υποστεί οι τράπεζες. Η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας (FME), για παράδειγμα, δεν αναπτύχθηκε με τον ίδιο ρυθμό καθώς οι τράπεζες και οι πρακτικές των ρυθμιστικών αρχών δεν συμβάδιζαν με τις ραγδαίες εξελίξεις στις λειτουργίες των τραπεζών. Η έκθεση επικρίνει επίσης την κυβέρνηση, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι οι αρχές θα έπρεπε να έχουν λάβει μέτρα για τη μείωση των πιθανών επιπτώσεων των τραπεζών στην οικονομία, μειώνοντας το μέγεθός τους ή υποχρεώνοντας μία ή περισσότερες τράπεζες να μεταφέρουν την έδρα τους στο εξωτερικό ⁽¹⁶⁾.

Ανισορροπία και υπερβολική επέκταση του συνόλου της ισλανδικής οικονομίας

- (21) Η έκθεση της ειδικής εξεταστικής επιτροπής αναφέρει γεγονότα που αφορούν την ευρύτερη οικονομία και τα οποία επηρέασαν επίσης την ταχεία ανάπτυξη των τραπεζών, συμβάλλοντας στην ανισορροπία ως προς το μέγεθος και στην επιρροή μεταξύ του τομέα χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και της υπόλοιπης οικονομίας. Η έκθεση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι κυβερνητικές πολιτικές (ιδιαίτερα η δημοσιονομική πολιτική) πιθανότατα συνέβαλαν στην υπερβολική επέκταση και την ανισορροπία και ότι η νομισματική πολιτική της Κεντρικής Τράπεζας της Ισλανδίας δεν ήταν επαρκώς περιοριστική. Η έκθεση αναφέρεται επίσης στη χαλάρωση των κανόνων δανεισμού του ισλανδικού Ταμείου Στεγαστικής Χρηματοδότησης ως «ένα από τα μεγαλύτερα σφάλματα της νομισματικής και δημοσιονομικής διαχείρισης που έγιναν κατά την περίοδο πριν την κατάρρευση των τραπεζών» ⁽¹⁷⁾. Η έκθεση επικρίνει επίσης την ευκολία με την οποία οι τράπεζες ήταν σε θέση να δανείζονται από την Κεντρική Τράπεζα της Ισλανδίας, ενώ το απόθεμα των βραχυπρόθεσμων διασφαλισμένων δανείων της Κεντρικής Τράπεζας της Ισλανδίας αυξήθηκε από 30 δις ισλανδικές κορόνες το φθινόπωρο του 2005 στις 500 δις ισλανδικές κορόνες στις αρχές Οκτωβρίου του 2008.

⁽¹⁶⁾ Ουσιαστικά, αποτελούσε δεδηλωμένη πολιτική της τότε κυβέρνησης συνασπισμού να ενθαρρύνει την περαιτέρω ανάπτυξη και να παρέχει κίνητρα στις τράπεζες να παραμείνουν στην Ισλανδία.

⁽¹⁷⁾ Κεφάλαιο 2, σελίδα 5 της έκθεσης.

Η ισλανδική κορόνα, οι εξωτερικές ανισορροπίες και τα περιθώρια συμβάσεων ανταλλαγής κινδύνου αθέτησης (CDS)

- (22) Η έκθεση επισημαίνει ότι το 2006 η αξία της ισλανδικής κορόνας ήταν σε αφόρητα υψηλό επίπεδο, το ισλανδικό έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ήταν πάνω από το 16 % του ΑΕγχΠ, και οι υποχρεώσεις σε ξένα νομίσματα μείον τα περιουσιακά στοιχεία άγγιζαν το συνολικό ετήσιο ΑΕγχΠ. Είχαν δημιουργηθεί οι προϋποθέσεις για την εμφάνιση της χρηματοπιστωτικής κρίσης. Μέχρι τα τέλη του 2007, η αξία της κορόνας υποτιμήθηκε, ενώ τα περιθώρια συμβάσεων ανταλλαγής κινδύνου αθέτησης (CDS) για την Ισλανδία και τις τράπεζες αυξήθηκαν εκθετικά.

2.3. Λήψη μέτρων για την ανασυγκρότηση του τραπεζικού τομέα

- (23) Μετά την κατάρρευση των τριών μεγαλύτερων εμπορικών τραπεζών τον Οκτώβριο του 2008 (συμπεριλαμβανομένης της Glitnir), οι ισλανδικές αρχές βρέθηκαν αντιμέτωπες με την πρωτοφανή πρόκληση διασφάλισης της συνέχειας των λειτουργιών των τραπεζών στην Ισλανδία ⁽¹⁸⁾. Η πολιτική που ακολούθησε η κυβέρνηση της Ισλανδίας έχει κυρίως καθοριστεί στον νόμο περί εκτάκτων περιστάσεων ⁽¹⁹⁾ που εγκρίθηκε από το ισλανδικό κοινοβούλιο στις 6 Οκτωβρίου 2008. Ο νόμος παραχωρεί έκτακτες εξουσίες στην ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας (FME) προκειμένου η εν λόγω αρχή να αναλάβει τον έλεγχο των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων και να διαθέσει τα οικεία περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις, όπως ενδείκνυται. Ο υπουργός Οικονομικών εξουσιοδοτήθηκε, εξ ονόματος του Υπουργείου Οικονομικών, να εκταμιεύσει κεφάλαια για τη θέσπιση νέων χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων. Επιπλέον, στο πλαίσιο της διαδικασίας πτώχευσης των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, δόθηκε προτεραιότητα στις καταθέσεις έναντι άλλων απαιτήσεων. Η κυβέρνηση δήλωσε ότι οι καταθέσεις στις εγχώριες εμπορικές τράπεζες και ταμειυτήρια, καθώς και στα υποκαταστήματά τους στην Ισλανδία, θα ήταν πλήρως προστατευμένες.
- (24) Οι προτεραιότητες πολιτικής επικεντρώθηκαν αρχικά στη διασφάλιση της βασικής λειτουργίας του εγχώριου τραπεζικού συστήματος και των συστημάτων πληρωμών και διακανονισμού. Τις πρώτες εβδομάδες μετά την κατάρρευση, η ισλανδική κυβέρνηση εκπόνησε επίσης οικονομικό πρόγραμμα σε συνεργασία με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), που οδήγησε στην έγκριση στις 20 Νοεμβρίου 2008 του αιτήματος της Ισλανδίας για διετή συμφωνία stand-by από το Ταμείο, η οποία περιελάμβανε δάνειο ύψους 2,1 δισεκατ. δολαρίων από το ΔΝΤ με στόχο την ενίσχυση των συναλλαγματικών αποθεμάτων της Ισλανδίας. Πρόσθετα δάνεια ύψους έως 3 δις δολάρια εξασφαλίστηκαν από άλλες σκανδιναβικές χώρες, καθώς και από ορισμένους άλλους εμπορικούς εταίρους. Από το δάνειο που παρείχε το ΔΝΤ, 827 εκατ. δολάρια διατέθηκαν άμεσα, ενώ το υπόλοιπο ποσό εκταμιεύθηκε σε οκτώ ισόποσες δόσεις, που υπόκειντο σε τριμηνιαίες αναθεωρήσεις του προγράμματος.
- (25) Το πρόγραμμα του ΔΝΤ ήταν ένα ευρύ πρόγραμμα σταθεροποίησης, το οποίο εστιάζει σε τρεις βασικούς στόχους. Πρώτος στόχος ήταν η σταθεροποίηση και αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στην κορόνα, ώστε να αποσοβηθούν οι αρνητικές επιπτώσεις της κρίσης στην οικονομία. Τα μέτρα περιελάμβαναν τη θέσπιση ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων με στόχο την αναχαίτιση της φυγής κεφαλαίων. Δεύτερον, το πρόγραμμα περιελάμβανε συνολική στρατηγική για την αναδιάρθρωση των τραπεζών, με απώτερο στόχο την ανασυγκρότηση ενός βιώσιμου χρηματοπιστωτικού συστήματος στην Ισλανδία, καθώς και τη διασφάλιση των διεθνών χρηματοπιστωτικών σχέσεων της χώρας. Μεταξύ των επιμέρους στόχων ήταν η διασφάλιση της δίκαιης αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων των τραπεζών, η μεγιστοποίηση της ανάκτησης των περιουσιακών στοιχείων και η ενίσχυση των πρακτικών εποπτείας. Τρίτον, το πρόγραμμα αποσκοπούσε στη διασφάλιση βιώσιμων δημόσιων οικονομικών, με τον περιορισμό της κοινωνικοποίησης των ζημιών στις χρεοκοπημένες τράπεζες και την εφαρμογή μεσοπρόθεσμου προγράμματος δημοσιονομικής εξυγίανσης.
- (26) Οι ισλανδικές αρχές υπογράμμισαν ότι, λόγω των εξαιρετικών περιστάσεων που συνδέονται με το μεγάλο μέγεθος του τραπεζικού συστήματος σε συνάρτηση με τις χρηματοπιστωτικές δυνατότητες του Δημοσίου, οι επιλογές πολιτικής που είχαν στη διάθεσή τους οι αρχές ήταν περιορισμένες. Κατά συνέπεια, οι λύσεις στις οποίες κατέφυγαν ήταν από πολλές απόψεις διαφορετικές από τα μέτρα που είχαν λάβει οι κυβερνήσεις άλλων χωρών οι οποίες αντιμετώπιζαν απειλές όσον αφορά τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα.

⁽¹⁸⁾ Για περισσότερα γενικά στοιχεία σχετικά με τα μέτρα που έλαβαν οι ισλανδικές αρχές, βλέπε την έκθεση του Υπουργού Οικονομικών προς το Κοινοβούλιο, του Μαΐου 2011, για την αναβίωση των εμπορικών τραπεζών (Skýrsla fjármálaráðherra um endurreisn viðskiptabankanna), που είναι διαθέσιμη στο <http://www.althingi.is/altext/-139/s/pdf/1213.pdf>

⁽¹⁹⁾ Νόμος αριθ. 125/2008, της 6ης Οκτωβρίου 2008, για τις εκταμιεύσεις του δημόσιου ταμείου λόγω εκτάκτων περιστάσεων στη χρηματοπιστωτική αγορά κ.λπ.

- (27) Βάσει του νόμου περί εκτάκτων περιστάσεων, οι τρεις μεγάλες εμπορικές τράπεζες, Glitnir Bank, Landsbanki Islands και Kaupthing Bank, διαχωρίστηκαν σε «παλιές» και «νέες» τράπεζες. Ο υπουργός Οικονομικών ίδρυσε τρεις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, προκειμένου να αναλάβουν τις εγχώριες λειτουργίες των παλαιών τραπεζών και διόρισε διοικητικά συμβούλια. Η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας (FME) ανέλαβε τον έλεγχο των παλαιών τραπεζών, διέδωσε κυρίως τα εγχώρια περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις (καταθέσεις) προς τις νέες τράπεζες που συνέχισαν τις τραπεζικές λειτουργίες στην Ισλανδία, ενώ οι παλιές τράπεζες τέθηκαν υπό την εποπτεία των αντίστοιχων επιτροπών εκκαθάρισης.⁽²⁰⁾ Τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις στο εξωτερικό ήταν κυρίως τοποθετημένα στις παλιές τράπεζες, οι οποίες στη συνέχεια υποβλήθηκαν σε διαδικασίες εκκαθάρισης και στο ενδεχόμενο κλείσιμο όλων των λειτουργιών στο εξωτερικό⁽²¹⁾.
- (28) Στο πλαίσιο των προσωρινών ισολογισμών έναρξης των τριών νέων τραπεζών, της 14ης Νοεμβρίου 2008, εκτιμήθηκε ότι τα συνδυασμένα συνολικά περιουσιακά στοιχεία των τραπεζών θα ανέρχονταν σε 2 886 δις ισλανδικές κορόνες, με το κράτος να παρέχει μετοχικό κεφάλαιο ύψους 385 δις ισλανδικών κορόνων. Το συνολικό ποσό των ομολόγων που έπρεπε να εκδοθούν από τις νέες τράπεζες υπέρ των παλαιών τραπεζών ως πληρωμή για την αξία των περιουσιακών στοιχείων που μεταβιβάζονται καθ' υπέρβαση των υποχρεώσεων εκτιμήθηκε σε 1 153 δις ισλανδικές κορόνες. Η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας (FME) ανέθεσε στην Deloitte LLP τη διενέργεια εκτιμήσεων της αξίας των μεταβιβασθέντων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων. Σε αυτή τη διαδικασία προέκυψε ότι η ανεξάρτητη αξιολόγηση δεν θα οδηγούσε σε σταθερές αξίες των μεταβιβασθέντων καθαρών περιουσιακών στοιχείων, αλλά σε αποτιμήσεις εντός ορισμένων ορίων. Προέκυψε επίσης ότι οι πιστωτές των τραπεζών προέβλεπαν διαφωνίες σχετικά με τη διαδικασία αποτίμησης, την οποία θεωρούσαν ότι δεν είναι αμερόληπτη, κατήγγειλαν δε ότι δεν ήταν σε θέση να προστατεύσουν τα συμφέροντά τους. Οι επιπλοκές αυτές οδήγησαν σε αλλαγή της πολιτικής για την εκκαθάριση των λογαριασμών μεταξύ παλαιών και νέων τραπεζών, που είχε ως αποτέλεσμα ότι, αντί να βασίζονται σε αποτιμήσεις ανεξάρτητου εμπειρογνώμονα, τα μέρη θα κατέβαλαν προσπάθειες, μέσω διαπραγματεύσεων, για την επίτευξη συμφωνιών σχετικά με την αξία των μεταβιβασθέντων καθαρών περιουσιακών στοιχείων.
- (29) Ήταν σαφές ότι θα ήταν δύσκολο για τα μέρη να καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με τις αποτιμήσεις, καθώς προφανώς υπόκειντο σε πολυάριθμες υποθέσεις επί των οποίων τα μέρη ήταν πιθανό να διαφωνούν. Το κράτος είχε ως στόχο την επίτευξη συμφωνιών σχετικά με τις αξιολογήσεις βάσης θέτοντας γερά θεμέλια για την αρχική κεφαλαιοποίηση των νέων τραπεζών. Οι επιδόσεις των τιμών των περιουσιακών στοιχείων καθ' υπέρβαση της αξιολόγησης βάσης θα μπορούσαν να αποδοθούν στους πιστωτές με τη μορφή ενδεχόμενων ομολόγων ή αυξήσεων της αξίας του μετοχικού κεφαλαίου των τραπεζών, καθώς είχε προκύψει στις διαπραγματεύσεις ότι οι επιτροπές εκκαθάρισης των Glitnir και Kaupthing, και η πλειονότητα των πιστωτών τους, θα ενδιαφέρονταν για την απόκτηση συμμετοχών στις νέες τράπεζες, γεγονός που θα τους επέτρεπε να επωφεληθούν από ενδεχόμενες αυξήσεις στις τιμές των μεταβιβασθέντων περιουσιακών στοιχείων.
- (30) Η πλήρης κεφαλαιοποίηση των τριών νέων τραπεζών και η βάση των συμφωνιών με τους πιστωτές των παλαιών τραπεζών ανακοινώθηκαν στις 20 Ιουλίου 2009. Η κυβέρνηση, ως ο μοναδικός ιδιοκτήτης των τριών νέων τραπεζών, ήταν επικεφαλής των συμφωνιών με τις επιτροπές εκκαθάρισης των παλαιών τραπεζών όσον αφορά την επίτευξη του τρόπου αποζημίωσης και καταβολής της μεταβίβασης των καθαρών περιουσιακών στοιχείων στις νέες τράπεζες. Όσον αφορά τις δύο από τις νέες τράπεζες, την Islandsbanki και τη New Kaupthing (η οποία αργότερα ονομάστηκε σε Arion Bank), αυτό περιελάμβανε υπό όρους συμφωνίες για τις παλιές τράπεζες προκειμένου οι τελευταίες να αποκτήσουν δυνατότητα εγγραφής για πλειοψηφικά συμμετοχικά δικαιώματα στις νέες τράπεζες.
- (31) Βάσει των ανωτέρω προσωρινών συμφωνιών, οι επιτροπές εκκαθάρισης των παλαιών τραπεζών αποφάσισαν τον Οκτώβριο του 2009 (η Glitnir) και τον Δεκέμβριο του 2009 (οι Kaupthing Bank και Landsbanki Islands) να ασκήσουν τις διαπραγματευτικές επιλογές τους και να εγγραφούν στη μερίδα συμμετοχής των νέων τραπεζών. Στις 18 Δεκεμβρίου 2009, η κυβέρνηση ανακοίνωσε ότι η ανασυγκρότηση των τραπεζών είχε ολοκληρωθεί και ότι είχαν συναφθεί συμφωνίες μεταξύ των ισλανδικών αρχών και των τραπεζών, από τη μία πλευρά, και των επιτροπών εκκαθάρισης της Glitnir Bank, της Landsbanki Islands και της Kaupthing Bank για λογαριασμό των πιστωτών τους, από την άλλη πλευρά, σχετικά με τους διακανονισμούς που αφορούσαν τα μεταβιβασθέντα περιουσιακά στοιχεία από τις παλιές προς τις νέες τράπεζες, ανακοίνωσε δε ότι οι νέες τράπεζες χρηματοδοτούνταν πλήρως.

⁽²⁰⁾ Βλέπε επίσης την ετήσια έκθεση της ισλανδικής αρχής χρηματοπιστωτικής εποπτείας (FME) του 2009 (Ιούλιος 2008 — Ιούνιος 2009), η οποία είναι διαθέσιμη στο <http://en.fme.is/media/utgefird-efni/FME-Annual-Report-2009.pdf>

⁽²¹⁾ Ακολούθησαν περαιτέρω μεταβιβάσεις χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων. Τον Μάρτιο του 2009, η FME ανέλαβε τον έλεγχο των λειτουργιών τριών χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, της Straumur-Burdaras, της Reykjavík Savings Bank (SPRON) και της Sparisjodabanki Íslands (Icebank), και έλαβε αποφάσεις σχετικά με τη διάθεση των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων. Ενώ αργότερα εγκρίθηκε συμφωνία συμβίβασης με τους πιστωτές της Straumur, η SPRON και η Sparisjodabanki υποβλήθηκαν σε διαδικασία εκκαθάρισης. Άλλες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις επλήγησαν επίσης σοβαρά από την κατάρρευση των τριών κύριων εμπορικών τραπεζών και από την επικρατούσα αβεβαιότητα στις χρηματοπιστωτικές αγορές, ενώ περαιτέρω χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις υποβλήθηκαν σε δημόσια διαχείριση το 2010. Έτσι, η FME όρισε προσωρινό διοικητικό συμβούλιο για την VBS Investment Bank τον Μάρτιο του 2010. Τον Απρίλιο του 2010, η FME ανέλαβε τον έλεγχο της Keflavík Savings Bank και της Byr Savings Bank, καθορίζοντας ότι οι λειτουργίες τους θα μεταβιβάζονταν στις νέες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, SpKef Savings Bank και Byr hf, αντίστοιχα. Καθώς οι χρηματοπιστωτικές συνθήκες των εν λόγω νέων επιχειρήσεων κατέληξαν να είναι χειρότερες από ό,τι είχε αρχικά προβλεφθεί, η SpKef συγχωνεύθηκε αργότερα με την Landsbankinn, με απόφαση της FME, ενώ η Byr hf συγχωνεύθηκε με την Islandsbanki, κατόπιν πρόσκλησης υποβολής προσφορών για τις μετοχές στην Byr. Οι ισλανδικές αρχές κλήθηκαν εξάλλου το 2009 να αντιμετωπίσουν τις χρηματοπιστωτικές δυσκολίες της Saga Capital Investment Bank και, το 2011, του Ταμείου Στεγαστικής Χρηματοδότησης.

- (32) Όπως αποδείχθηκε, η συνεισφορά του Δημοσίου στα ίδια κεφάλαια των νέων τραπεζών μειώθηκε σημαντικά, από 385 δισεκατ. ισλανδικές κορόνες όπως είχε αρχικά προβλεφθεί σε 135 δισεκατ. ισλανδικές κορόνες υπό τη μορφή μετοχικού κεφαλαίου και, στην περίπτωση των δύο εκ των τριών τραπεζών, της Islandsbanki και της Arion Bank, περίπου 55 δισεκατ. ισλανδικές κορόνες του κεφαλαίου κατηγορίας II υπό τη μορφή δανείων μειωμένης εξασφάλισης ή ενός συνόλου 190 δις ισλανδικών κορονοών. Επιπλέον, το Δημόσιο παρείχε στις Islandsbanki και Arion Bank ορισμένες διευκολύνσεις ρευστότητας. Το μετοχικό κεφάλαιο που παρείχαν οι παλιές τράπεζες στις νέες ανήλθε συνολικά σε περίπου 156 δισεκατ. ισλανδικές κορόνες. Κατά συνέπεια, η συνολική κεφαλαιοποίηση των νέων τραπεζών ανήλθε σε περίπου 346 δις ισλανδικές κορόνες. Ως εκ τούτου, αντί να διατηρήσουν την πλήρη κυριότητα των τριών τραπεζών, οι συμφωνίες απαιτούσαν τη μείωση των συμμετοχών του κράτους περίπου στο 5 % στην περίπτωση της Islandsbanki, στο 13 % στην περίπτωση της Arion Bank και στο 81 % στην περίπτωση της Landsbankinn.
- (33) Παρότι η εν λόγω ανάληψη των δύο εκ των τριών τραπεζών από τους πιστωτές των παλαιών τραπεζών επέλυσε σημαντικά ζητήματα ως προς την ανασυγκρότηση του χρηματοπιστωτικού τομέα και θέσπισε πιο σταθερά θεμέλια για τα κεφάλαια στις νέες τράπεζες, παρέμειναν πολυάριθμες αδυναμίες, οι οποίες έχριζαν αντιμετώπισης. Από το φθινόπωρο του 2009, οι τράπεζες έχουν επικεντρώσει τις προσπάθειές τους κυρίως σε εσωτερικά ζητήματα, καθορίζοντας τη συνολική στρατηγική όσον αφορά τις λειτουργίες τους και ειδικότερα, αναδιαρθρώνοντας τα χαρτοφυλάκια δανείων τους, τα οποία αντιπροσωπεύουν τον μεγαλύτερο παράγοντα κινδύνου για τις λειτουργίες τους και τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά τους. Η διαδικασία αναδιάρθρωσης υπήρξε περίπλοκη εξαιτίας διαφόρων πολύπλοκων παραγόντων, συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων του Ανωτάτου Δικαστηρίου σχετικά με την έλλειψη νομιμότητας των δανείων που χορηγήθηκαν σε ισλανδικές κορόνες αλλά προσαρμόστηκαν σε ξένα νομίσματα. Όσον αφορά την Islandsbanki και την αναδιάρθρωσή της, τα θέματα αυτά συζητούνται παρακάτω.

Μακροοικονομικό περιβάλλον

- (34) Μετά την κατάρρευση του τραπεζικού συστήματος τον Οκτώβριο του 2008 ακολούθησαν μεγάλοι οικονομικοί κλυδωνισμοί. Οι δυσκολίες στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της Ισλανδίας συνδυάστηκαν με την κρίση εμπιστοσύνης στο νόμισμά της. Η κορόνα υποτιμήθηκε σημαντικά κατά το πρώτο τρίμηνο του 2008 και υποτιμήθηκε εκ νέου το φθινόπωρο, πριν και μετά τη χρεοκοπία των τριών εμπορικών τραπεζών. Παρά τους ελέγχους κεφαλαίων που επιβλήθηκαν το φθινόπωρο του 2008, η νομισματική αστάθεια επικράτησε κατά τη διάρκεια του 2009 ⁽²²⁾. Ο κλυδωνισμός αυτός οδήγησε σε σοβαρή ύφεση στην οικονομία της Ισλανδίας, συρρικνώνοντας το ΑΕγχΠ κατά 6,8 % το 2009 και 4 % το 2010.
- (35) Μεταξύ των συνεπειών της οικονομικής κρίσης ήταν η ξαφνική αύξηση της ανεργίας από 1,6 % το 2008 σε 8 % το 2009, η αύξηση του πληθωρισμού και η πτώση των πραγματικών μισθών. Επιπλέον, υπήρξε απότομη αύξηση του χρέους των εταιρειών και των νοικοκυριών και του μεριδίου των μη εξυπηρετούμενων δανείων στα χαρτοφυλάκια δανείων των τραπεζών, καθώς και εξαγορά μεγάλης κλίμακας από τις νέες τράπεζες των επιχειρήσεων που βρίσκονταν σε οικονομική δυσχέρεια. Ταυτόχρονα, το υψηλό δημοσιονομικό κόστος της αναδιάρθρωσης του τραπεζικού συστήματος οδήγησε σε απότομη αύξηση του δημοσιονομικού ελλείμματος και σε σημαντική αύξηση του δημόσιου χρέους.
- (36) Μετά τη βαθιά ύφεση, τα προσωρινά στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ισλανδίας κατέδειξαν ανάκαμψη κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2011, και για το σύνολο του έτους αύξηση του ΑΕγχΠ κατά 3,1 % εν συγκρίσει με το προηγούμενο έτος.
- (37) Η οικονομική ανάπτυξη το 2011 οφειλόταν κυρίως στην αύξηση της εγχώριας ζήτησης, ιδιαίτερα στην κατά 4 % αύξηση της κατανάλωσης των νοικοκυριών. Αυτό υποστηρίχθηκε από αυξήσεις στους μισθούς και στα κοινωνικά επιδόματα, καθώς και από ορισμένες πρωτοβουλίες σε επίπεδο πολιτικής οι οποίες αναλήφθηκαν για την ελάφρυνση της αποπληρωμής του χρέους με το οποίο βαρύνονται τα νοικοκυριά, συμπεριλαμβανομένης της προσωρινής επιδότησης επιτοκίου, του παγώματος των πληρωμών δανείων και της έγκαιρης επιστροφής της ιδιωτικής συνταξιοδοτικής αποταμίευσης. Τα προσωρινά στοιχεία για το 2011 καταδεικνύουν επίσης αργή αύξηση των επενδύσεων, ωστόσο από ένα ιδιαίτερα χαμηλό επίπεδο ⁽²³⁾. Η δημόσια κατανάλωση παρέμεινε σε υποτονικό επίπεδο κατά τα τελευταία τρία έτη.
- (38) Τα γενικά μακροοικονομικά στοιχεία συγκαλύπτουν πιο σημαντικές τομεακές διαφορές. Εκτός από την κατάρρευση του χρηματοπιστωτικού τομέα, ο τομέας των κατασκευών και πολλές άλλες εγχώριες δραστηριότητες παραγωγής και παροχής υπηρεσιών συρρικνώθηκαν σημαντικά. Από την άλλη πλευρά, σημειώθηκε ανάπτυξη σε ορισμένους τομείς εξαγωγών. Λόγω της χαμηλής συναλλαγματικής ισοτιμίας της κορόνας και των σχετικά σταθερών τιμών σε ξένο νόμισμα όσον αφορά τα προϊόντα της θάλασσας και τα προϊόντα αλουμινίου, τα έσοδα από εξαγωγές αυξήθηκαν μετά την εκδήλωση της οικονομικής κρίσης, ακόμα και σε σχέση με τον τουρισμό και με άλλες εξαγωγές υπηρεσιών. Παράλληλα, οι

⁽²²⁾ Ως παράδειγμα της κλίμακας της απότομης υποτίμησης, ο μηνιαίος μέσος όρος συναλλαγματικής ισοτιμίας του ευρώ με την ισλανδική κορόνα αυξήθηκε από 90,71 ισλανδικές κορόνες τον Δεκέμβριο του 2007 σε 184,64 ισλανδικές κορόνες τον Νοέμβριο του 2009.

⁽²³⁾ Κατά τα έτη 2009-2011, το μερίδιο των επενδύσεων στο ΑΕγχΠ ήταν μόλις 13-14 %.

εισαγωγές μειώθηκαν απότομα, μετατρέποντας προσωρινά το εμπορικό ισοζύγιο ⁽²⁴⁾ σε πλεόνασμα περίπου 10 % του ΑΕγχΠ το 2010. Ωστόσο, με την αύξηση της εγχώριας ζήτησης το 2011, οι εισαγωγές αυξήθηκαν εκ νέου, οδηγώντας σε συνολικά μικρότερο εμπορικό πλεόνασμα ύψους 8,2 % του ΑΕγχΠ.

- (39) Σύμφωνα με πρόβλεψη της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ισλανδίας για την περίοδο 2012-2017, η σταδιακή οικονομική ανάκαμψη θα συνεχίσει με ανάπτυξη 2,6 % το 2012. Παρόμοιος ρυθμός ανάπτυξης αναμένεται σε όλη τη διάρκεια της περιόδου πρόβλεψης. Η εν λόγω πρόβλεψη υπόκειται, ωστόσο, σε αρκετές αβεβαιότητες. Οι προγραμματισμένες βιομηχανικές επενδύσεις μεγάλης κλίμακας μπορεί να καθυστερήσουν περαιτέρω. Οι εμπορικοί όροι της Ισλανδίας ενδέχεται να επηρεαστούν αρνητικά από την παρατεταμένη ύφεση στις κύριες χώρες συναλλαγών, γεγονός που συνεπάγεται χαμηλότερο ρυθμό ανάπτυξης στην Ισλανδία. Ο χαμηλότερος από το αναμενόμενο ρυθμός εξέλιξης για την αντιμετώπιση του χρέους των νοικοκυριών και των εταιρειών θα περιορίσει περαιτέρω την εγχώρια ζήτηση και τις προοπτικές ανάπτυξης της οικονομίας. Η ανάπτυξη θα μπορούσε να τεθεί σε κίνδυνο από τη συνεχιζόμενη αστάθεια των τιμών που συνδέεται με τη μεταβλητότητα των τιμών συναλλάγματος, στο πλαίσιο της κατάργησης των ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων.

2.4. Χρηματοπιστωτική εποπτεία και βελτιώσεις στο κανονιστικό πλαίσιο

- (40) Μετά από τις αρχικές εργασίες της σχετικά με την ίδρυση των νέων τραπεζών και την εκτίμηση της αξίας των μεταβιβασθέντων καθαρών περιουσιακών στοιχείων από τις παλαιές τράπεζες, η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας διεξήγαγε την άνοιξη του 2009 έλεγχο στις νέες τράπεζες και στα επιχειρηματικά τους σχέδια, στη χρηματοπιστωτική τους ισχύ και στις κεφαλαιακές απαιτήσεις σε ένα λεγόμενο σχέδιο αποδέσμευσης. Αυτό έγινε με τη βοήθεια της διεθνούς εταιρείας συμβούλων διαχείρισης Oliver Wyman.
- (41) Έχοντας ολοκληρώσει την παραπάνω διαδικασία, η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας χορήγησε στις τράπεζες άδειες λειτουργίας που υπόκειντο σε διάφορους όρους. Λαμβανομένης υπόψη της ποιότητας των χαρτοφυλακίων των περιουσιακών στοιχείων και της αναμενόμενης οικονομικής αβεβαιότητας, θεωρήθηκε απαραίτητο να τεθούν υψηλότερες κεφαλαιακές απαιτήσεις για τις τρεις τράπεζες από το ελάχιστο όριο. Συνεπώς, η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας καθόρισε το ποσοστό ελάχιστης κεφαλαιακής επάρκειας (CAD) για τις τρεις τράπεζες στο 16 %, τουλάχιστον το 12 % για τον λόγο κεφαλαίου/υποχρεώσεων κεφαλαίου Κατηγορίας 1. Οι εν λόγω απαιτήσεις ισχύαν για τουλάχιστον 3 έτη, εκτός εάν αναθεωρούνταν από την ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας. Καθορίστηκαν επίσης οι συνθήκες ρευστότητας, με την υποχρέωση ότι τα διαθέσιμα ρευστά κεφάλαια θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να ανέρχονται σε τουλάχιστον 20 % των καταθέσεων και ότι τα μετρητά ή τα ταμιακά ισοδύναμα θα πρέπει να ανέρχονται τουλάχιστον στο 5 % των καταθέσεων. Επιπλέον, διατυπώθηκαν απαιτήσεις και για άλλα θέματα, όπως η αναδιάρθρωση των χαρτοφυλακίων δανείων, η αξιολόγηση κινδύνων, η εταιρική διακυβέρνηση και η ιδιοκτησία. Η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας θέσπισε συγκρίσιμες κεφαλαιακές απαιτήσεις σχετικά με άλλες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις.
- (42) Το πρόγραμμα οικονομικής σταθεροποίησης που καθορίστηκε σε διαβούλευση με το ΔΝΤ προέβλεπε αναθεώρηση του συνόλου του κανονιστικού πλαισίου χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και την εποπτεία για τη βελτίωση της άμυνας έναντι μελλοντικών χρηματοπιστωτικών κρίσεων. Η κυβέρνηση κάλεσε τον πρώην Γενικό Διευθυντή της αρχής χρηματοπιστωτικής εποπτείας της Φινλανδίας, κ. Kaarlo Jännäri, να προβεί σε αξιολόγηση του υφιστάμενου κανονιστικού πλαισίου και των εποπτικών πρακτικών. Μεταξύ των βελτιώσεων που πρότεινε ο κ. Jännäri ήταν η δημιουργία εθνικού μητρώου σχετικά με τις πιστώσεις στην ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας για τη μείωση των πιστωτικών κινδύνων στο σύστημα. Στην έκθεσή του πρότεινε επίσης τη θέσπιση αυστηρότερων κανόνων και αυστηρότερης πρακτικής για μεγάλα ανοίγματα και χορηγήσεις σε μεγάλες επιχειρήσεις, καθώς και τη διεξαγωγή περισσότερων επιτόπιων επιθεωρήσεων για την επαλήθευση εκτός χώρου εποπτείας και εκδόσεων, ιδίως όσον αφορά τον πιστωτικό κίνδυνο, τον κίνδυνο ρευστότητας και τον συναλλαγματικό κίνδυνο. Πρότεινε, επίσης, την αναθεώρηση και βελτίωση του συστήματος εγγύησης των καταθέσεων, με τη στενή παρακολούθηση των εξελίξεων στο εσωτερικό της ΕΕ.
- (43) Η κυβέρνηση πρότεινε στη συνέχεια στο ισλανδικό κοινοβούλιο (Althingi) την εκπόνηση νομοσχεδίου, το οποίο θα βασιζόταν, μεταξύ άλλων, σε προτάσεις του Jännäri, καθώς και σε τροπολογίες στον νόμο για τον ΕΟΧ σχετικά με χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες από το 2009 και μετά, το οποίο εγκρίθηκε και τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουλίου 2010, ως νόμος αριθ. 75/2010. Με τον νέο νόμο, έγιναν εκτεταμένες τροποποιήσεις στον νόμο περί χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων. Αργότερα πραγματοποιήθηκαν αρκετές άλλες τροποποιήσεις στον νόμο περί χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, καθώς και περί ρύθμισης και εποπτείας των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Αυτές οι κανονιστικές τροποποιήσεις εξετάζονται αναλυτικότερα στο παράρτημα.

⁽²⁴⁾ Το εμπορικό ισοζύγιο αναφέρεται στη διαφορά των εσόδων από τις εξαγωγές και τις εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών. Δεν περιλαμβάνει το ισοζύγιο πρωτογενούς εισοδήματος από το εξωτερικό, το οποίο ήταν αρνητικό τα τελευταία έτη, ιδιαίτερα από το 2008. Αυτό σημαίνει ότι, παρά το πλεόνασμα του εμπορικού ισοζυγίου, το συνολικό ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών της Ισλανδίας υπήρξε αρνητικό τα τελευταία έτη, παρότι μειώθηκε απότομα από το 2009.

2.5. Οι κυριότερες προκλήσεις για το μέλλον ⁽²⁵⁾

- (44) Παρά τα σημαντικά επιτεύγματα στην ανασυγκρότηση του χρηματοπιστωτικού τομέα, η Ισλανδία συνεχίζει την προσπάθεια για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της χρηματοπιστωτικής και νομισματικής κρίσης που ξέσπασε το φθινόπωρο του 2008. Η χρηματοπιστωτική κρίση αποκάλυψε διάφορες αδυναμίες και ελλείψεις στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, οι οποίες πρέπει να αντιμετωπιστούν για να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη του κοινού. Είναι προφανές ότι η Ισλανδία — όπως πολλές άλλες χώρες που έχουν πληγεί σοβαρά από τη χρηματοπιστωτική κρίση — αντιμετωπίζει πολυάριθμες προκλήσεις στην προσαρμογή του νομικού και λειτουργικού περιβάλλοντος των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών για τη στήριξη ενός βιώσιμου και αποτελεσματικού χρηματοπιστωτικού συστήματος στο μέλλον και την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη μείωση του κινδύνου επανεμφάνισης περαιτέρω συστημικών κρίσεων.
- (45) Οι πιο άμεσες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν σήμερα οι ισλανδικές χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις συνδέονται με το γεγονός ότι οι τράπεζες λειτουργούν σε ένα προστατευμένο περιβάλλον, με ελέγχους κίνησης κεφαλαίων και συνολική εγγύηση των καταθέσεων. Οι τράπεζες πρέπει πλέον να είναι προετοιμασμένες να λειτουργούν σε ένα πιο εκτεθειμένο περιβάλλον όταν καταργηθούν οι έλεγχοι κίνησης κεφαλαίων και οι εγγυήσεις των καταθέσεων επανέλθουν με τη ρύθμιση που προβλέπεται στις σχετικές οδηγίες ΕΕ/ΕΟΧ ⁽²⁶⁾. Οι ισλανδικές αρχές έχουν υπογραμμίσει ότι πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή κατά τη θέσπιση νέων κανόνων στον τομέα αυτόν.
- (46) Μια άλλη σημαντική πρόκληση είναι η ανάγκη περαιτέρω προσαρμογής του νομικού και ρυθμιστικού πλαισίου προκειμένου να υποστηρίζεται ένα σταθερό και αποτελεσματικό χρηματοπιστωτικό σύστημα το οποίο θα είναι επίσης συνεπές με τον ΕΟΧ και τις εξελίξεις όσον αφορά τη διεθνή νομοθεσία ⁽²⁷⁾.

2.6. Η κατάσταση του ανταγωνισμού στον ισλανδικό χρηματοπιστωτικό τομέα

- (47) Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία των ισλανδικών αρχών ⁽²⁸⁾, ο ανταγωνισμός στη χρηματοπιστωτική αγορά έχει αλλάξει ριζικά μετά την κατάρρευση τραπεζών. Ο αριθμός των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων έχει μειωθεί, καθώς αρκετά ταμειωτήρια, εμπορικές τράπεζες και εξειδικευμένοι δανειστές είτε βρίσκονται υπό εκκαθάριση ή έχουν συγχωνευθεί με άλλες επιχειρήσεις ⁽²⁹⁾. Ο αριθμός των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων συνεχίζει να μειώνεται, με τις πρόσφατες συγχωνεύσεις των Landsbankinn και SpKef τον Μάρτιο του 2011, των Islandsbanki και Byg τον Δεκέμβριο του 2011 και τη συγχώνευση των Landsbankinn και Svarfdaelir Savings Bank, η οποία εγκρίθηκε από την Αρχή στις 20 Ιουνίου 2012 με την απόφαση αριθ. 226/12/COL. Με τις μειώσεις του αριθμού των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων και την ανάλυση

⁽²⁵⁾ Για το εν λόγω θέμα αυτό βλέπε, για παράδειγμα, την έκθεση του υπουργού Εθνικής Οικονομίας τον Μάρτιο του 2012 προς το ισλανδικό κοινοβούλιο, *Μελλοντική διάρθρωση του ισλανδικού χρηματοπιστωτικού συστήματος*. Σύμφωνα με το υπουργείο, η έκθεση αυτή θεωρείται καταλύτης σε μια ενημερωτική συζήτηση για το εν λόγω σημαντικό θέμα, καθώς δεν παρουσιάζει πλήρως διαμορφωμένες προτάσεις αλλά καθορίζει τα κύρια θέματα και τις προοπτικές σε σχέση με τις διεθνείς εξελίξεις. Η έκθεση είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση <http://eng.efnahagsraduneyti.is/media/Acrobat/Future-Structure.pdf>.

⁽²⁶⁾ Η επαναφορά των εγγυήσεων των καταθέσεων σε κανονικές συνθήκες δεν σχετίζεται μόνο με την κατάργηση της κρατικής στήριξης των εν λόγω εγγυήσεων, αλλά και με την αναθεώρηση των διατάξεων στον νόμο περί εκτάκτων περιστάσεων, σύμφωνα με τον οποίο οι καταθέσεις που απολαμβάνουν εγγύηση από τον νόμο έχουν προτεραιότητα στην εκκαθάριση μιας χρηματοπιστωτικής επιχείρησης. Αυτό αποτελεί σημαντική εγγύηση για τους καταθέτες, παρότι η κατάρρευση του τραπεζικού τομέα το 2008 είναι ακόμη νωπή στο μυαλό των ανθρώπων. Από την άλλη πλευρά, η εν λόγω διάταξη μπορεί να αποτελέσει μειονέκτημα για τις τράπεζες όσον αφορά τη διαφοροποίηση της συμφωνίας χρηματοδότησής τους.

⁽²⁷⁾ Βλέπε κεφάλαιο 9 της έκθεσης του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας το οποίο αναφέρεται στην υποσημείωση 25. Κατά την υποβολή της εν λόγω έκθεσης, ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας όρισε επίσης μια ομάδα τραπεζικών εμπειρογνομόνων, με τη συμμετοχή ξένων εμπειρογνομόνων, με στόχο την εκπόνηση προτάσεων για ένα ολοκληρωμένο νομικό και κανονιστικό πλαίσιο για τη χρηματοπιστωτική αγορά του συνόλου της Ισλανδίας. Σύμφωνα με την ίδια έκθεση, οι ισλανδικές αρχές προβλέπουν επίσης τη μελέτη άλλων μελλοντικών επιλογών, συμπεριλαμβανομένου του πιθανού διαχωρισμού των επενδυτικών και των εμπορικών δραστηριοτήτων των τραπεζών, της θέσπισης νομοθεσίας χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και της ενδεχόμενης τροποποίησης της κατανομής ευθύνης που φέρουν τα ρυθμιστικά όργανα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Είναι επίσης σαφές από τις δηλώσεις των ισλανδικών αρχών ότι η αναθεώρηση του πλαισίου νομισματικής πολιτικής παραμένει στην ημερήσια διάταξη, με ή χωρίς τη δυνατότητα προσχώρησης της Ισλανδίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και άλλα ενδεχόμενα μέσα για τη βελτίωση της οικονομικής διαχείρισης και τη διασφάλιση ότι οι ρυθμιστικές αρχές «βλέπουν το δάσος και όχι το δέντρο», καθώς και την αποτελεσματική εφαρμογή των πλέον κατάλληλων μακροπροληπτικών εργαλείων.

⁽²⁸⁾ Βλέπε κεφάλαιο 6 της έκθεσης του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας προς το ισλανδικό κοινοβούλιο, *Η μελλοντική διάρθρωση του ισλανδικού χρηματοπιστωτικού συστήματος*, η οποία είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: <http://eng.efnahagsraduneyti.is/publications/news/nr/3559>

⁽²⁹⁾ Από το φθινόπωρο του 2008, πολλές χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις έχουν εξαφανιστεί από την αγορά (εκτός από τις «παλιές» μεγάλες εμπορικές τράπεζες, Glitnir, Kaupthing και Landsbanki): Sparisjóðabanki Íslands (πρώην Icebank), Reykjavik Savings Bank (SPRON), Sparisjóður Mýrasýslu (Myrasýsla Savings Bank, SPM), VBS Investment Bank και Askar Capital Investment Bank. Οι λειτουργίες της Straumur-Burdaras Investment Bank και της Saga Capital Investment Bank μειώθηκαν επίσης σημαντικά.

των καταθέσεων των τραπεζών που κλείνουν από τις μεγαλύτερες τράπεζες, η συγκέντρωση στην εγχώρια αγορά έχει αυξηθεί. Η συνολική παρουσία των νέων τραπεζών στις χρηματοπιστωτικές αγορές του ΕΟΧ είναι, από την άλλη πλευρά, πολύ μικρότερη από εκείνη των προκατόχων τους, καθώς οι διεθνείς τραπεζικές λειτουργίες έχουν τερματιστεί.

- (48) Επιπλέον, η εγχώρια αγορά έχει συρρικνωθεί σημαντικά καθώς ορισμένες επιμέρους αγορές έχουν εξαφανιστεί ή είναι σε μεγάλο βαθμό υποτονικές. Η παρ' ολίγον εξαφάνιση της χρηματιστηριακής αγοράς και η θέσπιση ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων έχουν μειώσει τις λειτουργίες στις αγορές μετοχών και συναλλάγματος και έχουν οδηγήσει σε περιορισμένες επενδυτικές επιλογές. Με το επίπεδο των επενδύσεων στην οικονομία να βρίσκεται σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα και την εν γένει υψηλή μόχλευση των νοικοκυριών και των εταιρειών, η πιστωτική ζήτηση είναι χαμηλή. Μετά την κατάρρευση, οι τράπεζες έχουν επικεντρώσει τις προσπάθειές τους σε εσωτερικά θέματα και στην αναδιάρθρωση του χαρτοφυλακίου δανείων τους, καθώς και στην αναδιάρθρωση ορισμένων μεγάλων εταιρικών πελατών τους.
- (49) Πριν από τη χρηματοπιστωτική κρίση, τα ταμειυτήρια αντιστοιχούσαν συνολικά σε μερίδιο αγοράς της τάξης του 20 — 25 % σε καταθέσεις. Αυτό έχει πλέον περιοριστεί περίπου στο 2 έως 4 %. Τα μερίδια αγοράς που χάθηκαν από τα ταμειυτήρια και τις εμπορικές τράπεζες που εξήλθαν από την αγορά έχουν αποκτηθεί από τις τρεις μεγάλες εμπορικές τράπεζες, Arion Bank, Islandsbanki και Landsbanki. Συνολικά οι τρεις μεγάλες τράπεζες αντιπροσωπεύουν σήμερα περίπου το 90-95 % της αγοράς, έναντι του 60-75 % παλαιότερα, με το μερίδιο αγοράς της Landsbankinn να είναι οριακά υψηλότερο. Εκτός από τα 10 περιφερειακά ταμειυτήρια, που σήμερα αντιπροσωπεύουν περίπου το 2-4 % της αγοράς, ο μοναδικός άλλος παράγοντας στην αγορά είναι η αναδιάρθρωμένη MP Bank ⁽³⁰⁾, με μερίδιο αγοράς της τάξης περίπου του 1-5 %.
- (50) Η ισλανδική χρηματοπιστωτική αγορά είναι επομένως σαφώς ολιγοπωλιακή και οι τρεις μεγαλύτερες εταιρείες θα μπορούσαν να επιτύχουν συλλογικά δεσπόζουσα θέση στην αγορά. Σύμφωνα με την ισλανδική επιτροπή ανταγωνισμού (ICA), από την οποία η Αρχή είχε ζητήσει να εκφράσει άποψη σχετικά με την κατάσταση του ανταγωνισμού στην Ισλανδία και τα ενδεχόμενα διορθωτικά μέτρα, υπάρχουν σημαντικοί φραγμοί εισόδου στην τραπεζική αγορά της Ισλανδίας. Αυτό έχει αρνητικές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό. Υπάρχουν επίσης ορισμένα εμπόδια για τους καταναλωτές που επιθυμούν να αλλάξουν τράπεζα. Οι ισλανδικές αρχές αναγνώρισαν, επίσης, ότι οι κίνδυνοι που αφορούν τη συναλλαγματική ισοτιμία και σχετίζονται με το μικρό και μη εμπορεύσιμο νόμισμα της Ισλανδίας, την ισλανδική κορόνα, έχουν περιορίσει περαιτέρω τον ανταγωνισμό και έχουν αποτρέψει την είσοδο των ξένων τραπεζών και εταιρειών στην ισλανδική αγορά.
- (51) Η ισλανδική επιτροπή ανταγωνισμού επικεντρώθηκε πρόσφατα σε ένα συγκεκριμένο θέμα που αφορά την υποδομή πληροφορικής για τις λειτουργίες των τραπεζών και την εν προκειμένω συνεργασία τους. Αυτό αφορά τον πάροχο υπηρεσιών πληροφορικής που ανήκει από κοινού στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, τον *Reiknistofa bankanna* (κέντρο δεδομένων των ισλανδικών τραπεζών· κέντρο δεδομένων RB). Το εν λόγω θέμα έχει σημασία για την αξιολόγηση της προκειμένης περίπτωσης και συμπεριλαμβανόταν στα θέματα που συζήτησε η Αρχή με τις ισλανδικές αρχές και τις τράπεζες.
- (52) Το κέντρο δεδομένων RB ανήκει από κοινού στις τρεις κύριες τράπεζες της Ισλανδίας, στα δύο ταμειυτήρια, στην ένωση ταμειυτηρίων της Ισλανδίας και στους τρεις κύριους επεξεργαστές καρτών πληρωμής στην Ισλανδία. Η Landsbankinn κατέχει το 36,84 % των μετοχών του κέντρου δεδομένων RB, η Islandsbanki κατέχει το 29,48 % και η Arion Bank το 18,7 %. Συνολικά οι τρεις εμπορικές τράπεζες κατέχουν, κατά συνέπεια, το 85,02 % των μετοχών του κέντρου δεδομένων RB. Οι πελάτες του κέντρου δεδομένων RB είναι οι ιδιοκτήτες, η Κεντρική Τράπεζα της Ισλανδίας και άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, καθώς και κρατικοί και δημόσιοι φορείς. Η συνεργασία των τραπεζών σε αυτόν τον τομέα είναι εκτεταμένη, καθώς το κέντρο δεδομένων RB έχει αναπτύξει το σύστημα εκκαθάρισης και διακανονισμού στην Ισλανδία. Παρέχει επίσης πολυάριθμες βασικές τραπεζικές λύσεις που είναι λύσεις πολλαπλής μίσθωσης, χρησιμοποιείται δε από τις περισσότερες ισλανδικές τράπεζες. Επιπλέον, το κέντρο δεδομένων RB εφαρμόζει σύστημα ηλεκτρονικής τιμολόγησης και ηλεκτρονικών πληρωμών για τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές.
- (53) Σύμφωνα με την ισλανδική επιτροπή ανταγωνισμού, η κατάρρευση του 2008 κατέστησε ιδιαίτερα ευάλωτες τις μικρότερες τράπεζες και ταμειυτήρια. Για τις μικρότερες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, οι απαιτούμενες υπηρεσίες πληροφορικής ήταν ζωτικής σημασίας, δεδομένου ότι μπορούν να θεωρηθούν ένα από τα εμπόδια στην είσοδο νέων συμμετεχόντων στην αγορά. Η πλατφόρμα για τις υπηρεσίες πληροφορικής έχει παρασχεθεί σε σημαντικό βαθμό από το κέντρο δεδομένων RB όσον αφορά τις μεγαλύτερες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις και, όσον αφορά τα ταμειυτήρια και τους

⁽³⁰⁾ Στις 11 Απριλίου 2011, στη συνεδρίαση των μετόχων της τράπεζας, εγκρίθηκε σύμβαση για την πώληση των λειτουργιών της (παλαιάς) MP Bank στην Ισλανδία και τη Λιθουανία, όταν πάνω από 40 νέοι μέτοχοι επένδυσαν 5,5 δις ισλανδικές κορόνες σε νέες μετοχές στη τράπεζα. Οι υπόλοιπες λειτουργίες της παλαιάς τράπεζας παρέμειναν στους προηγούμενους ιδιοκτήτες και μεταβιβάστηκαν σε νέα νομική οντότητα, την *Ea fjárfestingarfélag hf*. Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλέπε τα δελτία τύπου της MP Bank της 11ης Απριλίου 2011 που είναι διαθέσιμα στο <https://www.mp.is/um-mp-banka/utgefif-efni/frettir/nr/1511> και στο <https://www.mp.is/um-mp-banka/utgefif-efni/frettir/nr/1510>

μικρότερους παράγοντες της αγοράς, από την Teris. Μετά το κλείσιμο πολλών μικρότερων χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων τα τελευταία έτη, η Teris έχασε σημαντικό μερίδιο των εοδόων της, με αποτέλεσμα την πώληση ορισμένων συστημάτων πληροφορικής στο κέντρο δεδομένων RB τον Ιανουάριο του 2012. Σύμφωνα με το κέντρο δεδομένων RB και την Teris, η συναλλαγή αυτή αποσκοπούσε, μεταξύ άλλων, στη διασφάλιση της συνέχισης παροχής υπηρεσιών πληροφορικής σε μικρότερες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις.

- (54) Η ισλανδική επιτροπή ανταγωνισμού ερευνά δύο υποθέσεις που αφορούν το κέντρο δεδομένων RB. Πρώτον, ερευνά κατά πόσον η κοινή ιδιοκτησία και συνεργασία των τραπεζών και άλλων χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων στο φόρουμ του κέντρου δεδομένων RB θα πρέπει να θεωρηθεί παραβίαση της απαγόρευσης των συμπράξεων δυνάμει του άρθρου 10 του ισλανδικού νόμου περί ανταγωνισμού. Δεύτερον, η συμβατότητα της αγοράς των σημαντικότερων περιουσιακών στοιχείων της Teris από το κέντρο δεδομένων RB αξιολογείται σύμφωνα με τις διατάξεις συγχώνευσης του ίδιου νόμου. Ωστόσο, τον Μάιο του 2012 οι δύο αυτές υποθέσεις περατώθηκαν με διακανονισμό μεταξύ του κέντρου δεδομένων RB και των ιδιοκτητών του, αφενός, και της ισλανδικής επιτροπής ανταγωνισμού, αφετέρου ⁽³¹⁾.
- (55) Εκτός από τις παραπάνω ανησυχίες που σχετίζονται άμεσα με την ισλανδική χρηματοπιστωτική αγορά, η ισλανδική επιτροπή ανταγωνισμού επεσήμανε ιδιαίτερα την ανάγκη έγκαιρης ολοκλήρωσης της πώλησης και της αναδιάρθρωσης των εταιρειών εκμετάλλευσης ⁽³²⁾. Πολλές εταιρείες εκμετάλλευσης περιήλθαν στη διαχείριση των τραπεζών (οι οποίες είναι πιστωτές των εταιρειών αυτών) λόγω της υπερχρέωσης μετά το οικονομικό κραχ του 2008. Σύμφωνα με την ισλανδική επιτροπή ανταγωνισμού, ενδέχεται να δημιουργηθεί σύγκρουση συμφερόντων όταν οι τράπεζες παρέχουν χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες σε εταιρείες, κατέχοντας ταυτόχρονα τις εταιρείες αυτές. Η ισλανδική επιτροπή ανταγωνισμού κρίνει ότι η άμεση και έμμεση ιδιοκτησία των τραπεζών ⁽³³⁾ είναι το πιο διαδεδομένο και επικίνδυνο πρόβλημα ανταγωνισμού στον απόηχο της χρηματοπιστωτικής κρίσης, καθώς έχει επιπτώσεις σε σχεδόν κάθε επιχείρηση και βιομηχανία στην Ισλανδία. Κατά την άποψη της ισλανδικής επιτροπής ανταγωνισμού, η ταχύτερη αναδιάρθρωση των εταιρειών μπορεί να βελτιώσει τον ανταγωνισμό στη χρηματοπιστωτική αγορά. Όταν η συμμετοχή των τραπεζών στην αναδιάρθρωση των εταιρικών πελατών τους υπάγεται στις απαιτήσεις κοινοποίησης υπό τον εθνικό έλεγχο των συγκεντρώσεων, η ισλανδική επιτροπή ανταγωνισμού έχει συχνά θέσει προϋποθέσεις επί του θέματος που αφορούν την ιδιοκτησία των τραπεζών. Ωστόσο, φαίνεται να είναι δύσκολη η συνολική λύση του προβλήματος, καθώς έχει σχέση κυρίως με την υψηλή μόχλευση του ισλανδικού τομέα επιχειρήσεων.
- (56) Με την υποβολή τους προς την Αρχή, οι τρεις εμπορικές τράπεζες, Arion Bank, Islandsbanki και Landsbankinn, έχουν εκφράσει την άποψη ότι δεν συντελέστηκαν μεγάλες αλλαγές στους όρους ανταγωνισμού στην ισλανδική χρηματοπιστωτική αγορά από το φθινόπωρο του 2008, γεγονός που πρέπει να προκαλέσει ανησυχία. Ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός επικράτησε στην αγορά, χωρίς κανένα αποδεικτικό στοιχείο αθέμιτης συμπεριφοράς από τους τρεις μεγαλύτερους παράγοντες. Κατά την εξέταση των όρων ανταγωνισμού στην αγορά, η ισλανδική επιτροπή ανταγωνισμού είχε λάβει υπόψη ορισμένους βασικούς παράγοντες, όπως το γεγονός ότι οι ξένες τράπεζες βρίσκονταν για καιρό και εξακολουθούν να βρίσκονται ενεργά σε ανταγωνισμό με τις ισλανδικές τράπεζες για την παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών προς τους μεγαλύτερους πελάτες, όπως οι επιχειρήσεις με δραστηριότητες που βασίζονται στην εξαγωγή (αλιεία, βιομηχανικοί κλάδοι έντασης ενέργειας κ.λπ.), καθώς και με κρατική και δημοτική δραστηριότητα.
- (57) Ωστόσο, η άποψη αυτή είναι αντίθετη αφενός με την άποψη που εκφράζεται στην υποβολή των ισλανδικών αρχών, όπως ορίζεται στην έκθεση που αναφέρεται ανωτέρω από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας στο ισλανδικό κοινοβούλιο και αφετέρου με τις απόψεις της ισλανδικής επιτροπής ανταγωνισμού. Επιπλέον, όπως περιγράφεται παρακάτω, η Islandsbanki έχει αποφασίσει, παρά ορισμένες επιφυλάξεις σχετικά με την ανάλυση των όρων ανταγωνισμού, να παρέχει ορισμένες δεσμεύσεις με στόχο τον περιορισμό της στρέβλωσης του ανταγωνισμού που συνδέεται με τα συναφή μέτρα ενίσχυσης. Οι εν λόγω δεσμεύσεις αναφέρονται στο παράρτημα.

⁽³¹⁾ Σύμφωνα με τον διακανονισμό, το κέντρο δεδομένων RB και οι ιδιοκτήτες του έχουν συμφωνήσει επί σειράς δεσμεύσεων που αποσκοπούν στην πρόληψη στρεβλώσεων του ανταγωνισμού που προκύπτουν από τις λειτουργίες του κέντρου δεδομένων RB και τις συνεργασίες των ιδιοκτητών του. Οι δεσμεύσεις απαιτούν, μεταξύ άλλων, τη λειτουργία του κέντρου δεδομένων RB με γενικούς εμπορικούς όρους ανεξάρτητα από τους ιδιοκτήτες του, ενώ η πλειονότητα του διοικητικού συμβουλίου του κέντρου δεδομένων RB πρέπει να απαρτίζεται από εμπειρογνώμονες που θα είναι ανεξάρτητοι από τους ιδιοκτήτες, η πρόσβαση στα συστήματα και τις υπηρεσίες που παρέχονται από το κέντρο δεδομένων RB θα πρέπει να παρέχεται άνευ διακρίσεων και οι όροι των υπηρεσιών που παρέχονται από το κέντρο δεδομένων RB θα πρέπει να είναι οι ίδιοι, ανεξάρτητα από το εάν ο πελάτης είναι μέτοχος του κέντρου δεδομένων RB ή όχι. Οι υφιστάμενοι ιδιοκτήτες του κέντρου δεδομένων RB έχουν δεσμευτεί να διαθέτουν τακτικά προς πώληση μέρος των συμμετοχών τους στο κέντρο δεδομένων RB, με στόχο τη διευκόλυνση των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων στην απόκτηση ιδιοκτησίας στο κέντρο δεδομένων RB. Οι προσκλήσεις αυτές θα πραγματοποιούνται τουλάχιστον κάθε δεύτερο έτος, μέχρι τουλάχιστον το ένα τρίτο του συνόλου των συμμετοχών στο κέντρο δεδομένων RB να πωληθεί σε άλλα μέρη εκτός των υφιστάμενων μετόχων ή να διατεθεί προς πώληση σε προσφορές μετοχών.

⁽³²⁾ Η ισλανδική επιτροπή ανταγωνισμού χρησιμοποιεί τον όρο «εταιρείες εκμετάλλευσης» για τις συμμετοχές των τραπεζών σε συνήθως μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις τις οποίες έχουν αποκτήσει οι τράπεζες σε σχέση με την αναδιάρθρωση των χαρτοφυλακίων δανείων τους μέσω μετοχοποιήσεων χρέους είτε με άλλον τρόπο. Επίσης, η Αρχή χρησιμοποιεί τον όρο «εταιρεία εκμετάλλευσης» για τις επιχειρήσεις της πραγματικής οικονομίας, οι οποίες δεν ανήκουν στην κύρια δραστηριότητα της τράπεζας στις χρηματοπιστωτικές αγορές.

⁽³³⁾ Στο πλαίσιο αυτό, η Αρχή αντιλαμβάνεται ότι η έμμεση ιδιοκτησία αναφέρεται στην πιθανή επιρροή των τραπεζών και τον έλεγχό τους επί των εταιρειών λόγω του υψηλού χρέους τους στην τράπεζα.

3. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

3.1. Ο δικαιούχος

- (58) Όπως περιγράφεται παραπάνω, η Glitnir καθώς και οι άλλες δύο μεγάλες ισλανδικές εμπορικές τράπεζες, κατέρρευσαν το 2008. Προκειμένου να διασφαλιστεί η συνεχής λειτουργία του εγχώριου τραπεζικού τομέα, οι ισλανδικές αρχές έλαβαν ορισμένα μέτρα για την αποκατάσταση ορισμένων λειτουργιών της (παλαιάς) Glitnir Bank hf, συμπεριλαμβανομένης της ίδρυσης και κεφαλαιοποίησης της New Glitnir Bank hf (η οποία έχει μετονομαστεί σε Islandsbanki).

3.1.1. Glitnir Bank

- (59) Πριν από τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008, η Glitnir Bank ήταν η τρίτη μεγαλύτερη τράπεζα στην Ισλανδία. Λίγο πριν από την κατάρρευσή της, στα τέλη Ιουνίου του 2008, ο ισολογισμός της ανερχόταν σε 3.862 δισεκατ. ισλανδικές κορόνες. Οι κύριες αγορές της τράπεζας ήταν στην Ισλανδία και τη Νορβηγία, όπου παρείχε ευρεία γκάμα χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της επιχειρηματικής τραπεζικής, της επενδυτικής τραπεζικής, των κεφαλαιαγορών, της διαχείρισης των επενδύσεων και της λιανικής τραπεζικής. Η Glitnir ασκούσε επίσης δραστηριότητες στη Φινλανδία, τη Σουηδία, τη Δανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, το Λουξεμβούργο, τις ΗΠΑ, τον Καναδά, την Κίνα και τη Ρωσία. Κατείχε πολλές θυγατρικές εταιρείες, με πιο σημαντικές τις εξής: Glitnir AB (Σουηδία), Glitnir Bank Oyi (Φινλανδία), Glitnir Bank ASA (Νορβηγία), Glitnir Bank Luxembourg SA (Λουξεμβούργο) και Glitnir Asset Management Luxembourg (Λουξεμβούργο). Η διεθνής επέκταση της τράπεζας βασίστηκε σε δύο εξειδικευμένους τομείς της βιομηχανίας: τα θαλασσινά και τη βιώσιμη ενέργεια ⁽³⁴⁾. Οι μετοχές της τράπεζας εισήχθησαν στο ισλανδικό χρηματιστήριο.

3.1.2. Islandsbanki

- (60) Η διάδοχος της Glitnir, η Islandsbanki, είναι μια τράπεζα γενικών εργασιών που παρέχει ολοκληρωμένο σύνολο χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών σε ιδιώτες, νοικοκυριά, επιχειρήσεις και επαγγελματίες επενδυτές στην Ισλανδία, ειδικεύεται δε σε δύο βιομηχανικούς τομείς: στα θαλασσινά και στη γεωθερμική ενέργεια. Μετά τη συγχώνευση με την Byg, τα περιουσιακά στοιχεία της τράπεζας ανέρχονται πλέον σε περίπου 800 δισεκατ. ισλανδικές κορόνες. Η τράπεζα διαθέτει περίπου 1 100 εργαζόμενους, και είναι η τρίτη μεγαλύτερη τράπεζα της Ισλανδίας, όταν μετράται με βάση το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων. Τα τραπεζικά προϊόντα και υπηρεσίες κατανέμονται σε τέσσερα τμήματα: τις λιανικές τραπεζικές υπηρεσίες, την επιχειρηματική τραπεζική, τις αγορές και τη διαχείριση περιουσιακών στοιχείων. Σύμφωνα με την Islandsbanki, κατέχει μερίδιο αγοράς μεταξύ [20] και [40] % σε όλους αυτούς τους επιχειρηματικούς τομείς.

3.1.2.1. Λιανικές τραπεζικές υπηρεσίες — Ισλανδία

- (61) Ο τομέας των λιανικών τραπεζικών υπηρεσιών παρέχει τραπεζικές υπηρεσίες σε ιδιώτες, νοικοκυριά και μικρομεσαίες επιχειρήσεις (MME). Το εν λόγω τμήμα αποτελείται από το δίκτυο καταστημάτων της Islandsbanki, το τμήμα χορηγήσεων βάσει των περιουσιακών στοιχείων της τράπεζας και μία ανεξάρτητη θυγατρική, την Kreditkort, την κορυφαία εκδότη πιστωτικών καρτών στην Ισλανδία.
- (62) Τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία καταδεικνύουν ότι η Islandsbanki διαθέτει μερίδιο αγοράς [> 30] % στον τομέα λιανικής.

3.1.2.2. Επιχειρηματική τραπεζική — Ισλανδία

- (63) Η επιχειρηματική τραπεζική παρέχει δάνεια και άλλες πιστωτικές υπηρεσίες σε μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις στην Ισλανδία, οι οποίες συνήθως αποκαλούνται «οι μεγαλύτερες 300». Επιπλέον, η Corporate Solutions, ένα τμήμα εντός της επιχειρηματικής τραπεζικής, διαχειρίζεται και ηγείται της αναδιάρθρωσης του μεγάλου εταιρικού χαρτοφυλακίου που διατρέχει κίνδυνο.
- (64) Τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία καταδεικνύουν ότι η Islandsbanki διαθέτει μερίδιο αγοράς [> 30] % στην αγορά επιχειρηματικής τραπεζικής.

⁽³⁴⁾ Ετήσια Έκθεση της Glitnir για το 2007, σ. 40. Η έκθεση είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: http://tools.euroland.com/arhtml/is-isb/2007/ar_eng_2007/ Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Glitnir για το 2007 είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση: http://en.sff.is/media/avglysingar/Glitnir_-Annual_Report_2007.pdf

3.1.2.3. Αγορές

- (65) Το τμήμα των αγορών παρέχει ολοκληρωμένες υπηρεσίες στην εταιρική χρηματοδότηση, στα χρεόγραφα, και στα προϊόντα ξένου συναλλάγματος και χρηματαγοράς στην Ισλανδία, παρέχει δε υπηρεσίες χρηματοοικονομικών συμβουλών σε επιχειρήσεις στον τομέα γεωθερμικής ενέργειας και θαλασσιών στις ΗΠΑ.
- (66) Τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία δείχνουν ότι Íslandsbanki έχει μερίδιο αγοράς [> 5] % της αγοράς μετοχών ⁽³⁵⁾, [> 20] % της αγοράς ομολόγων, [> 30] % της αγοράς συναλλάγματος και περίπου [35-45] % της αγοράς εταιρικής χρηματοδότησης ⁽³⁶⁾.

3.1.2.4. Διαχείριση περιουσιακών στοιχείων — VÍB

- (67) Η διαχείριση περιουσιακών στοιχείων παρέχει στους πελάτες όλων των μεγεθών θεσμικές πωλήσεις, υπηρεσίες ιδιωτικής τραπεζικής (μεγάλη οικονομική επιφάνεια) και ιδιωτικές επενδυτικές υπηρεσίες (λιανική), καθώς και αμοιβαία κεφάλαια τρίτων. Επιπρόσθετα, η VNB παρέχει διαχείριση και διοίκηση αμοιβαίων κεφαλαίων μέσω της θυγατρικής της Nslandssj-spír hf, η οποία υπόκειται σε ανεξάρτητη διαχείριση και λειτουργία.
- (68) Τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία καταδεικνύουν ότι η Íslandsbanki κατέχει μερίδιο αγοράς [> 30] % των πωλήσεων επιχειρήσεων και οργανισμών, [> 30] % των επενδυτικών υπηρεσιών λιανικής, [> 25] % των ιδιωτικών τραπεζικών αγορών, [> 35] % των αγορών διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων και [> 15] % της αγοράς ιδιωτικών συνταξιοδοτικών υπηρεσιών ⁽³⁷⁾.

3.2. Σύγκριση παλαιάς και νέας τράπεζας

3.2.1. Σύγκριση της Glitnir και της Íslandsbanki (2008)

Πίνακας 1

Ο ισολογισμός έναρξης της Íslandsbanki σε σύγκριση με τον ισολογισμό της Glitnir για το πρώτο εξάμηνο του 2008

	Íslandsbanki hf.	Glitnir banki hf.	
(ISK m)	15.10.2008	30.6.2008	Δ %
Cash and balances with Central Bank	53 829	37 550	43 %
Derivatives	0	278 404	– 100 %
Bonds and debt instruments	3 762	217 873	– 98 %
Shares and equity instruments	3 944	71 767	– 95 %
Securities used for hedging	0	162 332	– 100 %
Loans to banks	10 597	328 027	– 97 %
Loans to customers	482 536	2 548 164	– 81 %
Investments in associates	296	540	– 45 %
Investment property	1 589	5 539	– 71 %
Property and equipment	1 773	4 897	– 64 %
Intangible assets	107	63 218	– 100 %
Deferred tax assets	34	2 018	– 96 %
Non-current assets held for sale	1 894	908	109 %

⁽³⁵⁾ Η Íslandsbanki κατέχει το δεύτερο μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς στο NASDAQ OMX Iceland, στην αγορά σταθερού εισοδήματος, σύμφωνα με τα στοιχεία του κύκλου εργασιών για το 2011.

⁽³⁶⁾ Ωστόσο, δεδομένου ότι οι περισσότερες από τις συναλλαγές που καθορίζουν το μερίδιο αγοράς της τράπεζας σε αυτόν τον επιχειρηματικό τομέα δεν δημοσιεύονται, πρόκειται απλώς για τις βέλτιστες δυνατές εκτιμήσεις που υποβλήθηκαν από τις ισλανδικές αρχές.

⁽³⁷⁾ Ωστόσο, δεδομένου ότι οι περισσότερες συναλλαγές που καθορίζουν το μερίδιο αγοράς της τράπεζας σε αυτό το τμήμα επιχειρήσεων δεν αναφέρονται δημοσίως, αυτές είναι μόνο οι καλύτερες δυνατές εκτιμήσεις που υπέβαλαν οι ισλανδικές αρχές.

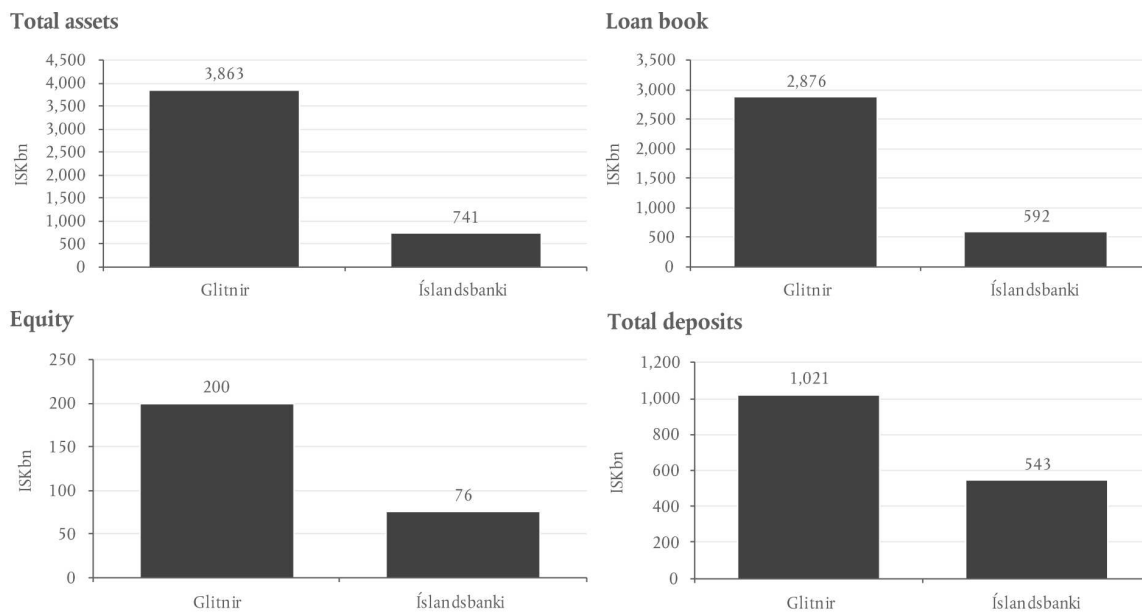
	Islandsbanki hf.	Glitnir banki hf.	
(ISK m)	15.10.2008	30.6.2008	Δ %
Share subscription	64 225	0	100 %
Other assets	5 279	141 560	– 96 %
Total Assets	630 965	3 862 797	– 84 %
Short positions	0	23 312	– 100 %
Derivatives	0	109 903	– 100 %
Deposits from Central Bank & banks	134 303	311 775	– 57 %
Deposits from customers	361 302	709 584	– 49 %
Debt issued and other borrowed funds	53 808	2 241 976	– 98 %
Subordinated loans	103	145 902	– 100 %
Post-employment obligations	0	696	– 100 %
Current tax liabilities	34	812	– 96 %
Deferred tax liabilities	0	4 937	– 100 %
Non-current liabilities held for sale	1 285	0	100 %
Other liabilities	14 471	113 465	– 87 %
Total Liabilities and Equity	565 306	3 662 362	– 85 %
Share capital	10 000	14 547	– 32 %
Share premium	55 000	53 174	3 %
Other reserves		37 143	– 100 %
Retained earnings		94 744	– 100 %
Minority interest	660	727	– 9 %
Total Equity	68 030	200 435	– 66 %
Total Liabilities and Equity	630 965	3 862 797	– 84 %

- (69) Υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ της νέας και της παλαιάς τράπεζας, τόσο από την άποψη των πράξεων όσο και του μεγέθους τους. Η Islandsbanki είναι κατά κύριο λόγο εγχώρια τράπεζα χωρίς αδειοδοτημένες τραπεζικές λειτουργίες στο εξωτερικό, ενώ η Glitnir ήταν διεθνής τράπεζα με λειτουργίες σε 11 χώρες. Η Islandsbanki έχει τέσσερις επιχειρηματικούς τομείς: τον τομέα λιανικών και εμπορικών τραπεζικών υπηρεσιών, τον τομέα διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων, τον τομέα υπηρεσιών εταιρικής και επενδυτικής τραπεζικής, και την αγορά διαθεσίμων και κεφαλαίου. Όλοι οι τομείς επικεντρώνονται στην εγχώρια αγορά. Πιο συγκεκριμένα, η κλίμακα των λειτουργιών της Islandsbanki είναι σημαντικά μικρότερη από εκείνη της Glitnir· ο ισολογισμός της παλαιάς τράπεζας ύψους 3.862 δισεκατ. ισλανδικών κορονών εν συγκρίσει με τα 631 δισεκατ. ισλανδικές κορόνες της νέας τράπεζας αναλογεί σε μείωση της τάξης του 84 %. Στον παραπάνω πίνακα 1 απεικονίζεται σύγκριση του ισολογισμού της παλαιάς τράπεζας τον Ιούνιο του 2008 και του ισολογισμού έναρξης της νέας τράπεζας.

- (70) Η Glitnir είχε ένα ποικίλο χρηματοδοτικό μείγμα και ήταν μεγάλη εκδότρια ομολόγων που πωλούνταν σε όλον τον κόσμο. Αντίθετα, η χρηματοδότηση της Islandsbanki βασίζεται κυρίως σε καταθέσεις. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με την πιθανή αδυναμία της τράπεζας για πρόσβαση σε παρόμοιες πηγές χρηματοδότησης με την προκάτοχό της (βραχυ-πρόθεσμα τουλάχιστον), περιορίζει την ικανότητα της τράπεζας να αναπτυχθεί. Η σύγκριση στο Διάγραμμα 1 των βασικών δεικτών των δύο τραπεζών παρουσιάζει σημαντικές διαφορές ⁽³⁸⁾:

Διάγραμμα 1

Η Islandsbanki κατά την ίδρυσή της, σε σύγκριση με την Glitnir το 2008 (Q2), επιλεγμένα στοιχεία

- (71) Η νέα τράπεζα έχει επίσης σημαντικά λιγότερο προσωπικό. Ο μέσος αριθμός των αντίστοιχων εργαζομένων πλήρους απασχόλησης στην Glitnir κατά το πρώτο εξάμηνο του 2008 ήταν 2 174 σε σύγκριση με τους 1 110 εργαζομένους στην Islandsbanki (συμπεριλαμβανομένων των θυγατρικών) κατά το πρώτο εξάμηνο του 2009, διαφορά που ανέρχεται στο 49 %. Τα στοιχεία των εγχώριων λειτουργιών για τις ίδιες περιόδους καταδεικνύουν μόνο ότι η νέα τράπεζα απασχολούσε 242 λιγότερο προσωπικό από ό,τι η Glitnir.

3.3. Εθνική νομική βάση για τα μέτρα ενίσχυσης

— Νόμος αριθ. 125/2008, της 6ης Οκτωβρίου 2008, για τις εκταμιεύσεις του δημόσιου ταμείου λόγω εκτάκτων περιστάσεων στη χρηματοπιστωτική αγορά κ.λπ., γνωστότερος ως νόμος περί εκτάκτων περιστάσεων

- (72) Ο νόμος περί εκτάκτων περιστάσεων παρέσχε στην ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας αρμοδιότητα να παρεμβαίνει «σε ακραίες περιπτώσεις», να έχει εξουσία στις συνεδριάσεις των μετόχων των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και στις συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου, και να λαμβάνει αποφάσεις για τη διάθεση των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων. Στην ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας αναγνωρίστηκε επίσης η δυνατότητα να διορίζει επιτροπές εκκαθάρισης στις χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις που είχε αναλάβει, και οι οποίες διατηρούσαν τις αρμοδιότητες στις συνεδριάσεις των μετόχων. Κατά την εκκαθάριση των ιδρυμάτων, ο νόμος παρέχει προτεραιότητα στις αξιώσεις των κατόχων καταθέσεων και στα συστήματα εγγύησης καταθέσεων. Ο νόμος εξουσιοδότησε επίσης το Υπουργείο Οικονομικών της Ισλανδίας για την ίδρυση νέων τραπεζών. Ο νόμος περί εκτάκτων περιστάσεων περιλαμβάνει τροπολογίες στον νόμο αριθ. 161/2002 περί πιστωτικών ιδρυμάτων, στον νόμο αριθ. 87/1998 περί επίσημης εποπτείας των χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων, στον νόμο αριθ. 98/1999 για τις εγγυήσεις καταθέσεων και το σύστημα αποζημίωσης των επενδυτών, καθώς και στον νόμο αριθ. 44/1998 περί στεγαστικών θεμάτων.

— Νόμος συμπληρωματικού κρατικού προϋπολογισμού του 2008 (άρθρο 4)

— Νόμος για τον κρατικό προϋπολογισμό του 2009 (άρθρο 6)

⁽³⁸⁾ Τα διαγράμματα βασίζονται στα στοιχεία για την Glitnir κατά το πρώτο εξάμηνο του 2008 και για την Islandsbanki κατά το πρώτο εξάμηνο του 2009.

3.4. Τα μέτρα ενίσχυσης

- (73) Η παρέμβαση των ισλανδικών αρχών μετά τη χρεοκοπία της Glitnir Bank έχει περιγραφεί ανωτέρω, ενώ καθορίστηκε αναλυτικότερα στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας. Η ουσία των παρεμβάσεων συνοψίζεται ως εξής: Η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας ανέλαβε τον έλεγχο της Glitnir στις 7 Οκτωβρίου 2008, και οι εγχώριες υποχρεώσεις και τα (περισσότερα) εγχώρια περιουσιακά στοιχεία μεταβιβάστηκαν στη New Glitnir. Η παλαιά τράπεζα και οι πιστωτές της έπρεπε να λάβουν αποζημίωση για την εν λόγω μεταβίβαση, λαμβάνοντας το ποσό που προέκυψε από τη διαφορά μεταξύ περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων. Καθώς ο προσδιορισμός της διαφοράς αυτής αποδείχθηκε δύσκολος και χρονοβόρος, το κράτος χορήγησε αρχικό κεφάλαιο και τη δέσμευση περαιτέρω εισφοράς κεφαλαίου σε περίπτωση ανάγκης. Έπειτα κεφαλαιοποίησε την τράπεζα, ενώ τελικά επιτεύχθηκε συμφωνία μεταξύ κράτους και πιστωτών της παλαιάς τράπεζας τον Οκτώβριο, γεγονός που οδήγησε στη μείωση της συμμετοχής του κράτους στην τράπεζα από 100 % σε 5 %. Η Αρχή θεωρεί ότι αυτή η ημερομηνία — 15 Οκτωβρίου 2009 — σηματοδοτεί την έναρξη της πενταετούς περιόδου αναδιάρθρωσης, η οποία, κατά συνέπεια, θα διαρκέσει έως τις 15 Οκτωβρίου 2014.
- (74) Η παρακάτω ενότητα περιορίζεται στην περιγραφή των εν λόγω πτυχών κρατικής παρέμβασης που συνιστούν τα μέτρα ενίσχυσης τα οποία απαιτούνται για την αξιολόγηση, σύμφωνα με το άρθρο 61 της συμφωνίας ΕΟΧ.

3.4.1. Κεφάλαιο κατηγορίας I

- (75) Το κράτος χορήγησε δύο φορές κεφάλαιο κατηγορίας I — μία φορά κατά την ίδρυση της New Glitnir, και στη συνέχεια κατά την πλήρη (και αναδρομική) κεφαλαιοποίηση της τράπεζας· ακολούθησε συμφωνία με τους πιστωτές της παλαιάς τράπεζας σύμφωνα με την οποία το κράτος διατήρησε μερίδιο της τάξης του 5 % στην τράπεζα.

3.4.1.1. Αρχικό κεφάλαιο

- (76) Μετά την ίδρυση της νέας τράπεζας, της Islandsbanki, το κράτος παρείχε 775 εκατ. ισλανδικές κορόνες σε μετρητά ως αρχικό κεφάλαιο της νέας τράπεζας και, επιπλέον, ανέλαβε δέσμευση εισφοράς έως 110 δισεκατ. ισλανδικών κορονών στη νέα τράπεζα σε αντάλλαγμα για το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων της. Το πρώτο ποσό αντιστοιχεί στο ελάχιστο κεφάλαιο που απαιτείται σύμφωνα με την ισλανδική νομοθεσία για την ίδρυση τράπεζας, το δεύτερο ποσό υπολογίστηκε ως το 10 % της αρχικής εκτίμησης του πιθανού μεγέθους του ισοζυγίου των περιουσιακών στοιχείων σταθμισμένου κινδύνου της τράπεζας, και συμπεριλήφθηκε στον κρατικό προϋπολογισμό για το 2009 ως κατανομή των κρατικών κονδυλίων για την αντιμετώπιση των έκτακτων περιστάσεων στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Αυτή η κατανομή κεφαλαίου είχε ως στόχο να παρέχει επαρκή εγγύηση της λειτουργικότητας της τράπεζας έως ότου επιλυθούν τα θέματα που αφορούσαν την οριστική ανακεφαλαιοποίησή της, συμπεριλαμβανομένου του μεγέθους του ισολογισμού έναρξης της βάσει αποτίμησης της αποζημίωσης που έπρεπε να καταβληθεί στην παλαιά τράπεζα για τα μεταβιβασθέντα περιουσιακά στοιχεία.

3.4.1.2. Εισφορά κεφαλαίου και διατήρηση του ποσοστού 5 % ως μέρος του διακανονισμού με τους πιστωτές της παλαιάς τράπεζας

- (77) Στις 20 Ιουλίου 2009, η κυβέρνηση της Ισλανδίας και η επιτροπή εκκαθάρισης της Glitnir σύναψαν συμφωνία σχετικά με την αρχική κεφαλαιοποίηση της Islandsbanki και τη βάση για την οφειλόμενη αποζημίωση στους πιστωτές της Glitnir ως αντάλλαγμα για τη μεταβίβαση των περισσότερων εγχώριων περιουσιακών στοιχείων και καταθέσεων από την Glitnir ⁽³⁹⁾. Βάσει της συμφωνίας αυτής, το κράτος ανέλαβε δέσμευση στις 14 Αυγούστου 2009 για τη χορήγηση πρόσθετων ιδίων κεφαλαίων στην Islandsbanki ύψους 64,2 δισεκατ. ισλανδικών κορονών, αυξάνοντας το συνολικό μετοχικό κεφάλαιο της τράπεζας σε 65 δισεκατ. ισλανδικές κορόνες, το οποίο απαιτείτο για την τήρηση της απαίτησης της ισλανδικής αρχής χρηματοπιστωτικής εποπτείας για ποσοστό κατηγορίας I της τάξης του 12 %. Η συμφωνία προέβλεπε δύο πιθανές επιλογές σχετικά με την πληρωμή των μεταβιβασθέντων περιουσιακών στοιχείων και τη συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο· είτε η Glitnir θα εγγραφόταν για την πλειοψηφική συμμετοχή στην Islandsbanki και θα έπρεπε να της καταβληθούν τα μεταβιβασθέντα περιουσιακά στοιχεία με μετοχές της τράπεζας ή, στην περίπτωση που η εν λόγω εγγραφή δεν ολοκληρωνόταν, η κρατική κεφαλαιοποίηση θα παρέμενε ως έχει και το κράτος θα εξακολουθούσε να κατέχει την Islandsbanki. Στην Glitnir δόθηκε διορία έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2009 να αποφασίσει ποια επιλογή θα ακολουθήσει· η προθεσμία αυτή παρατάθηκε στη συνέχεια έως τις 15 Οκτωβρίου 2009. Στις 15 Οκτωβρίου 2009 ανακοινώθηκε ότι η επιτροπή εκκαθάρισης της Glitnir αποφάσισε, για λογαριασμό των πιστωτών της, να λάβει το 95 % του μετοχικού κεφαλαίου της Islandsbanki ως αποζημίωση για τα μεταβιβασθέντα περιουσιακά στοιχεία από την παλαιά προς τη νέα τράπεζα. Το κράτος διατήρησε το υπόλοιπο 5 %.

⁽³⁹⁾ Μικρές τροποποιήσεις στην εν λόγω συμφωνία έγιναν στις 31 Ιουλίου 2009, στις 14 Αυγούστου 2009 και στις 4 Σεπτεμβρίου 2009, ενώ η τελική συμφωνία υπεγράφη στις 13 Σεπτεμβρίου 2009.

- (78) Στο πλαίσιο της συμφωνίας, συμφωνήθηκε ότι η επιτροπή εκκαθάρισης (οι πιστωτές) θα αποζημιώνει το κράτος για τους οφειλόμενους δικαιοπρακτικούς τόκους που αφορούν τις επενδύσεις του κατά την περίοδο που το κράτος κατείχε την τράπεζα με το ποσό των 8,3 δισεκατ. ισλανδικών κορονών. Αυτό ισοδυναμεί με απόδοση 12,8 %, η οποία σε ετήσια βάση ανερχόταν στο 13,9 %, και ολοκλήρωνε τον διακανονισμό σχετικά με τα μεταβιβασθέντα περιουσιακά στοιχεία από την Glitnir στην Islandsbanki μετά την κατάρρευση των τραπεζών τον Οκτώβριο του 2008.

3.4.2. Εισφορά κεφαλαίου κατηγορίας II

- (79) Στις 15 Οκτωβρίου 2009 η κυβέρνηση χορήγησε επίσης στην τράπεζα δάνειο μειωμένης εξασφάλισης για την ενίσχυση των ιδίων κεφαλαίων και της θέσης ρευστότητας, με στόχο τη συμμόρφωση με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις της ισλανδικής αρχής χρηματοπιστωτικής εποπτείας. Το εξαρτημένο δάνειο είναι διαθέσιμο σε ευρώ και ανέρχεται σε 25 δισεκατ. ισλανδικές κορόνες του κεφαλαίου κατηγορίας II υπό τη μορφή ενός μέσου που παρέχει στην Islandsbanki τη δυνατότητα να εκδίδει τραπεζογραμμάτια μειωμένης εξασφάλισης. Η προθεσμία των τραπεζογραμμάτων είναι δέκα έτη από τις 30 Δεκεμβρίου 2009. Το μέσο διαθέτει ενσωματωμένα κίνητρα εξόδου υπό τη μορφή κλιμακούμενου επιτοκίου μετά από πέντε χρόνια. Στο πλαίσιο της συμφωνίας, το ετήσιο επιτόκιο για τα πρώτα πέντε έτη είναι 400 μονάδες βάσης πάνω από το Euribor ⁽⁴⁰⁾ και την περίοδο πέντε έως δέκα ετών μετά την ολοκλήρωση της συμφωνίας, το ετήσιο επιτόκιο είναι 500 μονάδες βάσης πάνω από το Euribor.
- (80) Σε συνδυασμό με τα μέτρα του κεφαλαίου κατηγορίας I που περιγράφονται παραπάνω, η εισφορά κεφαλαίου κατηγορίας II διασφάλισε τη συμμόρφωση της Islandsbanki με την απαίτηση της ισλανδικής αρχής χρηματοπιστωτικής εποπτείας για ελάχιστη κεφαλαιακή επάρκεια της τάξης του 16 % στις 15 Οκτωβρίου 2009.

3.4.3. Εγγύηση καταθέσεων

- (81) Προκειμένου να συμμορφωθεί με την οδηγία 97/9/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Μαρτίου 1997, σχετικά με τα συστήματα αποζημίωσης των επενδυτών ⁽⁴¹⁾ και την οδηγία 94/19/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 1994, περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων ⁽⁴²⁾, η Ισλανδία ενέκρινε τον νόμο αριθ. 98/1999 για τις εγγυήσεις καταθέσεων και το σύστημα αποζημίωσης των επενδυτών συστήνοντας, ως εκ τούτου, το ταμείο εγγυήσεων καταθέτων και επενδυτών, το οποίο χρηματοδοτείται από τις ετήσιες εισφορές των τραπεζών, που υπολογίζονται σε σχέση με το σύνολο των καταθέσεων της εν λόγω τράπεζας.
- (82) Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, και με στόχο την περαιτέρω παροχή περαιτέρω βεβαιότητας και υποστήριξης στο ευρύ κοινό σχετικά με την ασφάλεια των καταθέσεων τους όταν ξέσπασε η κρίση, τα μέτρα διάσωσης των τραπεζών που έλαβε η ισλανδική κυβέρνηση το φθινόπωρο του 2008 εμπεριείχαν επίσης πρόσθετη κρατική στήριξη των καταθέσεων σε εγχώριες εμπορικές τράπεζες και ταμειυτήρια, εκτός του πεδίου εφαρμογής του νόμου αριθ. 98/1999 για την εφαρμογή της οδηγίας 94/19/EK περί των συστημάτων εγγυήσεως των καταθέσεων και της οδηγίας 97/9/EK σχετικά με τα συστήματα αποζημίωσης των επενδυτών.
- (83) Σύμφωνα με ανακοίνωση που εξέδωσε το γραφείο του πρωθυπουργού στις 6 Οκτωβρίου 2008 «η κυβέρνηση της Ισλανδίας τονίζει ότι οι καταθέσεις στις εγχώριες εμπορικές τράπεζες και τα ταμειυτήρια, καθώς και στα υποκαταστήματά τους στην Ισλανδία, καλύπτονται πλήρως» ⁽⁴³⁾. Το γραφείο του σημερινού πρωθυπουργού επανέλαβε την εν λόγω ανακοίνωση τον Φεβρουάριο και τον Δεκέμβριο του 2009 ⁽⁴⁴⁾. Επιπλέον, έγινε αναφορά στο θέμα αυτό σε δήλωση προθέσεων που απέστειλε η ισλανδική κυβέρνηση στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (και δημοσιεύεται στον δικτυακό τόπο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και του ΔΝΤ) στις 7 Απριλίου 2010 (επαναλήφθηκε δε σε επιπλέον δήλωση προθέσεων στις 13 Σεπτεμβρίου 2010). Η δήλωση (η οποία φέρει τις υπογραφές του πρωθυπουργού της Ισλανδίας, του Υπουργού Οικονομικών, του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Ισλανδίας) αναφέρει ότι

⁽⁴⁰⁾ Διατραπεζικό επιτόκιο δανεισμού σε ευρώ.

⁽⁴¹⁾ ΕΕ L 84 της 26.3.1997, σ. 22.

⁽⁴²⁾ ΕΕ L 135 της 31.5.1994, σ. 5.

⁽⁴³⁾ Η αγγλική μετάφραση της ανακοίνωσης είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: <http://eng.forsaetisraduneyti.is/news-and-articles/nr/3033>.

⁽⁴⁴⁾ <http://www.efnahagsraduneyti.is/frettir/frettatilkynningar/nr/2842>

⁽⁴⁴⁾ <http://www.efnahagsraduneyti.is/frettir/frettatilkynningar/nr/3001>. Ο υπουργός Οικονομικών αναφέρθηκε, επίσης, σε αυτό πρόσφατα σε συνέντευξή του στην εφημερίδα *Vísir* στις 2.12.2010, σ. 8: «[Η δήλωση] θα αποσυρθεί σε εύθετο χρόνο. Δεν προτιθέμεθα να διατηρήσουμε την απεριόριστη εγγύηση των καταθέσεων επί αόριστον. Το ερώτημα για το πότε θα αποσυρθεί εξαρτάται, ωστόσο, από το πότε θα τεθεί σε ισχύ αφενός ένα εναλλακτικό και αποτελεσματικό σύστημα καταθέσεων και αφετέρου ένα χρηματοπιστωτικό σύστημα που θα έχει επιλύσει πλήρως τα ζητήματά του». (μετάφραση της Αρχής).

«Επί του παρόντος δεσμευόμαστε ως προς την πλήρη προστασία των καταθετών, αλλά όταν διασφαλισθεί η χρηματοπιστωτική σταθερότητα θα εκπονήσουμε σχέδιο για τη σταδιακή άρση της γενικής εγγύησης» ⁽⁴⁵⁾. Επιπλέον, στην ενότητα του νομοσχεδίου για τον προϋπολογισμό του 2011 σχετικά με τις κρατικές εγγυήσεις, γίνεται αναφορά, σε υποσημείωση, στη δήλωση της ισλανδικής κυβέρνησης ότι οι καταθέσεις στις ισλανδικές τράπεζες απολαμβάνουν κρατικής εγγύησης ⁽⁴⁶⁾.

- (84) Πρόσφατη δήλωση του σημερινού Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και πρώην Υπουργού Οικονομικών (2009-2011), Steingrímur Sigfússon, σε συζήτηση στο ισλανδικό κοινοβούλιο σχετικά με το κρατικό κόστος όσον αφορά με την εξαγορά της SpKef από τη Landsbankinn, απεικονίζει περαιτέρω τα παραπάνω: Σύμφωνα με τον υπουργό, πρέπει να συνεκτιμάται, όσον αφορά το εν λόγω θέμα, η δήλωση του κράτους το φθινόπωρο του 2008 ότι όλες οι καταθέσεις σε ταμιευτήρια και εμπορικές τράπεζες είναι ασφαλείς και προστατευμένες. «Οι εργασίες έκτοτε έχουν βασιστεί σε όλες τις περιπτώσεις σε αυτή (ήτοι στη δήλωση), και δυστυχώς είναι αλήθεια ότι αυτές (ήτοι οι πληρωμές λόγω SpKef) θα είναι από τους μεγαλύτερους λογαριασμούς που θα καταβληθούν άμεσα από το κράτος, ως δαπάνες για την εξασφάλιση των καταθέσεων όλων των κατοίκων της Νότιας Χερσονήσου ... και όλων των πελατών της SpKef στα Δυτικά Φιόρδ και στη δυτική και βορειο-δυτική περιοχή ... Δεν πιστεύω ότι κάποιος έχει αναλογιστεί ότι οι κάτοχοι καταθέσεων σε αυτές τις περιοχές θα αντιμετωπιστούν διαφορετικά από τους υπόλοιπους κατοίκους, κατά συνέπεια το κράτος δεν είχε πολλά περιθώρια επιλογής σε αυτό το θέμα» ⁽⁴⁷⁾.
- (85) Σύμφωνα με την ισλανδική κυβέρνηση, η πρόσθετη εγγύηση των καταθέσεων θα αρθεί πριν την πλήρη κατάργηση των ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων, το οποίο, σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, προβλέπεται επί του παρόντος για το τέλος του 2013.

3.4.4. Ειδική διευκόλυνση ρευστότητας

- (86) Επιπλέον, ως προϋπόθεση οι πιστωτές να αποκτούν μετοχικό κεφάλαιο στη νέα τράπεζα, η κυβέρνηση της Ισλανδίας υπέγραψε νέα συμφωνία με την Islandsbanki στις 11 Σεπτεμβρίου 2009, η οποία θα τεθεί σε ισχύ σε περίπτωση που η επιτροπή εκκαθάρισης της Glitnir αποφάσιζε να ασκήσει το δικαίωμά της να γίνει ιδιοκτήτρια της τράπεζας κατά πλειοψηφία ⁽⁴⁸⁾. Στο πλαίσιο της συμφωνίας, το Υπουργείο Οικονομικών δεσμεύεται να δανείσει κρατικά ομόλογα με δυνατότητα επαναγοράς ως αντάλλαγμα για ειδικά καθορισμένα περιουσιακά στοιχεία σχετικά με τους όρους και προϋποθέσεις που ορίζονται στη συμφωνία αξίας έως και 25 δισεκατ. ισλανδικών κορονών.
- (87) Οι βασικοί όροι της συμφωνίας για την παροχή ρευστότητας έχουν ως εξής:

Μέγιστο ποσοστό δανείου: 25 δις ισλανδικές κορόνες

Προθεσμία Έως τον Σεπτέμβριο του 2012

Αμοιβή: 3,0 % επί των αρχικών 8 δισεκατ. ισλανδικών κορονών· 3,5 % επί των επόμενων 8 δισεκατ. ισλανδικών κορονών· 4,0 % επί των ποσών άνω των 16 δισεκατ. ισλανδικών κορονών

Τέλη: Η Islandsbanki υποχρεούται να καταβάλει το 0,5 % του δανείου σε κάθε περίπτωση που παρέχονται νέοι τίτλοι

Σύμβαση αντασφάλισης: Η Islandsbanki υποχρεούται να παρέχει σύμβαση αντασφάλισης για το δάνειο χρεογράφων του Δημοσίου, η οποία μπορεί να έχει τον χαρακτήρα χρηματοπιστωτικών περιουσιακών στοιχείων σε διάφορες μορφές.

⁽⁴⁵⁾ Η σχετική παράγραφος βρίσκεται στην ενότητα 16 (σελίδα 6) της επιστολής: http://www.efnahagsraduneyti.is/media/Acrobat/Letter_of_Intent_2nd_review_-_o.pdf

⁽⁴⁶⁾ [Mbl IO.6.2012].

⁽⁴⁷⁾ Ανεπίσημη μετάφραση από την Αρχή της δήλωσης που δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα Morgunblaðið (www.mbl.is) στις 10 Ιουνίου 2012.

⁽⁴⁸⁾ Υπεγράφη επίσης παράρτημα στις 13.1.2010, ενώ υπεγράφη νέα συμφωνία στις 19.7.2010 ως απάντηση σε ορισμένες παρατηρήσεις που υπέβαλε η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας.

- (88) Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, η εν λόγω διευκόλυνση ρευστότητας είναι απαραίτητη, διότι η απόφαση των πιστωτών να αναλάβουν την ιδιοκτησία της Islandsbanki μείωσε σημαντικά την κατοχή από την τράπεζα των περιουσιακών στοιχείων με δυνατότητα επαναγοράς, απειλώντας παράλληλα την ικανότητά της να συμμορφωθεί με τις εποπτικές απαιτήσεις σχετικά με τα αποθέματα ρευστότητας ⁽⁴⁹⁾. Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, η διευκόλυνση στόχο έχει να αποτελέσει πρόσθετο μέτρο που θα χρησιμοποιείται μόνο σε περίπτωση ανεπάρκειας άλλων πηγών ρευστότητας. Η τιμολόγηση και οι όροι της διευκόλυνσης περιλαμβάνουν κίνητρα που αποθαρρύνουν τη χρήση της σε περίπτωση που είναι διαθέσιμες άλλες επιλογές. Έως σήμερα, η διευκόλυνση δεν έχει χρησιμοποιηθεί.

3.4.5. Συμφωνία δανεισμού χρεογράφων της Straumur

- (89) Στις 9 Μαρτίου 2009, η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας, ενεργώντας στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που της παρασχέθηκαν από τον νόμο περί εκτάκτων περιστάσεων, ανέλαβε τον έλεγχο των μετόχων της Straumur-Burdaras Investment Bank hf. («Straumur») και διόρισε επιτροπή εκκαθάρισης με στόχο την αντικατάσταση του Διοικητικού της Συμβούλιο ⁽⁵⁰⁾. Μετά από διαβουλεύσεις με την επιτροπή εκκαθάρισης, τους πιστωτές, την Κεντρική Τράπεζα της Ισλανδίας και το Υπουργείο Οικονομικών στις 17 Μαρτίου 2009, η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας μεταβίβασε τις υποχρεώσεις για τις καταθέσεις της Straumur στην Islandsbanki ⁽⁵¹⁾. Σε αντάλλαγμα, η Straumur εξέδωσε ομόλογο με εγγύηση επί των περιουσιακών στοιχείων της, ως αποπληρωμή για την ανάληψη των υποχρεώσεων καταθέσεων. Το ομόλογο εκδόθηκε στις 3 Απριλίου 2009 για το ποσό των 43 679 014 232 ισλανδικών κορονών για την περίοδο έως τις 31 Μαρτίου 2013. Το ομόλογο φέρει τόκο επί του ποσού του REIBOR ⁽⁵²⁾ συν 190 μονάδες βάσης τους πρώτους 12 μήνες πριν από τη μείωση στο REIBOR και στη συνέχεια συν 100 μονάδες βάσης έως τη λήξη. Ταυτόχρονα, η Islandsbanki και το Υπουργείο Οικονομικών υπέγραψαν συμφωνία δανεισμού χρεογράφων, στην οποία το κράτος δεσμεύει αποτελεσματικά κρατικά τραπεζογραμμάτια με δυνατότητα επαναγοράς ως εγγύηση για την αξίωση της Straumur, σε αντάλλαγμα για την οποία η Islandsbanki μπορεί να αποκτήσει ρευστότητα από την Κεντρική Τράπεζα της Ισλανδίας, στον βαθμό η ρευστότητα είναι αναγκαία ως αποτέλεσμα της ανάληψης υποχρέωσης της Islandsbanki για τις καταθέσεις της Straumur.
- (90) Στο πλαίσιο της συμφωνίας, η Islandsbanki έχει δεσμευθεί να επιστρέψει στο κράτος το ποσό των κρατικών ομολόγων που ισούνται με τις πληρωμές που λαμβάνει η τράπεζα σύμφωνα με το ομόλογο που έχει εκδώσει η Straumur. Τα μέρη συμφώνησαν επίσης ότι, σε περίπτωση που η Islandsbanki δεν εξοφληθεί πλήρως σε ομόλογα και σε περίπτωση που το κράτος δεν έχει καταβάλει το υπόλοιπο του χρέους, η Islandsbanki θα διατηρήσει τα ανεξόφλητα κρατικά ομόλογα. Κατά συνέπεια, η Islandsbanki ουσιαστικά ανέλαβε τις υποχρεώσεις της Straumur για τις καταθέσεις με αντάλλαγμα αντίστοιχο ποσό περιουσιακών στοιχείων με την εγγύηση του κράτους.
- (91) Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, το ομόλογο της Straumur επρόκειτο να λήξει στις 31 Μαρτίου 2013. Ωστόσο, εν τω μεταξύ, το ομόλογο αποπληρώθηκε στο ακέραιο χωρίς την παρέμβαση του ισλανδικού κράτους.

3.4.6. Η κεφαλαιοποίηση και εξαγορά της Byr, και η διευκόλυνση δανείου μειωμένης εξασφάλισης που χορηγήθηκε στην Byr

- (92) Όπως περιγράφεται αναλυτικά στην απόφαση αριθ. 126/11/COL της 13ης Απριλίου 2011 (εφεξής «απόφαση σχετικά με την Byr»), η ισλανδική κυβέρνηση χορήγησε κρατικές ενισχύσεις με τη μορφή κεφαλαίου, καθώς και διευκόλυνση δανείου μειωμένης εξασφάλισης για την ίδρυση της Byr, η οποία συνέχισε τις λειτουργίες της προκατόχου της, της Byr Savings Bank («Old Byr»). Σε αυτήν τη διαδικασία οι πιστωτές της Old Byr έγιναν οι μέτοχοι της (νέας) Byr, μαζί με το ισλανδικό κράτος το οποίο είχε χορηγήσει κεφάλαια για την ίδρυση της νέας εταιρείας.
- (93) Όταν εγκρίθηκε η απόφαση σχετικά με την Byr στις 13 Απριλίου 2011, οι ετήσιοι λογαριασμοί για το έτος 2010 δεν ήταν ακόμη διαθέσιμοι. Ωστόσο, σε εκείνο το σημείο η διοίκηση της Byr ήταν βέβαιη ότι τα μέτρα διάσωσης που είχαν προσωρινά εγκριθεί από την Αρχή στην απόφαση σχετικά με την Byr θα αρκούσαν για να διασφαλιστούν οι λειτουργίες της τράπεζας, τουλάχιστον έως ότου υποβληθεί στην Αρχή σχέδιο αναδιάρθρωσης για την καθιέρωση μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας. Κατά τη διάρκεια του ελέγχου των οικονομικών λογαριασμών της τράπεζας για το πρώτο εξάμηνο του 2011, κατέστη προφανές ότι ήταν απαραίτητη η περαιτέρω υποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων της Byr το οποίο με τη σειρά του μείωσε το ποσοστό ελάχιστης κεφαλαιακής επάρκειας της τράπεζας.

⁽⁴⁹⁾ Όπως προαναφέρθηκε, ένας από τους όρους της ισλανδικής αρχής χρηματοπιστωτικής εποπτείας ήταν ότι τα ρευστά ή υπό τη μορφή ρευστών περιουσιακά στοιχεία πρέπει να ανέρχονται στο 5 % των καταθέσεων όψεως και οι τράπεζες πρέπει να είναι σε θέση να αντέξουν μια στιγμιαία εκροή καταθέσεων της τάξης του 20 %.

⁽⁵⁰⁾ Η απόφαση είναι διαθέσιμη στα Αγγλικά στο: <http://fme.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=6055>

⁽⁵¹⁾ Η απόφαση είναι διαθέσιμη στα Αγγλικά στο: <http://fme.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=6077>

⁽⁵²⁾ REIBOR σημαίνει το διατραπεζικό επιτόκιο δανεισμού του Ρέικιαβικ, που αντιπροσωπεύει το διατραπεζικό επιτόκιο της αγοράς για βραχυπρόθεσμα δάνεια σε ισλανδικές εμπορικές τράπεζες και ταμειοθήρια. Η προσέγγιση είναι παρόμοια με το πόσες χώρες χρησιμοποιούν το διατραπεζικό επιτόκιο του Λονδίνου (LIBOR) ως βασικό επιτόκιο για δάνεια μεταβλητού επιτοκίου, αλλά οι ισλανδικές τράπεζες χρησιμοποιούν το REIBOR (συν μια πριμοδότηση) ως βάση για την παροχή δανείων μεταβλητού επιτοκίου στο νόμισμα της Ισλανδίας, την κορόνα.

- (94) Όπως περιγράφεται αναλυτικά στην απόφαση αριθ. 325/11/COL της 19ης Οκτωβρίου 2011 («δεύτερη απόφαση σχετικά με την Byt»), η συνακόλουθη έλλειψη κεφαλαίων δεν μπορούσε να διορθωθεί, και η Byt διατέθηκε προς πώληση. Η επακόλουθη εξαγορά, ιδίως η δυνητική χρήση της κρατικής ενίσχυσης για τον σκοπό αυτόν από την Islandsbanki, εγκρίθηκε από την Αρχή στη δεύτερη απόφαση σχετικά με την Byt, με την επιφύλαξη της επίσημης διαδικασίας έρευνας της Αρχής σχετικά με το κατά πόσον η ενίσχυση που χορηγήθηκε στην Islandsbanki ήταν συμβατή με τη συμφωνία ΕΟΧ, η οποία αξιολογείται στην παρούσα απόφαση.
- (95) Επιπλέον, η Αρχή εξέτασε τη συνεχή διαθεσιμότητα της διευκόλυνσης δανείου μειωμένης εξασφάλισης για την ενδιάμεση περίοδο έως ότου διεξαχθεί η επίσημη συγχώνευση μεταξύ Byt και Islandsbanki, δηλαδή για όσο χρονικό διάστημα η Byt αποτελούσε χωριστή νομική οντότητα βάσει του εθνικού δικαίου, ώστε να είναι συμβατή με τη λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ. Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, ούτε η Byt ούτε η Islandsbanki χρησιμοποίησαν ποτέ τη διευκόλυνση δανείου μειωμένης εξασφάλισης.
- (96) Η Αρχή ανέφερε ότι το αποτέλεσμα της τελικής αξιολόγησης των μέτρων αυτών εξαρτάτο από τα στοιχεία στο σχέδιο αναδιάρθρωσης για τη συγχωνευθείσα οντότητα της Islandsbanki και της Byt, το οποίο η ισλανδική κυβέρνηση είχε δεσμευτεί να υποβάλει το αργότερο εντός 3 μηνών από την εκτέλεση της προβλεπόμενης συναλλαγής. Πράγματι, σύμφωνα με την παραπάνω περιγραφή, υποβλήθηκε έγκαιρα σχέδιο αναδιάρθρωσης για τη συγχωνευθείσα οντότητα, το οποίο η Αρχή θα αξιολογήσει παρακάτω.

Τ ο σ χ έ δ ι ο α ν α δ ι ά ρ θ ρ ω σ η ς

- (97) Οι ισλανδικές αρχές υπέβαλαν σχέδιο αναδιάρθρωσης για την Islandsbanki στις 31 Μαρτίου 2011. Μετά την εξαγορά της Byt, το σχέδιο τροποποιήθηκε, επικαιροποιήθηκε και υποβλήθηκε εκ νέου από τις ισλανδικές αρχές στις 22 Φεβρουαρίου 2012 (εφεξής «σχέδιο αναδιάρθρωσης»). Το σχέδιο αναδιάρθρωσης συμπληρώθηκε με ένα πενταετές επιχειρηματικό σχέδιο στις 14 Ιανουαρίου 2012 ⁽⁵³⁾ και με έκθεση σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ICAAP), η οποία υποβλήθηκε στο ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας την 1η Απριλίου 2012.
- (98) Το σχέδιο αναδιάρθρωσης, μαζί με το πενταετές επιχειρηματικό σχέδιο, αντιμετωπίζει τα ουσιώδη ζητήματα βιωσιμότητας, κατανομής των βαρών και περιορισμού των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού. Σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, η Islandsbanki θα επικεντρωθεί στις βασικές επιχειρηματικές δραστηριότητές της και την αναδιάρθρωση των χαρτοφυλακίων δανείων των εταιρειών και των νοικοκυριών.
- (99) Επιπρόσθετα, οι ισλανδικές αρχές υπέβαλαν έκθεση σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ICAAP) για το 2012 προκειμένου να αποδείξουν την ικανότητα της Islandsbanki να αντεπεξέρχεται τις πιέσεις που ασκούνται.
- (100) Όπως αναφέρεται παραπάνω, η Αρχή θεωρεί ότι η περίοδος αναδιάρθρωσης θα διαρκέσει έως τις 15 Οκτωβρίου 2014.

3.4.7. Περιγραφή του σχεδίου αναδιάρθρωσης

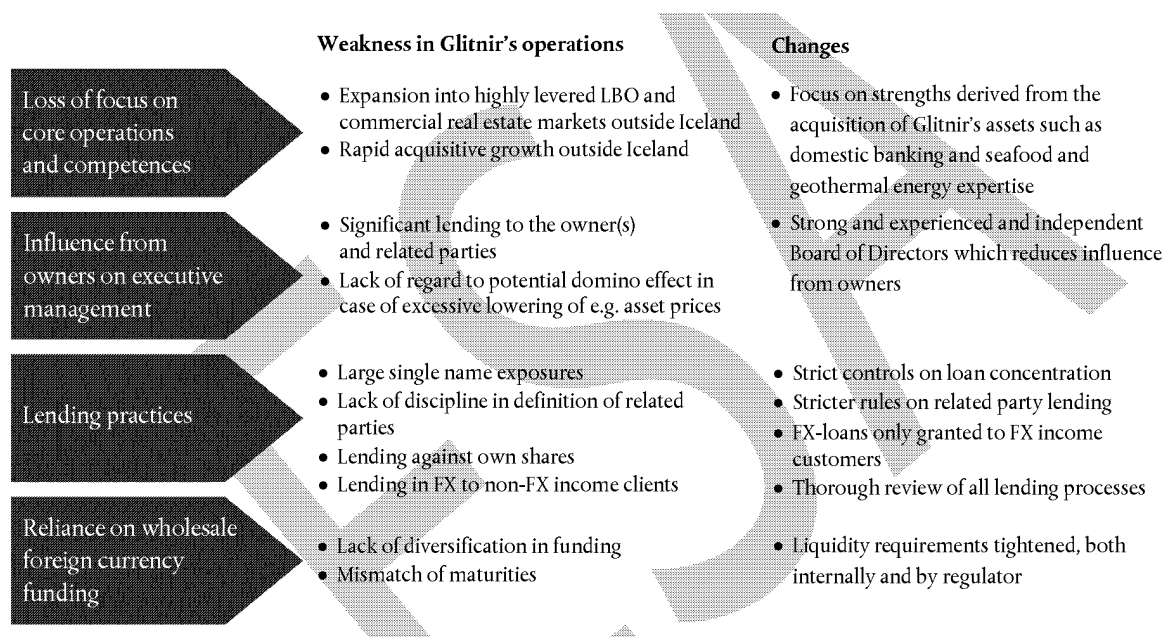
- (101) Οι ισλανδικές αρχές και η Τράπεζα θεωρούν ότι η αναδιάρθρωση της Islandsbanki θα διασφαλίσει την επιστροφή της σταθερότητας και της σωστής χρηματοδότησης στην τράπεζα με σταθερό λόγο κεφαλαίου/υποχρεώσεων, ώστε να είναι σε θέση να διατηρήσει τον ρόλο της ως πάροχος πίστωσης στην πραγματική οικονομία. Υποστηρίζουν ότι αυτό θα επιτευχθεί με τα εξής μέτρα:
- (i) απομόχλευση του ισολογισμού με εκκαθάριση της παλαιάς τράπεζας και ίδρυση νέας τράπεζας·
 - (ii) δημιουργία και διατήρηση ισχυρής θέσης λόγου κεφαλαίου/υποχρεώσεων
 - (iii) επίτευξη ικανοποιητικής κερδοφορίας
 - (iv) δημιουργία και διατήρηση ισχυρής θέσης ρευστότητας
 - (v) αναδιάρθρωση του χαρτοφυλακίου δανείων για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις

⁽⁵³⁾ Το πενταετές επιχειρηματικό σχέδιο έχει επίσης συμπληρωθεί με την παρουσίαση των βασικών αλλαγών στο πενταετές επιχειρηματικό σχέδιο, που εκπονήθηκε για τη Συνεδρίαση Διοικητικού Συμβουλίου της 27ης Μαρτίου 2012, και αντικατοπτρίζεται στην έκθεση της ICAAP.

- (vi) βελτίωση της στρατηγικής χρηματοδότησης
- (vii) επίτευξη οικονομικής απόδοσης
- (viii) βελτίωση της εταιρικής διακυβέρνησης
- (102) Πριν από την αναλυτικότερη περιγραφή του κάθε σημείου ξεχωριστά, συνοψίζεται παρακάτω η άποψη της τράπεζας σχετικά με τον τρόπο που αντιμετωπίζονται στο σχέδιο αναδιάρθρωσης της Islandsbanki οι αδυναμίες που συνέβαλαν στην κατάρρευση της Glitnir. Επισημαίνεται ότι, παρότι η Islandsbanki στηρίζεται στις εγχώριες λειτουργίες της Glitnir, αποτελεί διαφορετική τράπεζα. Επίσης υποστηρίζεται ότι έγιναν ουσιαστικές αλλαγές για την αντιμετώπιση των αδυναμιών που πιστεύεται ότι συνέβαλαν στην κατάρρευση της προκατόχου. Μεταξύ των πιο σημαντικών αλλαγών είναι οι τροποποιήσεις των κανόνων σχετικά με τον δανεισμό των συνδεδεμένων μερών, την κατάργηση δανεισμού με το απόθεμα ως εγγύηση και δανεισμού ξένου συναλλάγματος ⁽⁵⁴⁾ σε πελάτες που δεν διαθέτουν συνάλλαγμα και την επιβολή αυστηρότερης πειθαρχίας με διαφόρους τρόπους όσον αφορά τις εγκρίσεις δανείων. Παρότι η Islandsbanki, όπως ακριβώς και η Glitnir, προτίθεται να παράσχει ευρύ φάσμα χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών στην ισλανδική αγορά, η διαφορά της προτραπεζικής και μετατραπεζικής κρίσης στην Islandsbanki είναι πιο ορατή όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί επιχειρηματικά η τράπεζα (διεργασίες, διαδικασίες, έγγραφα, κανόνες και ρυθμίσεις) και όχι το τι φάσμα υπηρεσιών και προϊόντων παρέχει. Οι απόψεις της Islandsbanki επί του θέματος συνοψίζονται με διαφορετικό τρόπο στο παρακάτω διάγραμμα 2:

Διάγραμμα 2

Προηγούμενες αδυναμίες και οι αλλαγές για την αντιμετώπιση των εν λόγω αδυναμιών

- (103) Το σχέδιο αναδιάρθρωσης, καθώς και το πενταετές επιχειρηματικό σχέδιο, βασίζονται σε σειρά γενικών και οικονομικών παραδοχών ⁽⁵⁵⁾. Οι εν λόγω παραδοχές αποτελούν το οικονομικό θεμέλιο του βασικού σεναρίου, όπως αναφέρεται παρακάτω.

- (104) Οι γενικές παραδοχές προβλέπουν ότι:

— η αναδιάρθρωση θα ολοκληρωθεί έως τα τέλη του [...] στην επιχειρηματική τραπεζική και του [...] στις λιανικές τραπεζικές υπηρεσίες. Η αναπροσαρμογή του επιτοκίου για στεγαστικά δάνεια θα ολοκληρωθεί στα τέλη του [...]. Η απόσβεση της έκπτωσης, όπως περιγράφεται παρακάτω, για το χαρτοφυλάκιο που αποκτήθηκε από την Glitnir θα καταναμηθεί αναλόγως:

⁽⁵⁴⁾ Δανεισμός συναλλάγματος σημαίνει δανεισμός σε ξένο νόμισμα. Το καλυπτόμενο δάνειο σε ξένο νόμισμα συνήθως σχετίζεται με δάνεια που εκφράζονται σε νόμισμα άλλο από εκείνο της χώρας του δανειολήπτη.

⁽⁵⁵⁾ Οι οικονομικές παραδοχές στις οποίες βασίζονται οι προβλέψεις εκπονούνται από το τμήμα ερευνών της τράπεζας. Οι γενικές παραδοχές συντάχθηκαν από τους επικεφαλής των σχετικών τμημάτων και ανωτέρους υπαλλήλους και φέρουν τις υπογραφές του εκτελεστικού διοικητικού συμβουλίου της τράπεζας.

- η τράπεζα θα έχει επιπλέον κέρδος [...] δισεκατ. ισλανδικών κορονών το [...].
- οι έλεγχοι στην κίνηση κεφαλαίων θα αρθούν σταδιακά
- δεν θα υπάρχουν όρια στη χρηματοδότηση βάσει δανεισμού σε ισλανδικές κορόνες. Δεν τεκμαίρεται ότι η χρηματοδότηση βάσει δανεισμού σε ξένο συνάλλαγμα θα υπερβεί τις αποπληρωμές των υφιστάμενων ανεξόφλητων δανείων που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα το 2012· η πρόσβαση στη χρηματοδότηση υπολογίζεται ότι θα καταστεί πιο εύκολα διαθέσιμη από το 2012 και μετά.

(105) Επιπλέον, το διοικητικό συμβούλιο της Islandsbanki έχει υποβάλει σειρά χρηματοδοτικών στόχων:

- απόδοση ιδίων κεφαλαίων (ROE): επιτόκιο μηδενικού κινδύνου + [...] %. Το επιτόκιο μηδενικού κινδύνου θεωρείται ότι είναι το τρέχον επιτόκιο λογαριασμού της Κεντρικής Τράπεζας (3,75 % τον Δεκέμβριο του 2011). Ο στόχος προϋποθέτει ποσοστό κατηγορίας I της τάξης του [...] %
- ποσοστό κεφαλαιακής επάρκειας (CAD): [...] % [...]
- ποσοστό κατηγορίας I: [...] % [...]

(106) Οι μακροοικονομικές παραδοχές περιλαμβάνουν

- Η οικονομική ανάπτυξη θα συνεχιστεί το 2012 και μετά, παρότι θα συντελεστεί με βραδύτερο ρυθμό από ό,τι αναμενόταν προηγουμένως. Τα νοικοκυριά θα είναι σε καλύτερη οικονομική θέση καθώς η αγοραστική ισχύς αυξάνεται με την πτώση της ανεργίας.
- Ο πληθωρισμός θα παραμείνει οριακά πάνω από τον στόχο της Κεντρικής Τράπεζας της Ισλανδίας, δηλαδή οριακά κάτω από το 3 % από το 2013 και μετά. Αυτό βασίζεται σε σταθερή συναλλαγματική ισοτιμία της ισλανδικής κορόνας (με μικρή ενίσχυση κατά την έναρξη της περιόδου) και σε ισορροπημένη αγορά εργασίας, με μέτρια αύξηση των μισθών και σταδιακή αύξηση των τιμών των κατοικιών.

Μέση αλλαγή μεταξύ των ετών (%)	2012	2013	2014	2015	2016
Αύξηση του ΑΕγχΠ	2,2	2,1	3,4	2,3	3,0
Ανεργία	6,6	6,0	5,4	5,0	4,4
Πληθωρισμός	4,4	2,9	2,8	2,7	2,6
Μισθοί	6,7	4,7	4,8	5,0	4,8

Τα βραχυπρόθεσμα επιτόκια θα παραμείνουν αμετάβλητα γύρω στο 5 % ⁽⁵⁶⁾ το 2012, αλλά σταδιακά θα αυξηθούν με την ανάκαμψη της οικονομίας.

- Παρότι οι συνθήκες στην αγορά εργασίας θα βελτιωθούν, η ανεργία θα παραμείνει σε κάπως υψηλότερα επίπεδα από ό,τι πριν από τη χρηματοπιστωτική κρίση. Η αύξηση των μισθών θα επιταχυνθεί με τη μείωση του ποσοστού ανεργίας.
- Τέλος, υπολογίζεται ότι η ισλανδική κορόνα θα συνεχίσει να αποτελεί το νόμισμα της Ισλανδίας καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου αναδιάρθρωσης. Οι συναλλαγματικοί έλεγχοι θα αρθούν σταδιακά από το 2012 και μετά. Ορισμένοι περιορισμοί στις ροές κεφαλαίων θα διατηρηθούν καθ' όλη τη δεκαετία.

(i) Απομόχλευση του ισολογισμού κατά την εκκαθάριση της παλαιάς τράπεζας και την ίδρυση νέας τράπεζας:

(107) Όπως προαναφέρθηκε, τα περισσότερα εγχώρια περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις της Glitnir μεταβιβάστηκαν στην Islandsbanki κατά τη διάρκεια του Οκτωβρίου του 2008. Ως αποτέλεσμα αυτής της διαδικασίας, το μεγαλύτερο μέρος γενικού χρέους παρέμεινε στην ιδιοκτησία της Glitnir και, ως εκ τούτου, η Islandsbanki δεν προωθήθηκε ποτέ όπως η Glitnir. Σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, αυτό σημαίνει ότι το θέμα της απομόχλευσης του ισολογισμού της τράπεζας επιλύθηκε ουσιαστικά τον Οκτώβριο του 2008.

⁽⁵⁶⁾ Από τις 16.5.2012 και μετά, το επιτημέρο εγγυημένο επιτόκιο δανεισμού της Κεντρικής Τράπεζας της Ισλανδίας είναι 5,5 %.

(ii) Δημιουργία και διατήρηση ισχυρής θέσης λόγου κεφαλαίου/υποχρεώσεων

- (108) Ως αποτέλεσμα των μέτρων κεφαλαιοποίησης που περιγράφονται ανωτέρω, και των εξελίξεων από την ίδρυση της τράπεζας και μετά, ιδίως με την επανεκτίμηση των περιουσιακών στοιχείων (το οποίο θα διευκρινιστεί παρακάτω), η Islandsbanki είχε μεγαλύτερο λόγο κεφαλαίου/υποχρεώσεων από αυτόν που όριζαν οι κεφαλαιακές απαιτήσεις της ισλανδικής αρχής χρηματοπιστωτικής εποπτείας, όπως αναφέρεται παρακάτω στον πίνακα 2:

Πίνακας 2

Λόγοι κεφαλαίου/υποχρεώσεων κατά τη διάρκεια της περιόδου 2008-2011, τα ποσά εκφράζονται σε εκατ. ισλανδικές κορόνες

	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011 (*)
Κεφάλαιο κατηγορίας I:	68 030	91 996	120 993	120 530
Κεφάλαιο κατηγορίας II:	—	24 843	21 251	21 937
Συνολικό κεφάλαιο	68 030	116 839	142 244	142 234
Περιουσιακά στοιχεία σταθμισμένου κινδύνου (RWA)	656 713	589 819	534 431	629 419
Ποσοστό κατηγορίας I	10,4 %	15,6 %	22,6 %	19,1 %
Ποσοστό κεφαλαιακής επάρκειας (CAD)	10,4 %	19,8 %	26,6 %	22,6

(*) Κατά την υποβολή του σχεδίου αναδιάρθρωσης, δεν είχε ολοκληρωθεί η χρηματοοικονομική πληροφόρηση για το 2011, και στο σχέδιο αναδιάρθρωσης χρησιμοποιήθηκαν τα στοιχεία από τις 30.9.2011. Μετά τη δημοσίευση της δημοσιονομικής κατάστασης της Islandsbanki για το 2011, η Αρχή επικαιροποίησε τα στοιχεία.

- (109) Επιπλέον, σύμφωνα με την έκθεση σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ICAAP) η οποία υποβλήθηκε με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, η Islandsbanki προβλέπει τους εξής λόγους κεφαλαίου/υποχρεώσεων για την περίοδο 2012 έως 2016, όπως αναφέρεται παρακάτω στον πίνακα 3:

Πίνακας 3

Προβλεπόμενοι λόγοι κεφαλαίου/υποχρεώσεων για το 2012-2016 και περιουσιακά στοιχεία σταθμισμένου κινδύνου (RWA), τα ποσά εκφράζονται σε δισεκατ. ισλανδικές κορόνες

	2012	2013	2014	2015	2016
Περιουσιακά στοιχεία σταθμισμένου κινδύνου (RWA)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Ποσοστό κατηγορίας I	[20-25]%	[15-20]%	[10-20]%	[10-15]%	[10-15]%
Ποσοστό κεφαλαιακής επάρκειας (CAD)	[20-30]%	[15-25]%	[15-20]%	[10-20]%	[10-15]%

- (110) Σύμφωνα με τα εν λόγω αριθμητικά στοιχεία, η Islandsbanki αναμένει ότι θα παραμείνει αρκετά πάνω από τις κεφαλαιακές απαιτήσεις της ισλανδικής αρχής χρηματοπιστωτικής εποπτείας κατά την περίοδο αναδιάρθρωσης και μετά. [...]

(iii) Επίτευξη ικανοποιητικής κερδοφορίας

- (111) Σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, και όπως απεικονίζεται παρακάτω στον πίνακα 4, η απόδοση ιδίων κεφαλαίων της Islandsbanki είναι υγιής από την ίδρυση της τράπεζας το 2008 και μετά (με εξαίρεση το 2011) ⁽⁵⁷⁾.

⁽⁵⁷⁾ Ο λόγος που προβλήθηκε για την πτώση στην απόδοση ιδίων κεφαλαίων το 2011 ήταν η απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου σχετικά με τον δανεισμό συναλλάγματος της 15.2.2012 και την απόσβεση της φήμης και πελατείας μετά τη συγχώνευση με την Byt.

Πίνακας 4

Προηγούμενη απόδοση ιδίων κεφαλαίων (ROE)

(%)

	2008	2009	2010	2011
Απόδοση ιδίων κεφαλαίων	17,2	30,0	28,5	1,5

Επιπλέον, το σχέδιο αναδιάρθρωσης προβλέπει την ακόλουθη απόδοση ιδίων κεφαλαίων κατά τη διάρκεια της αναδιάρθρωσης και μετά (πίνακας 5).

Πίνακας 5

Πρόβλεψη απόδοσης ιδίων κεφαλαίων (ROE)

(%)

	2012	2013	2014	2015	2016
Απόδοση ιδίων κεφαλαίων	[5-15]	[10-20]	[5-15]	[5-15]	[5-15]%

- (112) Η πρόβλεψη αυτή είναι το αποτέλεσμα ενός αναλυτικότερου δημοσιονομικού προγραμματισμού στο σχέδιο αναδιάρθρωσης, με τις εξής ουσιαστικότερες πτυχές:
- τα κέρδη από τους πλέον σημαντικούς επιχειρηματικούς τομείς αναμένονται στο [...]· αυτό οφείλεται κυρίως στην αύξηση του κόστους χρηματοδότησης και στην απουσία «έκπτωσης στα έσοδα» από το 2014 και μετά.
 - τα κέρδη στον επιχειρηματικό τομέα των αγορών προβλέπεται να αυξηθούν από [...] σε [...] ισλανδικές κορόνες έως το 2016, κυρίως λόγω των μεγαλύτερων εσόδων από τέλη και προμήθειες.
 - το καθαρό περιθώριο κέρδους αναμένεται στο [...] το 2014 και στη συνέχεια αναμένεται να παραμείνει σταθερό.
 - ο αριθμός εργαζομένων αναμένεται να μειωθεί κατά [...]
 - ο λόγος κόστους/εσόδων αναμένεται να μειωθεί από 75 % το 2011 σε [...] % το 2014.
- (113) Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, η πολύ σταθερή απόδοση της Islandsbanki από την ίδρυσή της και μετά οφείλεται σε κάποιον βαθμό στο γεγονός ότι η τράπεζα εξαγόρασε από την Glitnir το χαρτοφυλάκιο δανείων σε μεγάλη έκπτωση ⁽⁵⁸⁾. Η έκπτωση ήταν και θα παραμείνει σημαντικό μέρος των εσόδων της Τράπεζας κατά την αναδιάρθρωση του χαρτοφυλακίου δανείων. Ωστόσο, σύμφωνα με τις προβλέψεις, η έκπτωση θα έχει αποσβεστεί πλήρως με την ολοκλήρωση της αναδιάρθρωσης.
- (114) Προς στήριξη της άποψης αυτής, οι ισλανδικές αρχές υπέβαλαν υπολογισμό (πίνακας 6), αναφέροντας ποια θα ήταν τα ετήσια αποτελέσματα χωρίς την έκπτωση και άλλα «μη τακτικά στοιχεία», όπως η απόσβεση της φήμης και πελατείας που προκύπτει από τη συναλλαγή της Byr.

Πίνακας 6

Καθαρό κέρδος από μη τακτικά στοιχεία

(εκατ. ισλανδικές κορόνες)

	Ετήσιο κέρδος	«μη τακτικά στοιχεία»	Καθαρό κέρδος από «μη τακτικά στοιχεία»
2008	2 366	– 1 543	14 909
2009	23 982	801	23 181

⁽⁵⁸⁾ Η «μεγάλη έκπτωση» ήταν διπλή, σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, και αποτελούνταν από απομείωση και έκπτωση. Η απομείωση αντανάκλα τη διαφορά αξίας της απαίτησης και την εκτιμώμενη ανάκαμψη των δανειακών περιουσιακών στοιχείων. Επιπλέον, το αποκτηθέν χαρτοφυλάκιο δανείων δεν αποτιμήθηκε σε επιτόκια της αγοράς και η έκπτωση αντικατοπτρίζει τη διαφορά των συμβατικών επιτοκίων και των επιτοκίων της αγοράς.

(εκατ. ισλανδικές κορόνες)

	Ετήσιο κέρδος	«μη τακτικά στοιχεία»	Καθαρό κέρδος από «μη τακτικά στοιχεία»
2010	29 369	14 507	14 862
2011	9 613	– 11 074	20 687
2012	[...]	[...]	[...]
2013	[...]	[...]	[...]
2014	[...]	—	[...]
2015	[...]	—	[...]
2016	[...]	—	[...]

- (115) Σύμφωνα με αυτά τα στοιχεία, η τράπεζα θα εξακολουθούσε να αποφέρει και θα αποφέρει κέρδη κατά τη διάρκεια της περιόδου αναδιάρθρωσης, ακόμη και άνευ έκπτωσης ⁽⁵⁹⁾. Δεν είναι σαφές, ωστόσο, αν και οι δύο πτυχές της «μεγάλης έκπτωσης» που προαναφέρθηκαν αντανακλώνται στα εν λόγω αριθμητικά στοιχεία.

(iv) Δημιουργία και διατήρηση ισχυρής θέσης ρευστότητας

- (116) Όσον αφορά τη ρευστότητα, η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας απαιτεί τα ρευστά ή υπό τη μορφή ρευστών περιουσιακά στοιχεία να ανέρχονται στο 5 % των καταθέσεων όψεως και οι τράπεζες πρέπει να είναι σε θέση να ανθίσταται σε στιγμιαία εκροή καταθέσεων της τάξης του 20 %. Επιπλέον, η Κεντρική Τράπεζα της Ισλανδίας καθορίζει τους κανόνες σχετικά με τη ρευστότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων ⁽⁶⁰⁾ σύμφωνα με τους οποίους τα ρευστά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων έχουν ταξινομηθεί ανά τύπο και διάρκεια μέχρι τη λήξη, ενώ τους αποδίδεται στάθμιση ανάλογα με τον κίνδυνο. Τα πιστωτικά ιδρύματα πρέπει να διαθέτουν ρευστά περιουσιακά στοιχεία που θα υπερβαίνουν τις υποχρεώσεις των τριών επόμενων μηνών. Οι κανόνες συνεπάγονται επίσης κάποιες προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων, όπου η έκπτωση εφαρμόζεται σε διάφορα στοιχεία ιδίων κεφαλαίων, αλλά όπου υπολογίζεται, αφενός, ότι όλες οι υποχρεώσεις πρέπει να καταβάλλονται κατά τη λήξη, και αφετέρου, ότι τα τμήματα άλλων υποχρεώσεων, όπως οι καταθέσεις, πρέπει να καταβάλλονται σε σύντομο χρονικό διάστημα ή και καθόλου.
- (117) Όπως φαίνεται στην εικόνα Α και Β, η Islandsbanki έχει διατηρήσει αποθέματα ρευστότητας στο πλαίσιο των εποπτικών απαιτήσεων το 2009, το 2010 και το 2011.

Εικόνες Α και Β

Συμμόρφωση της Islandsbanki με τις εποπτικές απαιτήσεις ρευστότητας

Central Bank liquidity ratios if government liquidity facility is excluded				FME liquidity ratios if government liquidity facility is excluded			
Requirement to be above 100 % for 0-1 and 0-3 months				Requirement to be above 20 % in liquid assets ratio and above 5 % in the cash ratio			
	31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011		31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011
ON - 1 m	2,34	2,73	1,32	Liquid assets ratio	N/A	33 %	31 %
0-3 m	2,41	2,73	1,31	Cash ratio	N/A	17 %	12 %
A change in classification results in a significant drop in the ratios between year-end 2010 and 2011				Not implemented until after year-end 2009			

⁽⁵⁹⁾ Η έκθεση του ISFI για το 2011 (σχετικά με τις λειτουργίες των τραπεζών το 2010) καταλήγει σε παρόμοιο συμπέρασμα: η «βασική κερδοφορία» της Islandsbanki σύμφωνα με την εν λόγω έκθεση είναι ακόμη υψηλότερη. Βλέπε http://www.bankasysla.is/files/SkyrslaBR_2011_net_74617143.pdf

⁽⁶⁰⁾ Βλέπε τους κανόνες αριθ. 317 της Κεντρικής Τράπεζας της Ισλανδίας για τους δείκτες ρευστότητας της 25ης Απριλίου 2006, που είναι διαθέσιμοι στη διεύθυνση: <http://www.sedlabanki.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=4713>

- (118) Όπως καταδεικνύει παρακάτω η εικόνα Γ, η Islandsbanki είχε βελτιωμένους δείκτες ρευστότητας για τις υποχρεώσεις που έληγαν εντός των επόμενων 3 και 6 μηνών το 2010 και το 2011, ενώ ο δείκτης των 12 μηνών είναι πιο στάσιμος.

[...]

[Γράφημα που απεικονίζει τους δείκτες ρευστότητας της Islandsbanki]

Οι τιμές δεν αποκαλύπτονται για λόγους επαγγελματικού απορρήτου]

Εικόνα Γ

Ιστορικοί δείκτες ρευστότητας:

- Ο δείκτης ρευστότητας Α καταδεικνύει την κάλυψη των υποχρεώσεων με λήξη εντός των επόμενων 3 μηνών
 - Ο δείκτης ρευστότητας Β καταδεικνύει την κάλυψη των υποχρεώσεων με λήξη εντός των επόμενων 6 μηνών
 - Ο δείκτης ρευστότητας Γ καταδεικνύει την κάλυψη των υποχρεώσεων με λήξη εντός των επόμενων 12 μηνών
- (119) Η αναμενόμενη ανάπτυξη της θέσης ρευστότητας της Islandsbanki, ιδίως σε περίπτωση ακραίων καταστάσεων, αναλύεται περαιτέρω στη συνέχεια.
- (v) Ολοκλήρωση της αναδιάρθρωσης του χαρτοφυλακίου δανείων για νοικοκυριά και επιχειρήσεις
- (120) Πριν από τις χρηματοπιστωτικές κρίσεις του 2008, οι ιδιώτες και οι εμπορικοί πελάτες της τράπεζας ανέλαβαν υψηλό επίπεδο του χρέους. Όταν η οικονομία και, ειδικότερα, οι τιμές των ακινήτων μειώθηκαν στον απόηχο της κρίσης, οι πελάτες που επιδέχθηκαν ξαφνικά υπερβολική μόχλευση συχνά δεν μπορούσαν πλέον να εξυπηρετήσουν το χρέος τους, και κατείχαν αρνητικό μετοχικό κεφάλαιο. Εκτός από τη γενική απειλή για την οικονομική ευημερία της Ισλανδίας, η ξαφνική επιδείνωση του χαρτοφυλακίου δανείων της τράπεζας κατέστη σημαντικός κίνδυνος για τη μελλοντική βιωσιμότητα των τραπεζών. Για τον λόγο αυτόν, η αναδιάρθρωση των ιδιωτικών και εμπορικών χαρτοφυλακίων δανείων (απομόχλευση), όπως αντικατοπτρίζεται στο σχέδιο αναδιάρθρωσης, έχει καταστεί προτεραιότητα για την Islandsbanki.
- (121) Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, η Islandsbanki έχει αναπτύξει ειδικά προγράμματα ελάφρυνσης του χρέους, συνεργάστηκε δε με το κράτος και άλλες τράπεζες για τη λήψη γενικών μέτρων ελάφρυνσης του χρέους (π.χ. την αναπροσαρμογή στεγαστικών δανείων κατά 110 %) ⁽⁶¹⁾.
- (122) Η Islandsbanki κατέθεσε στην Αρχή περίγραμμα των μεθόδων αναδιάρθρωσης που χρησιμοποιεί, με βάση τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν τον Νοέμβριο του 2010. Οι μέθοδοι διακρίνονται στην αναδιάρθρωση του χρέους για επιχειρήσεις και για νοικοκυριά και ιδιώτες. Έχουν καταρτιστεί ειδικά προσαρμοσμένες λύσεις για τις μεγαλύτερες εταιρείες, ενώ στις ΜΜΕ παρέχεται αναπροσαρμογή του κεφαλαίου δανεισμού, και/ή αναπροσαρμογή του ανεξόφλητου χρέους/επιτοκίου, είτε στην αξία των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας ή στην ελεύθερη ταμειακή ροή.
- (123) Στα νοικοκυριά και στους ιδιώτες παρέχονται ποικίλες επιλογές αναδιάρθρωσης, όπως είναι η περίοδος χάριτος όσον αφορά τις πληρωμές, η επέκταση των όρων και τα ευέλικτα καθεστώτα πληρωμής.
- (124) Για την παρακολούθηση και τη διασφάλιση της προόδου όσον αφορά την αναδιάρθρωση, η Islandsbanki έχει επίσης καταρτίσει τον αποκαλούμενο «πίνακα αναδιάρθρωσης», τον οποίο έχει υποβάλει στην Αρχή.
- (125) Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, και παρά την ύπαρξη ορισμένων απρόβλεπτων γεγονότων, όπως η πρόσφατη απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου της Ισλανδίας για τα δάνεια ξένου συναλλάγματος, η Islandsbanki θα ολοκληρώσει την αναδιάρθρωση του οικείου χαρτοφυλακίου δανείων των εταιρειών στα τέλη του 2012 και το 2013 στις λιανικές τραπεζικές υπηρεσίες. Η αναπροσαρμογή των επιτοκίων για τα στεγαστικά δάνεια αναμένεται να ολοκληρωθεί στα τέλη του 2014.

⁽⁶¹⁾ Οι κύριες τράπεζες της Ισλανδίας συμφώνησαν να προσφέρουν σε όλους πελάτες με υπερβολική μόχλευση μια αναπροσαρμογή στεγαστικών δανείων της τάξης του 110 %, δηλαδή το κεφάλαιο δανεισμού των στεγαστικών δανείων έχει οριστεί στο 110 % της καταγραφείσας αξίας του ακινήτου.

(vi) Βελτίωση της στρατηγικής χρηματοδότησης

- (126) Η βάση καταθέσεων της Islandsbanki παρέμεινε σχετικά σταθερή στα περίπου 400 δισεκατ. ισλανδικές κορόνες από την ίδρυσή της, και αυξήθηκε σε 535 δισεκατ. ισλανδικές κορόνες στα τέλη του 2011 λόγω της συγχώνευσης της Islandsbanki με την Byt. Οι καταθέσεις ανέρχονται σήμερα περίπου στο 80 % του συνόλου των υποχρεώσεων.
- (127) Ο λόγος καταθέσεων/δανείων της Τράπεζας ήταν περίπου 80 % και περισσότερο κατά το 2010 και το 2011. Η Islandsbanki υπολογίζει ότι τα τρέχοντα χαμηλά επιτόκια καταθέσεων θα ενθαρρύνουν τους επενδυτές να μεταφέρουν ορισμένα κεφάλαιά τους σε επενδύσεις υψηλότερης απόδοσης, καθώς η οικονομία ανακάμπτει και αυξάνεται η ανάληψη κινδύνων. Συνεπώς, η τράπεζα προβλέπει ότι ο λόγος καταθέσεων/δανείων μπορεί να μειωθεί περίπου στο [...] % έως το 2016. Επιπλέον, οι καταθέσεις σε ξένο νόμισμα αναμένονται στο [...]. Η Islandsbanki αποσκοπεί στη σταδιακή διαφοροποίηση του χρηματοδοτικού μείγματός της.
- (128) [...] ⁽⁶²⁾.
- (129) Σε ό,τι αφορά τις ανάγκες χρηματοδότησης σε ισλανδικές κορόνες, στο [...]. Απεναντίας, η Islandsbanki ήταν η πρώτη τράπεζα της Ισλανδίας που εξέδωσε καλυμμένα ομόλογα. Η πρώτη έκδοση έγινε τον Δεκέμβριο του 2011, ένα δάνειο ύψους 4 δις ισλανδικών κορονών που είναι συνδεδεμένο με τον ΔΤΚ ⁽⁶³⁾. Η έκδοση έγινε αποδεκτή από τους θεσμικούς επενδυτές και υπερκαλύφθηκε. Η Islandsbanki αναμένει ότι θα είναι σε θέση να εκδώσει βραχυπρόθεσμους τίτλους το 2012 καθώς και να επεκτείνει την τρέχουσα έκδοση καλυμμένου ομολόγου σε τιμή 10 δις ισλανδικών κορονών ετησίως, [...].
- (130) Σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, η αλλαγή στο χρηματοδοτικό μείγμα θα αυξήσει το κόστος χρηματοδότησης κατά το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα. Το κόστος των δανείων υπολογίζεται ότι θα είναι περίπου [...] μονάδες βάσης πάνω από το βασικό επιτόκιο για το μείγμα ομολόγων της Τράπεζας που συνδέονται με τον ΔΤΚ και [...] μονάδες βάσης για τα μη τιμαριθμοποιημένα ομόλογα, ενώ το κόστος των καταθέσεων είναι περίπου [...] μονάδες βάσης πάνω από το βασικό επιτόκιο.

(vii) Οικονομική απόδοση

- (131) Σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, η Islandsbanki συνεχίζει να επικεντρώνεται στις αποτελεσματικές και εκσυγχρονισμένες λειτουργίες προκειμένου να αντιμετωπίζει το αυξημένο κόστος υποδομής που έχει συντελεστεί ως αποτέλεσμα των αυστηρότερων ρυθμιστικών ελέγχων και της αυξημένης φορολογίας. Η τράπεζα υποστηρίζει ότι επιτελέστηκε ουσιαστικό έργο το 2011 με στόχο την αύξηση της οικονομικής απόδοσης, τονίζει ωστόσο ότι πρόκειται για μακροπρόθεσμο έργο που απαιτεί αλλαγές στις διαδικασίες και συνεχή ανάλυση. Σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, η έμφαση στην ευαισθητοποίηση ως προς το κόστος θα συνεχιστεί το 2012, καθώς και η μείωση κόστους και η ανάλυση του κόστους, ενώ κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου οι εσωτερικές διαδικασίες της τράπεζας θα αναθεωρούνται και θα βελτιώνονται όπου κρίνεται απαραίτητο. Όπως αναφέρεται ανωτέρω, τα εν λόγω μέτρα, καθώς και η μείωση του προσωπικού, αναμένεται να οδηγήσουν στη μείωση του λόγου κόστους/εσόδων από 75 % το 2011 σε [...] % το 2014.

(viii) Βελτιώσεις στην εταιρική διακυβέρνηση και τη διαχείριση κινδύνων

- (132) Η Islandsbanki ενημέρωσε την Αρχή ότι μία από τις προτεραιότητές της είναι να εναρμονίσει τις δομές και διαδικασίες εταιρικής διακυβέρνησης με τις βέλτιστες εθνικές και διεθνείς πρακτικές. Σε αυτό το πλαίσιο, η Islandsbanki έχει συστήσει τμήμα διαχείρισης κινδύνων και πιστωτικού ελέγχου. Το τμήμα επιβλέπει θέματα διαχείρισης κινδύνου και πιστωτικού ελέγχου· πρόκειται για εργασίες που συνδέονται με καθημερινές διαδικασίες σε κάθε τμήμα της Τράπεζας. Το 2011 η Islandsbanki δημοσίευσε για πρώτη φορά, μαζί με την ετήσια έκθεση, ολοκληρωμένο βιβλίο αντιμετώπισης των κινδύνων ⁽⁶⁴⁾. Το βιβλίο αντιμετώπισης κινδύνων, το οποίο θα δημοσιεύεται σε ετήσια βάση, παρέχει πρόσθετα στοιχεία σχετικά με το πλαίσιο διαχείρισης όσον αφορά τους κινδύνους, τη διάρθρωση και την επάρκεια των κεφαλαίων, την έκθεση σε ουσιώδεις κινδύνους και τις διαδικασίες αξιολόγησης των κινδύνων της Τράπεζας.

⁽⁶²⁾ Η Islandsbanki τόνισε ότι η προτεραιότητα καταθέσεων στην Ισλανδία περιορίζει τη δυνατότητα έκδοσης χρέους μειωμένης εξασφάλισης [...]

⁽⁶³⁾ Δείκτης Τιμών Καταναλωτή.

⁽⁶⁴⁾ Το βιβλίο αντιμετώπισης των κινδύνων είναι διαθέσιμο στον ιστότοπο της Τράπεζας, www.islandsbanki.is/riskbook.

3.4.8. Ικανότητα επίτευξης της βιωσιμότητας σύμφωνα με ένα βασικό σενάριο και ένα σενάριο ακραίων καταστάσεων

- (133) Στο σχέδιο αναδιάρθρωσης, το οποίο αναφέρεται στην έκθεση σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ICAAP), οι ισλανδικές αρχές έχουν υποβάλει ένα σενάριο ακραίων καταστάσεων για την Islandsbanki με σκοπό να αποδείξουν την ικανότητα της Islandsbanki για επίτευξη μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας.

3.4.8.1. Το βασικό σενάριο

- (134) Το σχέδιο αναδιάρθρωσης, όπως περιγράφεται ανωτέρω, συμπεριλαμβανομένων των παραδοχών στις οποίες βασίζεται, αποτελεί το βασικό σενάριο.

3.4.8.2. Το σενάριο ακραίων καταστάσεων

- (135) Στο κεφάλαιο 5.9.3 του σχεδίου αναδιάρθρωσης, η Islandsbanki αναφέρει σενάριο ακραίων καταστάσεων το οποίο παρουσιάζεται στην έκθεση σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ICAAP), και το οποίο υπέβαλε στην ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας την 1η Απριλίου 2012.
- (136) Τα κύρια πορίσματα της έκθεσης σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ICAAP) του 2012 είναι ότι η κεφαλαιοποίηση της Islandsbanki υπερβαίνει αφενός τις εσωτερικές και εξωτερικές ελάχιστες απαιτήσεις και αφετέρου αυτό που θεωρείται μακροπρόθεσμος στόχος για την Τράπεζα που λειτουργεί υπό «κανονικές» επιχειρηματικές συνθήκες. Σύμφωνα με την έκθεση, οι εσωτερικές ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις και τα αποτελέσματα από τις προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων που πραγματοποιήθηκαν στην παρούσα εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ICAAP) καταδεικνύουν ότι οι προβλεπόμενες πληρωμές μερισμάτων στο πενταετές επιχειρηματικό σχέδιο φαίνονται λογικές.
- (137) Σύμφωνα με την έκθεση σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ICAAP), οι αποφάσεις για την καταβολή μερίσματος του κάθε έτους πρέπει να βασίζονται σε επικαιροποιημένη ανάλυση της κεφαλαιακής επάρκειας, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τη θέση ρευστότητας της Τράπεζας.
- (138) Σύμφωνα με την έκθεση σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ICAAP), ο ελάχιστος λόγος κεφαλαίου/υποχρεώσεων για την Τράπεζα κυμαίνεται μεταξύ [...] % και [...] % των περιουσιακών στοιχείων σταθμισμένου κινδύνου (RWA). Στα τέλη του 2012, το ελάχιστο ποσό των απαιτούμενων κεφαλαίων εκτιμάται ότι θα είναι [...] δισεκατ. ισλανδικές κορόνες, εκ των οποίων τα [...] ISK δισεκατ. ισλανδικές κορόνες απαιτούνται βάσει του Άξονα 2α, εξαιτίας παραγόντων κινδύνου που δεν καλύπτονται ή έχουν υποτιμηθεί βάσει του Άξονα 1. Στην πραγματικότητα, εντούτοις, ο λόγος κεφαλαίου/υποχρεώσεων της Τράπεζας ήταν 22,6 % στα τέλη του 2011. Τα αποτελέσματα των προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων υποδεικνύουν ότι μέρος του πλεονάζοντος κεφαλαίου απαιτείται για την κάλυψη πιθανών ανεπιθύμητων γεγονότων στις λειτουργίες της Τράπεζας, αλλά η σταδιακή καταβολή του πλεονάζοντος κεφαλαίου υπό τη μορφή μερισμάτων είναι λογική. Το κεφάλαιο που κρίνεται αναγκαίο για την αντιμετώπιση ακραίων γεγονότων ανέρχεται σε [...] δις ισλανδικές κορόνες στις αρχές του 2012 και το πλεονάζον κεφάλαιο στα τέλη του 2012 ανέρχεται στις [...] δις ισλανδικές κορόνες, όπως απεικονίζεται στον πίνακα 7:

Πίνακας 7

Επισκόπηση της έκθεσης σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ICAAP)

(δς ισλανδικές κορόνες)

	Άξονας 1 (*)	Άξονας 2α (**)	Άξονας 2β	Απαιτούμενο ποσοστό κεφαλαιακής επάρκειας (CAD)
	Ελάχιστη προϋπόθεση	Πρόσθετο ποσό	Προσομοίωση ακραίων καταστάσεων	Συνδυασμός όλων των επιπέδων
Πιστωτικός κίνδυνος	[...]	[...]		[...]
Κίνδυνος αγοράς	[...]	[...]		[...]
Λειτουργικός κίνδυνος	[...]			[...]

(δix ισλανδικές κορόνες)

	Άξονας 1 (*)	Άξονας 2α (**)	Άξονας 2β	Απαιτούμενο ποσοστό κεφαλαιακής επάρκειας (CAD)
	Ελάχιστη προϋπόθεση	Πρόσθετο ποσό	Προσομοίωση ακραίων καταστάσεων	Συνδυασμός όλων των επιπέδων
Συγκέντρωση κινδύνων		[...]		[...]
Ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο βάσει Άξονα (1 και 2α)	[...]	[...]		[...]
Προσομοίωση ακραίων καταστάσεων			[...]	[...]
Απαιτούμενο ποσοστό κεφαλαιακής επάρκειας (CAD)	[...]	[...]	[...]	[...]
Ποσοστό κεφαλαιακής επάρκειας από (τα τέλη του 2012)				[...]
Κεφαλαιακό πλεόνασμα				[...]

(*) Το πρώτο βήμα για την αξιολόγηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων βασίζεται τους υπολογισμούς του Άξονα 1.

(**) Σύμφωνα με την έκθεση σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ICAAP), οι πρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις σύμφωνα με τον Άξονα 2 (Άξονας 2α και 2β) υπολογίζονται ως εξής:

- Άλλοι τύποι κινδύνου και κίνδυνοι που δεν καλύπτονται πλήρως από τον Άξονα 1: εκτός από το ελάχιστο κεφάλαιο που απαιτείται βάσει του Άξονα 1, ενδέχεται να απαιτούνται περαιτέρω κεφάλαια βάσει του Άξονα 2α λόγω άλλων παραγόντων κινδύνου ή λόγω υποεκτίμησης των παραγόντων κινδύνου του Άξονα 1. Οι κεφαλαιακές απαιτήσεις βάσει του Άξονα 1 και του Άξονα 2α αποτελούν τη βασική κεφαλαιακή υποχρέωση της Τράπεζας.
- Μείωση του διαθέσιμου κεφαλαίου λόγω προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων και για στρατηγικούς σκοπούς: η βασική κεφαλαιακή υποχρέωση υπολογίζεται με βάση τις «κανονικές επιχειρηματικές συνθήκες». Η Τράπεζα θα πρέπει, ωστόσο, να διασφαλίζει αφενός ότι το κεφάλαιό της αρκεί για να στηρίζει την επιχείρηση υπό ακραίες συνθήκες αγοράς, και αφετέρου ότι στηρίζει την επιχειρηματική στρατηγική της Τράπεζας για τα επερχόμενα έτη. Έτσι, η Τράπεζα μπορεί να χρειαστεί να τηρεί κεφαλαιακό απόθεμα προκειμένου να είναι σε θέση να αντεπεξέρχεται σε ακραίες συνθήκες της αγοράς και να στηρίζει την προβλεπόμενη ανάπτυξη. Προκειμένου να υπολογιστεί το μέγεθος των απαιτούμενων κεφαλαιακών αποθεμάτων ασφαλείας, το επιχειρηματικό σχέδιο της Τράπεζας προωθείται βάσει διαφόρων παραδοχών σχετικά με το προφίλ κινδύνου της Τράπεζας και την επιχειρηματική στρατηγική.

(139) Στην έκθεση σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ICAAP), η Islandsbanki αξιολόγησε τις αθροιστικές πιθανές ζημιές λόγω πιστωτικού κινδύνου, κινδύνου της αγοράς (στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών και στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο), λειτουργικού κινδύνου, επιχειρηματικού κινδύνου (αντίκτυπος του αυξημένου κόστους χρηματοδότησης και της μικρότερης μείωσης του λειτουργικού κόστους, και αντίκτυπος της μικρότερης αύξησης των εσόδων της αγοράς της τάξης του [...] %), καθώς και λόγω νομικών και πολιτικών κινδύνων (π.χ. ο αντίκτυπος της πρόσφατης απόφασης του Ανώτατου Δικαστηρίου της Ισλανδίας για τα δάνεια ξένου συναλλάγματος, η μη περαιτέρω ανάκαμψη του εταιρικού χαρτοφυλακίου (θαλασσινά) και άλλοι νομικοί και πολιτικοί παράγοντες κινδύνου).

(140) Επιπλέον, η Islandsbanki έχει πραγματοποιήσει προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων του δείκτη ρευστότητας της τράπεζας. Σε αυτό το σημείο, η Islandsbanki έχει εκπονήσει ένα βασικό σενάριο ακραίων καταστάσεων ⁽⁶⁵⁾ και ένα πιο σοβαρό σενάριο ακραίων καταστάσεων, όπου οι διάφορες πηγές ταμειακών εισροών και εκροών υποβάλλονται σε διάφορους βαθμούς ακραίων καταστάσεων. Το αποτέλεσμα καταδεικνύει ότι η Τράπεζα είναι σε θέση να αντιμετωπίζει απροσδόκητες διαταραχές στη ρευστότητα.

3.4.9. Στρατηγική εξόδου/αποπληρωμή του κράτους

(141) Όπως έχει ήδη περιγραφεί παραπάνω, η εισφορά κεφαλαίου κατηγορίας II έχει διάρκεια 10 ετών από τον Δεκέμβριο του 2009. Όσον αφορά την αποζημίωση, υπάρχει ενσωματωμένη κλιμακούμενη ρήτρα μετά από 5 έτη (δηλαδή το 2014), από 400 μονάδες βάσης σε 500 μονάδες βάσης του Euribor. Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, αυτή η κλιμακούμενη ρήτρα θα λειτουργεί ως κίνητρο για την τράπεζα με στόχο την εξόφληση του εν λόγω κεφαλαίου από αυτή τη στιγμή και μετά.

⁽⁶⁵⁾ Οι εσωτερικοί δείκτες ρευστότητας της Τράπεζας αντιπροσωπεύουν μία ακραία κατάσταση και όχι κανονικές επιχειρηματικές συνθήκες.

- (142) Όσον αφορά το 5 % του μετοχικού κεφαλαίου που διατηρεί το κράτος στην Islandsbanki, οι συμμετοχές του κράτους στον τομέα των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων διευθύνονται από τις χρηματοπιστωτικές επενδύσεις του ισλανδικού κράτους (ISFI) ⁽⁶⁶⁾. Σύμφωνα με τον κρατικό προϋπολογισμό για το 2012, το κράτος έχει το δικαίωμα πώλησης των μεριδίων που κατέχει σήμερα σε ταμειυτήρια, εντούτοις δεν έχει ληφθεί ακόμη απόφαση σχετικά με την πώληση των κρατικών συμμετοχών στις τρεις μεγαλύτερες εμπορικές τράπεζες. Ωστόσο, συστήθηκε ομάδα εργασίας από τους αρμόδιους υπουργούς με στόχο τη διερεύνηση πιθανών τρόπων διάθεσης των συμμετοχών στις εμπορικές τράπεζες. Η κυβέρνηση έχει δηλώσει ότι, παρότι δεν έχει καμία πρόθεση να μειώσει τις συμμετοχές της στη Landsbankinn κάτω από τα δύο τρίτα του μετοχικού κεφαλαίου της τράπεζας, τα μερίδια στην Islandsbanki και την Arion Bank μπορεί σύντομα να διατεθούν προς πώληση ή να πωληθούν με τις τράπεζες στο σύνολό τους, εφόσον η πλειοψηφία των ιδιοκτητών τους αποφασίσει να τα διαθέσει προς πώληση, με την επιφύλαξη ορισμένων προϋποθέσεων που πρέπει να επιλυθούν ⁽⁶⁷⁾.
- (143) Η ειδική διευκόλυνση ρευστότητας είναι διαθέσιμη μόνο έως τον Σεπτέμβριο του 2012 και δεν έχει χρησιμοποιηθεί ποτέ. Οι ισλανδικές αρχές προβλέπουν ότι θα αποσύρουν τη δήλωση της κυβέρνησης για τη συνολική εγγύηση των καταθέσεων στο εγγύς μέλλον, πριν από την άρση των ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων.
- (144) Όσον αφορά τη συμφωνία για τη Straumur, παρότι το ομόλογο επρόκειτο να λήξει στα τέλη Μαρτίου του 2013, ουσιαστικά αποπληρώθηκε εξ ολοκλήρου από τη Straumur στις αρχές του 2012. Από εκείνη τη στιγμή, τερματίστηκε η ανάληψη κινδύνου από το κράτος σχετικά με την επάρκεια των περιουσιακών στοιχείων που παρέχονται ως ασφάλεια.

4. ΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΗΜΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΡΙΝΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΣΤΙΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ BYR

- (145) Στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας, η Αρχή κατέληξε στο συμπέρασμα, σε προκαταρκτικό στάδιο, ότι τα μέτρα που λήφθηκαν από το ισλανδικό κράτος για την κεφαλαιοποίηση της Islandsbanki, καθώς και η διευκόλυνση ρευστότητας, συνεπάγονται κρατική ενίσχυση δυνάμει του άρθρου 61 της συμφωνίας ΕΟΧ. Επιπλέον, δεν θα μπορούσε να παραλειφθεί το γεγονός ότι η κρατική ενίσχυση ήταν παρούσα στην εγγύηση των καταθέσεων και τη συμφωνία για τη Straumur. Η απόφαση για την κίνηση διαδικασίας δεν κάλυπτε τα μέτρα ενίσχυσης που σχετίζονταν με την εξαγορά της Byr, και είχαν προσωρινά εγκριθεί από την Αρχή στις αποφάσεις σχετικά με την Byr. Η Αρχή θα εκφραστεί οριστικώς σχετικά με τα εν λόγω μέτρα, τα οποία εξακολουθούν να έχουν σημασία για την παρούσα αξιολόγηση, στην παρούσα απόφαση.
- (146) Όσον αφορά τη συμβατότητα των μέτρων που αξιολογήθηκαν στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας, η Αρχή έκρινε ότι θα μπορούσε να ληφθεί τελική απόφαση μόνο βάσει σχεδίου αναδιάρθρωσης, το οποίο δεν είχε υποβληθεί όταν η Αρχή κίνησε την επίσημη διαδικασία έρευνας στις 15 Δεκεμβρίου 2010. Η Αρχή εξέφρασε αμφιβολίες σχετικά με τη συμβατότητα της ενίσχυσης κυρίως λόγω της απουσίας σχεδίου αναδιάρθρωσης, το οποίο καθυστέρησε περισσότερο από έναν χρόνο μετά την ίδρυση της Islandsbanki.

4.1. Παρατηρήσεις των ενδιαφερόμενων μερών

- (147) Η Αρχή έλαβε δήλωση εκ μέρους των πιστωτών της παλαιάς τράπεζας, στην οποία υπογραμμίζονταν ότι έπρεπε να θεωρούνται ενδιαφερόμενα μέρη, και ανέφεραν ότι ενδεχομένως να υποβάλουν περαιτέρω παρατηρήσεις σε μεταγενέστερο στάδιο.

4.2. Παρατηρήσεις των ισλανδικών αρχών

- (148) Οι ισλανδικές αρχές δέχονται ότι τα μέτρα που λήφθηκαν για την ίδρυση της New Glitnir Bank, που πλέον ονομάζεται Islandsbanki, συνιστούν κρατική ενίσχυση. Κατά την άποψη των ισλανδικών αρχών, τα μέτρα είναι, ωστόσο, συμβατά με τη λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ βάσει του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας, καθώς είναι αναγκαία, αναλογικά και κατάλληλα για την άρση σοβαρής διαταραχής στην ισλανδική οικονομία. Κατά την άποψη των ισλανδικών αρχών, τα μέτρα που λήφθηκαν συνάδουν σε όλους τους τομείς με τις αρχές που καθορίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές της Αρχής για την κρατική ενίσχυση, υποστηρίζουν δε ότι η ενίσχυση είναι αναγκαία και περιορίζεται στο ελάχιστο απαιτούμενο ποσό.

⁽⁶⁶⁾ Το ISFI είναι κρατικός φορέας με ανεξάρτητο διοικητικό συμβούλιο, ο οποίος αναφέρεται στον Υπουργό Οικονομικών, συστήθηκε με τον νόμο αριθ. 88/2009 και τέθηκε σε ισχύ τον Αύγουστο του 2009. Το ISFI πρέπει να ολοκληρώσει τα καθήκοντά του το αργότερο πέντε έτη μετά τη σύστασή του. Το ISFI διαχειρίζεται τις συμμετοχές σύμφωνα με τον νόμο, τη χρηστή διακυβέρνηση και τις επιχειρηματικές πρακτικές, και σύμφωνα με την πολιτική του κράτους σχετικά με την ιδιοκτησία. Αποσκοπεί στην αποκατάσταση και την ανασυγκρότηση μιας δυναμικής εγχώριας χρηματοπιστωτικής αγοράς, προάγοντας παράλληλα τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό στην αγορά, και διασφαλίζοντας τη διαφάνεια σε όλες τις αποφάσεις σχετικά με τη συμμετοχή του κράτους στις χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες.

⁽⁶⁷⁾ Αυτές οι προϋποθέσεις αφορούν ιδίως την αβεβαιότητα που προκύπτει από τις πρόσφατες αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου για τα δάνεια που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα, και το ότι τα περιουσιακά στοιχεία των παλαιών τραπεζών που έχουν πτωχεύσει έχουν υποβληθεί σε ικανοποιητική εκκαθάριση. Βλέπε κεφάλαιο 9.7 της έκθεσης Μελλοντική διάρθρωση του ισλανδικού χρηματοπιστωτικού συστήματος που είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση <http://eng.efnahagsraduneyti.is/media/Acrobat/Future-Structure.pdf>.

- (149) Επιπλέον, οι ισλανδικές αρχές τονίζουν ότι οι παλαιοί μέτοχοι της Glitnir Bank έχασαν όλες τις μετοχές τους και δεν έλαβαν καμία αποζημίωση από το κράτος, ότι η ενίσχυση είναι κατάλληλα σχεδιασμένη ώστε να ελαχιστοποιηθούν οι αρνητικές δευτερογενείς συνέπειες για τους ανταγωνιστές και ότι οι όροι των δανείων (κεφάλαιο κατηγορίας II) είναι συγκρίσιμοι με τα επιτόκια της αγοράς.
- (150) Οι ισλανδικές αρχές δεν θεωρούν ότι η εγγύηση των καταθέσεων συνεπάγεται κρατική ενίσχυση.

4.3. Δεσμεύσεις των ισλανδικών αρχών

- (151) Οι ισλανδικές αρχές υπέβαλαν σειρά δεσμεύσεων, οι περισσότερες εκ των οποίων σχετίζονται με τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού που προκλήθηκαν από την υπό αξιολόγηση ενίσχυση, και οι οποίες καθορίζονται στο παράρτημα.

II. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

1. Η ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

- (152) Το άρθρο 61 παράγραφος 1 της συμφωνίας ΕΟΧ έχει ως εξής:

«Ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οιαδήποτε μορφή από τα κράτη μέλη της ΕΚ, τα κράτη της ΕΖΕΣ ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής, είναι ασυμβίβαστες με τη λειτουργία της παρούσας συμφωνίας, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ των συμβαλλομένων μερών συναλλαγές, εκτός εάν η παρούσα συμφωνία ορίζει άλλως».

- (153) Η Αρχή θα αξιολογήσει τα εξής μέτρα ⁽⁶⁸⁾:

- το αρχικό διαχειριστικό κεφάλαιο που χορηγείται από το ισλανδικό κράτος στη νέα τράπεζα·
- την (προσωρινή) πλήρη κρατική κεφαλαιοποίησης της νέας τράπεζας·
- τη διατήρηση από το κράτος του μετοχικού κεφαλαίου 5 % που απομένει μετά τη μεταβίβαση του 95 % του μετοχικού κεφαλαίου της νέας τράπεζας στους πιστωτές της Glitnir· και
- τη χορήγηση κεφαλαίου κατηγορίας II από το κράτος στη νέα τράπεζα μέσω δανείου μειωμένης εξασφάλισης.

Τα παραπάνω μέτρα αναφέρονται συλλογικά παρακάτω ως «μέτρα κεφαλαιοποίησης». Επιπρόσθετα, η Αρχή θα αξιολογήσει:

- τη συμφωνία σχετικά με την ειδική διευκόλυνση ρευστότητας·
- τη δήλωση της ισλανδικής κυβέρνησης για την πλήρη εγγύηση των εγχώριων καταθέσεων σε όλες τις ισλανδικές τράπεζες· και
- τη συμφωνία για τη Straumur.

- (154) Η Αρχή υπενθυμίζει επίσης ότι έχει αναγνωρίσει την Islandsbanki ως δυνητικό δικαιούχο της ενίσχυσης που χορηγείται στη Byr στη δεύτερη απόφαση σχετικά με την Byr, ιδίως της διευκόλυνσης εξαρτημένου δανείου που παρέμεινε διαθέσιμη έως ότου η Byr να είναι σε θέση να συγχωνευθεί με την Islandsbanki. Επιπλέον, η Αρχή επαναλαμβάνει ότι τα μέτρα διάσωσης που εγκρίθηκαν προσωρινά για την Byr, η οποία έχει πλέον συγχωνευθεί με την Islandsbanki, συνιστούν κρατική ενίσχυση, η τελική συμβατότητα των οποίων εξαρτάται από το σχέδιο αναδιάρθρωσης για τη συγχωνευθείσα οντότητα.

1.1. Παρουσία κρατικών πόρων

- (155) Δεδομένου ότι η Αρχή έχει ήδη, σε προκαταρκτικό στάδιο, καταλήξει σε συμπέρασμα στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας, είναι σαφές ότι τα μέτρα κεφαλαιοποίησης χρηματοδοτούνται μέσω κρατικών πόρων που παρέχονται από το ισλανδικό Δημόσιο Ταμείο. Οι κρατικοί πόροι είναι επίσης προφανώς παρόντες στη διευκόλυνση ρευστότητας που είναι στη διάθεση της Islandsbanki. Όσον αφορά τη συμφωνία για τη Straumur, το κράτος ανέλαβε τον κίνδυνο σχετικά με την ανεπάρκεια των περιουσιακών στοιχείων της Straumur για την κάλυψη των μεταβιβασθέντων υποχρεώσεων (καταθέσεων) της Straumur. Στην ουσία εγγυήθηκε την κάλυψη του ελλείμματος, το οποίο συνεπάγεται (πιθανή) μεταβίβαση κρατικών πόρων.

⁽⁶⁸⁾ Περιγράφονται αναλυτικά στο κεφάλαιο 3 της παρούσας απόφασης.

- (156) Όσον αφορά την εγγύηση των καταθέσεων, η Αρχή τονίζει καταρχάς ότι η αξιολόγησή της περιορίζεται στην πρόσθετη εγγύηση καταθέσεων που περιγράφεται παραπάνω, στην ουσία συνίσταται από τις δηλώσεις της ισλανδικής κυβέρνησης ότι οι καταθέσεις στις εγχώριες εμπορικές τράπεζες και τα ταμειυτήρια, καθώς και στα υποκαταστήματά τους στην Ισλανδία, θα καλύπτονται πλήρως.
- (157) Η εν λόγω αξιολόγηση δεν θίγει την άποψη της Αρχής σχετικά με τη συμβατότητα του νόμου αριθ. 98/1999 και τις δράσεις της ισλανδικής κυβέρνησης και του ταμείου εγγυήσεων καταθετών και επενδυτών κατά τη διάρκεια της χρηματοπιστωτικής κρίσης με το δίκαιο του ΕΟΧ, και ιδίως με την οδηγία 94/19/ΕΚ. Όσον αφορά την εφαρμογή των οδηγιών 97/9/ΕΚ και 94/19/ΕΚ, η Αρχή κρίνει ότι, στον βαθμό που τα εν λόγω μέτρα συνιστούν κρατική ενίσχυση, η χρήση των κρατικών πόρων για τη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις βάσει του δικαίου του ΕΟΧ δεν προκαλεί γενικά ανησυχίες σύμφωνα με το άρθρο 61 της συμφωνίας ΕΟΧ. Η παρούσα απόφαση, ως εκ τούτου, δεν ασχολείται με τα εν λόγω μέτρα.
- (158) Η Αρχή δήλωσε στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας ότι θα εξετάσει περαιτέρω κατά πόσον οι δηλώσεις του ισλανδικού κράτους που περιγράφονται παραπάνω είναι επαρκώς ακριβείς, σταθερές, άνευ όρων και νομικά δεσμευτικές, ώστε να αποτελούν δέσμευση κρατικών πόρων ⁽⁶⁹⁾. Για να αξιολογηθεί κατά πόσον πληρούνται τα εν λόγω κριτήρια, η Αρχή επισημαίνει ότι οι δηλώσεις συνεπάγονται αμετάκλητη δέσμευση δημόσιων πόρων, όπως καταδεικνύει το γεγονός ότι το ισλανδικό κράτος έχει καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για την προστασία των καταθετών: αφενός μετέβαλε την προτεραιότητα των κατόχων καταθέσεων σε περιουσίες που προέρχονταν από πτώχευση (το οποίο δεν συνεπαγόταν τη χρήση κρατικών πόρων), και αφετέρου κατέστησε σαφές ότι δεν θα επέτρεπε να υποστούν απώλειες οι καταθέτες. Η γενική εγγύηση της κυβέρνησης για το σύνολο των καταθέσεων σε εγχώριες εμπορικές τράπεζες και ταμειυτήρια είναι πιο ξεκάθαρη από κάθε σύστημα εγγύησης των καταθέσεων βάσει των νόμων ΕΟΧ εξαιτίας του γεγονότος ότι η προστασία είναι απεριόριστη όσον αφορά τα ποσά και δεν καταβάλλεται χρηματοδοτική συνεισφορά από τις τράπεζες που επωφελούνται από το μέτρο.
- (159) Η πρόθεση του ισλανδικού κράτους όσον αφορά τη δήλωσή του απεικονίζεται από τις κρατικές παρεμβάσεις στον χρηματοπιστωτικό τομέα που πραγματοποιήθηκαν από τον Οκτώβριο του 2008 και μετά, και οι οποίες έχουν ως κίνητρο την πρόθεση τήρησης της εν λόγω δήλωσης. Οι παρεμβάσεις αυτές έχουν συμπεριλάβει μέτρα για την κάλυψη των καταθέσεων των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, όπως η ίδρυση των τριών εμπορικών τραπεζών, η μεταβίβαση των καταθέσεων της SPRON στην Arion Bank, η μεταβίβαση των καταθέσεων της Straumur στην Islandsbanki, η ανάληψη των καταθέσεων 5 ταμειυτηρίων στην Sparisjóðabanki Islands από την Κεντρική Τράπεζα της Ισλανδίας, η μεταβίβαση των καταθέσεων της Byr Savings Bank στην Byr HF, η μεταβίβαση των καταθέσεων από την Keflavík Savings Bank στην SpKef και η ευθύνη του κράτους για τις καταθέσεις της SpKef μετά την αναγκαστική συγχώνευση με τη Landsbankinn.
- (160) Στην πραγματικότητα, οι ισλανδικές αρχές ισχυρίστηκαν σε πολλές περιπτώσεις κρατικής ενίσχυσης τις οποίες η Αρχή διερευνά επί του παρόντος, ορισμένες από τις οποίες αναφέρθηκαν παραπάνω, ότι το αντίστοιχο επιλεγόμενο μέτρο ήταν η λιγότερο επαχθής λύση, σε χρηματοδοτικό επίπεδο, για το ισλανδικό κράτος προκειμένου να συμμορφωθεί με τη δέσμευσή του για πλήρη προστασία των καταθετών.
- (161) Με βάση τα προαναφερθέντα, η Αρχή θεωρεί ότι έχει τεθεί σε ισχύ ένα νομικά δεσμευτικό, ακριβές, άνευ όρων και σταθερό μέτρο. Σε αυτή τη βάση, η Αρχή καταλήγει, συνεπώς, στο συμπέρασμα ότι οι δηλώσεις του ισλανδικού κράτους σύμφωνα με τις οποίες οι καταθέσεις είναι πλήρως εγγυημένες, συνεπάγεται δέσμευση κρατικών πόρων κατά την έννοια του άρθρου 61 της συμφωνίας ΕΟΧ.

1.2. Ευνοϊκή μεταχείριση ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής

1.2.1. Πλεονέκτημα

- (162) Πρώτον, τα μέτρα ενίσχυσης πρέπει να παρέχουν στη νέα τράπεζα πλεονεκτήματα που την απαλλάσσουν από επιβαρύνσεις που κανονικά βαρύνουν τον προϋπολογισμό της. Σύμφωνα με το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε, σε προκαταρκτικό στάδιο, στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας, η Αρχή εξακολουθεί να πιστεύει ότι κάθε μέτρο κεφαλαιοποίησης προσδίδει πλεονέκτημα στη νέα τράπεζα, καθώς το κεφάλαιο που χορηγείται δεν θα ήταν στη διάθεση της τράπεζας χωρίς κρατική παρέμβαση.

⁽⁶⁹⁾ Βλέπε, σχετικά, την απόφαση του Πρωτοδικείου στις συνεκδικασθείσες αποφάσεις T-425/04, T-444/04, T-450/04 και T-456/04, Γαλλία κ.λπ. κατά Επιτροπής [2010] ECR II-02099, παράγραφος 283 (δευτεροβάθμια).

- (163) Για να προσδιοριστεί κατά πόσον μια επένδυση σε μια επιχείρηση, για παράδειγμα μέσω της εισφοράς κεφαλαίου, συνεπάγεται πλεονέκτημα, η Αρχή εφαρμόζει την αρχή του ιδιώτη επενδυτή στην οικονομία της αγοράς, και αξιολογεί κατά πόσον ένας ιδιώτης επενδυτής συγκρίσιμου μεγέθους με εκείνο του δημόσιου φορέα που λειτουργεί υπό κανονικές συνθήκες αγοράς θα έκανε αυτήν την επένδυση ⁽⁷⁰⁾. Όσον αφορά τα μέτρα κεφαλαιοποίησης προς όφελος των τραπεζών που αντιμετωπίζουν δυσκολίες, από την έναρξη της χρηματοπιστωτικής κρίσης και μετά, η προσέγγιση που ακολουθείται τόσο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (σε πολυάριθμες περιπτώσεις από την έναρξη της χρηματοπιστωτικής κρίσης ⁽⁷¹⁾) όσο και από την Αρχή ⁽⁷²⁾ είναι σε γενικές γραμμές ότι οι κρατικές ανακεφαλαιοποιήσεις των τραπεζών αναλογούν σε κρατικές ενισχύσεις δεδομένης της αναταραχής και της αβεβαιότητας που χαρακτηρίζουν τις χρηματοπιστωτικές αγορές από το φθινόπωρο του 2008 και μετά. Η γενική αυτή θέωρηση ισχύει ιδιαίτερα για τις ισλανδικές χρηματοπιστωτικές αγορές το 2008 και το 2009, όταν κατέρρευσε ολόκληρο το σύστημα. Έτσι, η Αρχή θεωρεί ότι τα μέτρα κεφαλαιοποίησης θα παρέχουν πλεονέκτημα στην Islandsbanki ανεξάρτητα από την τελική μεταβίβαση του 95 % του κεφαλαίου της νέας τράπεζας στους πιστωτές (κυρίως του ιδιωτικού τομέα). Η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στην κεφαλαιοποίηση της Islandsbanki αποτελείται εξ ολοκλήρου από πιστωτές της παλαιάς τράπεζας που επιδιώκουν αποκλειστικά να ελαχιστοποιήσουν τις απώλειές τους ⁽⁷³⁾.
- (164) Παρόμοια εκτίμηση ισχύει όσον αφορά την ειδική διευκόλυνση ρευστότητας, η οποία αποτέλεσε αντικείμενο διαπραγμάτευσης ως μέρος δέσμης μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό αφενός την αποκατάσταση των λειτουργιών μιας χρεοκοπημένης τράπεζας σε μια νεοσυσταθείσα τράπεζα και αφετέρου την ενθάρρυνση της συμμετοχής στο ίδιο κεφάλαιο της νέας τράπεζας από τους πιστωτές της χρεοκοπημένης τράπεζας. Είναι προφανές ότι το κράτος παρενέβη καθώς δεν ήταν σαφές εάν θα μπορούσε να επιτευχθεί επαρκής ρευστότητα από την Islandsbanki στην αγορά. Έτσι, αντί να ενεργεί ως ιδιώτης επενδυτής, το κράτος ανέλαβε τον ρόλο των ιδιωτικών φορέων της αγοράς που απέφυγαν να χορηγήσουν δανεισμό στις χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις. Ως εκ τούτου, η Αρχή επιβεβαιώνει το συμπέρασμα, σε προκαταρκτικό στάδιο, στο οποίο κατέληξε στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας και θεωρεί ότι η ειδική διευκόλυνση ρευστότητας παρέχει πλεονέκτημα στην Islandsbanki.
- (165) Όσον αφορά τη μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της Straumur Bank (συμφωνία για τη Straumur), η Αρχή επισημαίνει θετικά ότι η συνολική πράξη μεταβίβασης στόχο έχει να παρέχει στην Islandsbanki την αποζημίωση που ισούται μόνο με το ποσό των μεταβιβασθέντων υποχρεώσεων. Ωστόσο, ο συνολικός κίνδυνος των περιουσιακών στοιχείων της Straumur που είναι μικρότερης αξίας από τις μεταβιβασθέντες καταθέσεις, καθώς και η υποχρέωση αποκατάστασης πιθανού ελλείμματος, αποδίδεται στο κράτος. Φαίνεται, επομένως, ότι η Islandsbanki, εκτός από τη λήψη κάποιων εσόδων (μέσω της καταβολής τόκου επί των ομολόγων) είναι σε θέση να αποκτήσει φήμη και πελατεία και επιπλέον μερίδια αγοράς, χωρίς την ανάληψη κινδύνου. Η Αρχή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι αυτό αποτελεί πλεονέκτημα.
- (166) Τέλος, η Αρχή πρέπει επίσης να αξιολογήσει κατά πόσον η πρόσθετη εγγύηση των καταθέσεων αποτελεί πλεονέκτημα για την Islandsbanki και τις ισλανδικές τράπεζες σε γενικό επίπεδο. Στο πλαίσιο αυτό, η Αρχή επισημαίνει ότι, όταν οι ισλανδικές αρχές προέβησαν για πρώτη φορά στη δήλωση ότι οι καταθέσεις θα είναι εγγυημένες, δεν ήταν εντελώς σαφές το πώς θα μπορούσε να λειτουργήσει στην πράξη η εν λόγω εγγύηση, δεν ήταν δε σαφές τι αποτέλεσμα θα επέφερε αυτή η παρέμβαση στην τράπεζα η οποία δεν θα μπορούσε να ανταποκριθεί πλέον στις χρηματοπιστωτικές της υποχρεώσεις έναντι των καταθετών της. Εν τω μεταξύ, φαίνεται ότι η εν λόγω τράπεζα θα είχε τη δυνατότητα να πτωχεύσει, αλλά το ισλανδικό κράτος θα διασφάλιζε — για παράδειγμα με τη μεταβίβαση καταθέσεων σε άλλη τράπεζα και την αποκατάσταση του ελλείμματος στα περιουσιακά στοιχεία — την πλήρη καταβολή των καταθέσεων, θα διασφάλιζε δε ότι οι καταθέτες δεν θα χάσουν την πρόσβασή τους στο πλήρες ποσό των καταθέσεών τους.
- (167) Η Αρχή θεωρεί ότι είναι δευτερεύουσας σημασίας ο ακριβής τρόπος που ενεργεί το κράτος για τη συμμόρφωση με την απεριόριστη εγγύηση καταθέσεων στις εγχώριες καταθέσεις. Αυτό που έχει σημασία είναι ότι έχει αναλάβει την υποχρέωση να επεμβαίνει σε περίπτωση που μια τράπεζα αδυνατεί να καταβάλει καταθέσεις, σε απεριόριστο βαθμό.

⁽⁷⁰⁾ Βλέπε για παράδειγμα υπόθεση T-228/99 WestLB, Συλλογή 2003-II, σ. 435.

⁽⁷¹⁾ Βλέπε για παράδειγμα απόφαση της Επιτροπής της 10ης Οκτωβρίου 2008 στην υπόθεση NN 51/2008 «Καθεστώς εγγυήσεων για τράπεζες στη Δανία», παράγραφος 32 και απόφαση της Επιτροπής της 21.10.2008 στην υπόθεση C 10/2008 IKB, παράγραφος 74.

⁽⁷²⁾ Βλέπε την απόφαση της Αρχής αριθ. 205/09/COL της 8.5.2009 σχετικά με το καθεστώς προσωρινών ανακεφαλαιοποιήσεων κατά βάση υγιών τραπεζών με σκοπό την ενίσχυση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και των δανειοδοτήσεων προς την πραγματική οικονομία στην Νορβηγία που είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: <http://www.eftasurv.int/?1=1&showLinkID=16694&1=1>

⁽⁷³⁾ Βλέπε, σε αυτό το πλαίσιο, παρόμοιο σκεπτικό που εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή όσον αφορά τις επενδύσεις που γίνονται από τους προμηθευτές προβληματικής επιχείρησης με την απόφαση της Επιτροπής C 4/10 (πρώην NN 64/09) — Ενίσχυση υπέρ της Trèves (Γαλλία).

- (168) Αυτή η απεριόριστη εγγύηση έχει, κατά την άποψη της Αρχής, ευνοήσει την Islandsbanki: Πρώτον, παρέχει πολύτιμο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα — απεριόριστη εγγύηση από το κράτος και, ως εκ τούτου, παρέχει σημαντικό δίκτυ ασφαλείας — έναντι εναλλακτικών επενδυτικών επιλογών και παρόχων. Αυτό απεικονίζεται, για παράδειγμα, σε πρόσφατη έκθεση του υπουργού Εθνικής Οικονομίας, η οποία αναφέρει ότι: «Οι ισλανδικές χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις λειτουργούν επί του παρόντος σε προστατευμένο περιβάλλον, με ελέγχους κίνησης κεφαλαίων και συνολική εγγύηση των καταθέσεων. Υπό αυτές τις συνθήκες, οι τραπεζικές καταθέσεις είναι σχεδόν η μόνη ασφαλής επιλογή για τους αποταμιευτές της Ισλανδίας» ⁽⁷⁴⁾.
- (169) Δεύτερον, είναι σαφές ότι σε περίπτωση απουσίας εγγυήσεων η Islandsbanki θα μπορούσε να είναι πιο ευάλωτη σε απόσυρση των καταθέσεων της, όπως συνέβη με την προκάτοχό της ⁽⁷⁵⁾. Έτσι, η τράπεζα θα έπρεπε πιθανότατα να καταβάλει υψηλότερα επιτόκια (για να αντισταθμίσει τον κίνδυνο), προκειμένου να προσελκύει ή ακόμα και να διατηρεί απλώς το ίδιο ποσό καταθέσεων σε περίπτωση που το ισλανδικό κράτος δεν αναλάμβανε την πρόσθετη απεριόριστη εγγύηση των καταθέσεων. Κατά συνέπεια, η Αρχή συμπεραίνει ότι η εγγύηση των καταθέσεων συνεπάγεται πλεονέκτημα για την τράπεζα.

1.2.2. Επιλεκτικότητα

- (170) Δεύτερον, το μέτρο ενίσχυσης πρέπει να είναι επιλεκτικό, δηλαδή να ευνοεί «ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένους κλάδους παραγωγής». Τα μέτρα κεφαλαιοποίησης, η διευκόλυνση ρευστότητας και η συμφωνία για τη Straumur είναι επιλεκτικά, δεδομένου ότι ωφελούν μόνο την Islandsbanki.
- (171) Επιπλέον, δεδομένου ότι η κρατική ενίσχυση μπορεί να είναι επιλεκτική ακόμη και σε περιπτώσεις όπου ένας ή περισσότεροι τομείς της οικονομίας επωφελούνται και άλλοι όχι, η Αρχή θεωρεί επίσης επιλεκτική την κρατική εγγύηση για τις καταθέσεις, η οποία ωφελεί τον ισλανδικό τραπεζικό τομέα στο σύνολό του. Το εν λόγω συμπέρασμα προκύπτει επίσης από τις εκτιμήσεις που αναφέρονται παραπάνω, σύμφωνα με τις οποίες οι τράπεζες είναι σε πλεονεκτική θέση έναντι άλλων επιχειρήσεων που παρέχουν δυνατότητες αποταμίευσης και επένδυσης χρημάτων.

1.3. Στρέβλωση του ανταγωνισμού και επιπτώσεις στις συναλλαγές μεταξύ των συμβαλλομένων μερών

- (172) Τα μέτρα ενισχύουν τη θέση της Islandsbanki σε σύγκριση με ανταγωνιστές (ή δυνητικούς ανταγωνιστές) στην Ισλανδία και σε άλλα κράτη του ΕΟΧ. Η Islandsbanki είναι επιχείρηση η οποία δραστηριοποιείται, όπως περιγράφεται παραπάνω, σε χρηματοπιστωτικές αγορές, οι οποίες είναι ανοικτές στον διεθνή ανταγωνισμό στον ΕΟΧ. Ενώ οι ισλανδικές χρηματοπιστωτικές αγορές είναι, επί του παρόντος, ιδιαίτερα λόγω των ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων, κάπως απομονωμένες, εξακολουθούν να υφίστανται (δυνατότητες για) διασυνοριακές συναλλαγές, οι οποίες θα αυξηθούν με την άρση των ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων. Όλα τα υπό αξιολόγηση μέτρα πρέπει, επομένως, να θεωρηθεί ότι στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό και επηρεάζουν τις συναλλαγές μεταξύ των συμβαλλομένων μερών της συμφωνίας ΕΟΧ ⁽⁷⁶⁾.

1.4. Συμπέρασμα

- (173) Η Αρχή, ως εκ τούτου, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι τα μέτρα που λήφθηκαν από το ισλανδικό κράτος για την κεφαλαιοποίηση της νέας τράπεζας, καθώς και η διευκόλυνση ρευστότητας, η εγγύηση των καταθέσεων και η συμφωνία για τη Straumur, συνεπάγονται κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 61 παράγραφος 1 της συμφωνίας ΕΟΧ. Η Αρχή υπενθυμίζει ότι κατέληξε στο ίδιο συμπέρασμα όσον αφορά τα μέτρα κεφαλαιοποίησης που χορηγήθηκαν στην Byt στις αποφάσεις σχετικά με την Byt.

⁽⁷⁴⁾ Έκθεση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας προς το ισλανδικό κοινοβούλιο (Μάρτιος 2012), με τίτλο «Μελλοντική διάρθρωση του ισλανδικού χρηματοπιστωτικού συστήματος», κεφάλαιο 9.6, που είναι διαθέσιμη στο <http://eng.atvinnunvegaraaduneyti.is/media/Acrobat/Future-Structure.pdf>.

⁽⁷⁵⁾ Η Αρχή επισημαίνει, σε αυτό το πλαίσιο, τις παρατηρήσεις του διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Ισλανδίας, ο οποίος δηλώνει στον πρόλογο του στην Έκθεση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας της τράπεζας για το δεύτερο εξάμηνο του 2010 ότι «η κεφαλαιοποίηση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων προστατεύεται επί του παρόντος από τους ελέγχους κίνησης κεφαλαίων και τη δήλωση της κυβέρνησης για την εγγύηση των καταθέσεων». Βλέπε <http://www.sedlabanki.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=8260>, σ. 5. Βλέπε επίσης τις αποφάσεις της Επιτροπής NN48/2008 Πρόγραμμα εγγυήσεων για τράπεζες στην Ιρλανδία, παράγραφοι 46 και 47: http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/comp-2008/nn048-08.pdf και Καθεστώς εγγυήσεων για τράπεζες στη Δανία: http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/comp-2008/nn051-08.pdf

⁽⁷⁶⁾ Βλέπε σχετικά με το θέμα αυτό υπόθεση 730/79 Phillip Morris κατά Επιτροπής [1980] Συλλογή 2671.

2. ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

- (174) Σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 3 του Μέρους I του Πρωτοκόλλου 3 για τις λειτουργίες και τις εξουσίες της Εποπτεύουσας Αρχής ΕΖΕΣ στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, «η Εποπτεύουσα Αρχή ΕΖΕΣ ενημερώνεται εγκαίρως για τα σχέδια που αποβλέπουν στο να θεσπίσουν ή να τροποποιήσουν τις ενισχύσεις, ώστε να μπορεί να υποβάλει τις παρατηρήσεις της [...]». Το ενδιαφερόμενο κράτος δεν μπορεί να εφαρμόσει τα σχεδιαζόμενα μέτρα πριν να καταλήξει η διαδικασία αυτή σε τελική απόφαση».
- (175) Οι ισλανδικές αρχές δεν κοινοποίησαν στην Αρχή τα μέτρα ενίσχυσης που καλύπτονται από την απόφαση για την κίνηση διαδικασίας πριν από την εφαρμογή τους. Ως εκ τούτου, η Αρχή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι ισλανδικές αρχές δεν τήρησαν τις υποχρεώσεις τους σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 3 του Μέρους I του Πρωτοκόλλου 3. Η χορήγηση των εν λόγω μέτρων ενίσχυσης ήταν, επομένως, παράνομη.

3. ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

- (176) Ως προκαταρκτική παρατήρηση, η Αρχή επισημαίνει ότι, παρότι η Islandsbanki είναι νέα νομική οντότητα που ιδρύθηκε το 2008, είναι — όσον αφορά τις εγχώριες λειτουργίες — προφανώς η οικονομική διάδοχος της Glitnir, υπό την έννοια ότι υφίσταται οικονομική συνέχεια μεταξύ των δύο οντοτήτων. Δεδομένου ότι οι εν λόγω οικονομικές λειτουργίες που διεξήχθησαν από την Islandsbanki από το φθινόπωρο του 2008 και μετά δεν θα μπορούσαν να συνεχιστούν χωρίς ενίσχυση, η Αρχή θεωρεί την τράπεζα προβληματική επιχείρηση.
- (177) Επιπλέον, τα υπό αξιολόγηση μέτρα αποτελούν ταυτόχρονα μέτρα διάσωσης και μέτρα αναδιάρθρωσης. Όπως αναφέρεται στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας, η Αρχή θα μπορούσε πιθανότατα να εγκρίνει τη λήψη προσωρινών μέτρων ως συμβιβάσιμη ενίσχυση διάσωσης εφόσον είχε ενημερωθεί σχετικά πριν από την εφαρμογή τους, και προτού λάβει τελική απόφαση σχετικά με αυτά τα μέτρα βάσει ενός σχεδίου αναδιάρθρωσης. Ωστόσο, ελλείψει έγκαιρης κοινοποίησης, η Αρχή κίνησε την επίσημη διαδικασία έρευνας και ζήτησε την υποβολή σχεδίου αναδιάρθρωσης. Όπως προαναφέρθηκε, η τελική συμβατότητα των εν λόγω μέτρων εξαρτάται από το κατά πόσον το σχέδιο αναδιάρθρωσης πληροί τα κριτήρια των εφαρμοστέων κατευθυντήριων γραμμών της Αρχής σχετικά με την κρατική ενίσχυση των προβληματικών επιχειρήσεων.

3.1. Νομική βάση για την αξιολόγηση της συμβατότητας: Άρθρο 61 παράγραφος 3 της συμφωνίας ΕΟΧ και οι κατευθυντήριες γραμμές της Αρχής για την αναδιάρθρωση

- (178) Αν και οι κρατικές ενισχύσεις σε προβληματικές επιχειρήσεις όπως η Islandsbanki εκτιμώνται συνήθως δυνάμει του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συμφωνίας ΕΟΧ, η Εποπτεύουσα Αρχή μπορεί, δυνάμει του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο β), να επιτρέπει κρατική ενίσχυση για την «άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους μέλους της ΕΚ ή κράτους της ΕΖΕΣ». Όπως αναφέρεται στην παράγραφο 8 των κατευθυντήριων γραμμών στον τραπεζικό τομέα ⁽⁷⁾, η Αρχή επιβεβαιώνει ότι, σύμφωνα με τη νομολογία και την πρακτική λήψης αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το άρθρο 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας ΕΟΧ απαιτεί περιοριστική ερμηνεία του τι μπορεί να θεωρείται σοβαρή διαταραχή της οικονομίας ενός κράτους της ΕΖΕΣ.
- (179) Οι ισλανδικές αρχές εξήγησαν, όπως περιγράφεται αναλυτικά παραπάνω, ότι το χρηματοπιστωτικό σύστημα της Ισλανδίας εισήλθε σε κατάσταση συστημικής κρίσης τον Οκτώβριο του 2008, με αποτέλεσμα την κατάρρευση των μεγαλύτερων τραπεζών της, καθώς και των μεγαλύτερων ταμειωτηρίων μέσα σε χρονικό διάστημα μερικών ημερών. Το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς των χρηματοπιστωτικών οργανισμών που κατέρρευσαν υπερέβη το 90 % στους περισσότερους τομείς της ισλανδικής χρηματοπιστωτικής αγοράς. Οι δυσκολίες αυτές συνδυάστηκαν με την κρίση εμπιστοσύνης στο νόμισμα της χώρας. Η πραγματική οικονομία της Ισλανδίας έχει πληγεί σοβαρά από τη χρηματοπιστωτική κρίση. Παρότι έχουν παρέλθει περισσότερα από τρία έτη από την έναρξη της κρίσης, το χρηματοπιστωτικό σύστημα της Ισλανδίας εξακολουθεί να βρίσκεται σε κατάσταση κλυδωνισμού. Ακόμη και αν η κατάσταση έχει βελτιωθεί σημαντικά από το 2008, είναι προφανές ότι τη στιγμή που λήφθηκαν τα μέτρα, αποσκοπούσαν στην άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας της Ισλανδίας.
- (180) Κατά συνέπεια, το άρθρο 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας ΕΟΧ θεωρείται ότι ισχύει στην προκειμένη περίπτωση.

⁽⁷⁾ Βλέπε Μέρος VIII των κατευθυντήριων γραμμών της Αρχής για τις κρατικές ενισχύσεις. Προσωρινοί κανόνες σχετικά με τη χρηματοπιστωτική κρίση. Η εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στα μέτρα που λήφθηκαν για τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς στο πλαίσιο της τρέχουσας παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης, που είναι διαθέσιμες στο <http://www.efasurv.int/?1=1&showLinkId=16604&l=1>

Η εφαρμογή της ανακοίνωσης περί αναδιάρθρωσης

- (181) Οι κατευθυντήριες γραμμές της Αρχής για τις κρατικές ενισχύσεις σχετικά με την αποκατάσταση της βιωσιμότητας και την αξιολόγηση των μέτρων αναδιάρθρωσης στον χρηματοπιστωτικό τομέα στο πλαίσιο της παρούσας κρίσης βάσει των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων ⁽⁷⁸⁾ («κατευθυντήριες γραμμές για την αναδιάρθρωση») καθορίζουν τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις που εφαρμόζονται για την αναδιάρθρωση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων κατά την παρούσα κρίση. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για την αναδιάρθρωση, και με στόχο να είναι συμβατή με το άρθρο 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας ΕΟΧ, η αναδιάρθρωση ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος στο πλαίσιο της παρούσας χρηματοπιστωτικής κρίσης πρέπει να:
- (i) οδηγεί σε αποκατάσταση της βιωσιμότητας της τράπεζας·
 - (ii) περιλαμβάνει επαρκή ίδια εισφορά του δικαιούχου (καταμερισμός των επιβαρύνσεων)·
 - (iii) περιλαμβάνει επαρκή μέτρα για τον περιορισμό της στρέβλωσης του ανταγωνισμού.
- (182) Η Αρχή θα αξιολογήσει στη συνέχεια, με βάση το σχέδιο αναδιάρθρωσης που υποβλήθηκε για την Islandsbanki, το οποίο αντανακλά επίσης την εξαγορά της Byt, κατά πόσον πληρούνται αυτά τα κριτήρια και, συνεπώς, αν τα μέτρα ενίσχυσης που περιγράφονται παραπάνω, καθώς και εκείνα που καθορίζονται από την Αρχή στην απόφαση σχετικά με την Byt, συνιστούν συμβατή ενίσχυση για την αναδιάρθρωση.

3.2. Αποκατάσταση της βιωσιμότητας

- (183) Η αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας ενός δικαιούχου που λαμβάνει ενίσχυση για την αναδιάρθρωση είναι ο κύριος στόχος των εν λόγω ενισχύσεων, ενώ η αξιολόγηση του κατά πόσον η ενίσχυση για την αναδιάρθρωση θα επιτύχει τον στόχο αυτόν αποτελεί σημαντική πτυχή στον καθορισμό της συμβατότητάς της.
- (184) Όπως προαναφέρθηκε, ο κλυδωνισμός στην ισλανδική οικονομία στον απόηχο του φθινοπώρου του 2008, η παρουσία έκτακτων μέτρων, όπως οι έλεγχοι στην κίνηση κεφαλαίων, το εξελισσόμενο ρυθμιστικό περιβάλλον και οι μακροοικονομικές προοπτικές που, παρά την κάποια πρόσφατη σταθεροποίηση, παραμένουν αβέβαιες, δεδομένων ιδιαίτερα των συνεχών οικονομικών προβλημάτων στη ζώνη του ευρώ, καθιστούν δύσκολη την κερδοφόρο λειτουργία μιας τράπεζας και τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητάς της. Η Αρχή υπογραμμίζει καταρχάς ότι η εν λόγω εκτίμηση πρέπει να ληφθεί υπόψη στην αξιολόγηση που ακολουθεί.
- (185) Η ενότητα 2 των κατευθυντηρίων γραμμών για την αναδιάρθρωση ορίζει ότι το κράτος του ΕΟΧ πρέπει να παρέχει ολοκληρωμένο και λεπτομερές σχέδιο αναδιάρθρωσης, το οποίο θα περιέχει πλήρη στοιχεία σχετικά με το επιχειρηματικό μοντέλο το οποίο θα αποκαταστήσει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της τράπεζας. Η παράγραφος 10 των κατευθυντηρίων γραμμών για την αναδιάρθρωση προϋποθέτει ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης εντοπίζει τις αιτίες των δυσχερειών της τράπεζας και τις οικείες αδυναμίες της, και περιγράφει τον τρόπο που τα σχεδιαζόμενα μέτρα αναδιάρθρωσης θα διορθώσουν τα θεμελιώδη προβλήματα της τράπεζας.
- (186) Τα αίτια των δυσχερειών της Islandsbanki διατυπώνονται, όπως περιγράφεται παραπάνω, αφενός στο σχέδιο αναδιάρθρωσης, και αφετέρου στην έκθεση της ειδικής εξεταστικής επιτροπής. Μεταξύ στων κύριων αιτίων που εντοπίστηκαν σε επίπεδο τράπεζας στη δεύτερη περίπτωση ήταν η υπερβολική και μη βιώσιμη ανάπτυξη, η μόχλευση των ιδιοκτητών της τράπεζας, η συγκέντρωση των κινδύνων, η αδυναμία των ιδίων κεφαλαίων και το μέγεθος των τραπεζών εν συγκρίσει με την ισλανδική οικονομία. Επιπλέον, η Glitnir είχε επεκταθεί σε υψηλά μοχλευμένες εξαγορές ⁽⁷⁹⁾ και σε εμπορικές αγορές ακινήτων εκτός Ισλανδίας. Επίσης, στηρίχθηκε κατά κύριο λόγο σε βραχυπρόθεσμη γενική χρηματοδότηση και ανέλαβε σημαντικό κίνδυνο χορηγώντας δάνεια στους ιδιοκτήτες της, ενώ η τράπεζα είχε μεγάλα επιμέρους ανοίγματα.

Ρυθμιστικά μέτρα για τη βιωσιμότητα

- (187) Παρότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης της Islandsbanki αντιμετωπίζει πολλές αδυναμίες της τράπεζας, όπως προσδιορίζονται παραπάνω, η Αρχή θεωρεί ότι η χρεοκοπία της Glitnir και η κατάρρευση του ισλανδικού χρηματοπιστωτικού κλάδου προκλήθηκε επίσης από μια σειρά παραγόντων που προσδιάζουν στην Ισλανδία και έχουν σχέση με το μικρό της μέγεθος και τις ρυθμιστικές και εποπτικές ελλείψεις που επισημάνθηκαν από την ειδική εξεταστική επιτροπή. Συνεπώς, η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της Islandsbanki, καθώς και οποιασδήποτε άλλης τράπεζας της Ισλανδίας, δεν εξαρτάται αποκλειστικά και μόνο από τα μέτρα που λαμβάνονται σε επίπεδο τράπεζας, αλλά και από το κατά πόσον έχουν εξαλειφθεί οι εν λόγω εποπτικές και κανονιστικές ελλείψεις.

⁽⁷⁸⁾ Αποκατάσταση της βιωσιμότητας και αξιολόγηση των μέτρων αναδιάρθρωσης στον χρηματοπιστωτικό τομέα στο πλαίσιο της παρούσας κρίσης βάσει των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων, που εγκρίθηκε από την Αρχή στις 25.11.2009 βάσει του κεφαλαίου VII: Προσωρινοί κανόνες σχετικά με τη χρηματοπιστωτική κρίση, όπως παρατάθηκε με τις κατευθυντήριες γραμμές του 2012 για τη χρηματοπιστωτική κρίση. Διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο της Αρχής στο: <http://www.efasurv.int/media/state-aid-guidelines/Part-VIII—Return-to-viability-and-the-assessment-of-restructuring-measures-in-the-financial-sector.pdf>.

⁽⁷⁹⁾ Μοχλευμένες εξαγορές (LBO).

- (188) Στο πλαίσιο αυτό, η Αρχή επισημαίνει θετικά τις τροποποιήσεις του ρυθμιστικού και εποπτικού πλαισίου που εκπόνησαν οι ισλανδικές αρχές, όπως εξηγείται στο παράρτημα.
- (189) Πρώτον, οι εξουσίες και οι αρμοδιότητες της ισλανδικής αρχής χρηματοπιστωτικής εποπτείας ενισχύθηκαν, μεταξύ άλλων, με νέες αρμοδιότητες που αφορούν μεγάλα επιμέρους ανοίγματα και τους κινδύνους που σχετίζονται με αυτά, οι οποίες κατά την άποψη της Αρχής αντιμετωπίζουν έναν από τους παράγοντες που οδήγησαν στη χρηματοπιστωτική κατάρρευση.
- (190) Δεύτερον, οι προσωρινές υψηλές απαιτήσεις ποσοστού κεφαλαιακής επάρκειας, καθώς και μια σειρά διατάξεων που αφορούν την κεφαλαιοποίηση, ιδίως η απαγόρευση της επέκτασης της πίστωσης παρά τις εγγυήσεις των ιδίων μετοχών, αποσκοπούν στη διασφάλιση ότι οι ισλανδικές τράπεζες δεν θα μπορούν να δημιουργήσουν εκ νέου αδύναμη κεφαλαιακή θέση. Η Αρχή θεωρεί ότι τα εν λόγω μέτρα θα συμβάλουν στην ανθεκτικότητα των ισλανδικών τραπεζών.
- (191) Τρίτον, εφαρμόστηκε σειρά μέτρων σχετικά με την επιλεξιμότητα των διευθυντικών στελεχών και των μελών του διοικητικού συμβουλίου, καθώς και τις αποδοχές τους. Επιπλέον, οι δανειακές χορηγήσεις προς τα συνδεδεμένα μέρη (όπως οι ιδιοκτήτες) έχουν υποβληθεί σε αυστηρότερους κανόνες, και η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας μπορεί πλέον να απαγορεύει σε μια τράπεζα την εκτέλεση συγκεκριμένων δραστηριοτήτων, εάν το κρίνει σκόπιμο. Οι εξωτερικοί και εσωτερικοί λογιστικοί κανόνες έχουν επίσης τροποποιηθεί, για παράδειγμα, έχει μειωθεί το χρονικό διάστημα για το οποίο ένας εξωτερικός λογιστής μπορεί να απασχολείται στην ίδια τράπεζα. Η Αρχή επισημαίνει θετικά ότι τα μέτρα αυτά αποσκοπούν στην πρόληψη της επανάληψης των γεγονότων στον βαθμό που αφορά τους ιδιοκτήτες και τα ανώτερα στελέχη. Τα μέτρα αυξάνουν επίσης την παρακολούθηση εξωτερικών κινδύνων και στις δύο περιπτώσεις μειώνονται οι απειλές για τη βιωσιμότητα των τραπεζών.
- (192) Τέταρτον, σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, η προαναφερθείσα δυνατότητα της ισλανδικής αρχής χρηματοπιστωτικής εποπτείας να περιορίζει τις δραστηριότητες μιας τράπεζας, υπαγορεύεται επίσης από την ανάληψη καταθέσεων μεγάλης κλίμακας από τις ισλανδικές εμπορικές τράπεζες πριν από την κρίση, το οποίο φαίνεται ότι, τουλάχιστον, επιτάχυνε την κατάρρευσή τους. Επιπλέον, οι νέοι κανόνες για τη ρευστότητα και το ισοζύγιο εξωτερικού συναλλάγματος ⁽⁸⁰⁾ φαίνεται επίσης, όπως πιστεύει η Αρχή, ότι συνεπάγονται ορισμένους περιορισμούς όσον αφορά τη δυνατότητα των τραπεζών να προσελκύουν δυσανάλογα μεγάλα ποσά ξένων καταθέσεων σε περίπτωση που αυτά τα ποσά καθιστούν την επιχειρηματικότητα της τράπεζας πιο εύθραυστη και ευάλωτη σε κινδύνους σχετικά με το ξένο συνάλλαγμα και τη ρευστότητα. Η Αρχή εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι οι ισλανδικές αρχές έχουν αντιμετωπίσει αυτή την πτυχή ρυθμιστικής ανεπάρκειας.

Το σχέδιο αναδιάρθρωσης της Islandsbanki

- (193) Όσον αφορά το σχέδιο αναδιάρθρωσης και τα μέτρα σε επίπεδο τράπεζας, η Islandsbanki επανήλθε στην ουσία σε ένα πιο παραδοσιακό τραπεζικό μοντέλο, με έμφαση στην κύρια δυναμική της (εγχώριος τραπεζικός τομέας, θαλασσινά και γεωθερμική βιομηχανία), η οποία θα χρηματοδοτείται κυρίως μέσω των καταθέσεων των πελατών.
- (194) Ο λόγος καταθέσεων/δανείων θα μειωθεί περαιτέρω από περίπου 80 % στο [...] % στο τέλος της περιόδου αναδιάρθρωσης [...].
- (195) Επιπλέον, όπως αναφέρεται ανωτέρω, η Islandsbanki επιδέχθηκε — εν συγκρίσει με την Glitnir — από τη στιγμή της ίδρυσής της σημαντικά λιγότερη μόχλευση, και καθώς η πλειοψηφία του γενικού χρέους παρέμεινε στην ιδιοκτησία της Glitnir, θα πρέπει, σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, να στηριχθεί σε πολύ περιορισμένο βαθμό στην αναχρηματοδότηση στις διεθνείς αγορές για το χρέος μειωμένης εξασφάλισης.

⁽⁸⁰⁾ Οι νέοι κανόνες για το ισοζύγιο εξωτερικού συναλλάγματος εγκρίθηκαν από την Κεντρική Τράπεζα της Ισλανδίας και τέθηκαν σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2011. Σκοπός των κανόνων είναι ο περιορισμός του συναλλαγματικού κινδύνου, που δεν θα επιτρέψει στα ισοζύγια ξένου συναλλάγματος να υπερβαίνουν καθορισμένα όρια. Μία από τις πιο σημαντικές αλλαγές σε σχέση με τις προηγούμενες εκδόσεις των κανόνων είναι ότι η επιτρεπτή ανοικτή συναλλαγματική θέση σε μεμονωμένα νομίσματα μειώθηκε από 20 % σε 15 % του μετοχικού κεφαλαίου, ενώ το επιτρεπόμενο συνολικό ισοζύγιο ξένου συναλλάγματος μειώθηκε από 30 % σε 15 %. Η πληροφόρηση του ισοζυγίου ξένου συναλλάγματος είναι επίσης πιο αναλυτική από ό,τι στο παρελθόν, καθώς τα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα ταξινομούνται κατά είδος: δάνεια, ομόλογα, μετοχικοί τίτλοι, μερίδια σε αμοιβαία κεφάλαια, καταθέσεις, έντοκες συμφωνίες, χρέη προς την Κεντρική Τράπεζα, και ούτω καθεξής. Σε περίπτωση που το ισοζύγιο ξένου συναλλάγματος αποκλίνει από τα όρια που καθορίζονται στους κανόνες, η οικεία χρηματοπιστωτική επιχείρηση πρέπει να λαμβάνει μέτρα ώστε να εξαλείφεται η διαφορά εντός μέγιστης προθεσμίας τριών εργάσιμων ημερών. Αν τα μέτρα της χρηματοπιστωτικής επιχείρησης αδυνατούν να τηρήσουν την προθεσμία, η Κεντρική Τράπεζα της Ισλανδίας μπορεί να επιβάλει χρηματικές ποινές. Η Κεντρική Τράπεζα της Ισλανδίας έχει λάβει επιπλέον μέτρα για τον περιορισμό των ανισορροπιών ξένου συναλλάγματος, για παράδειγμα, με τη σύναψη συμφωνίας ανταλλαγής νομισμάτων με μία από τις εμπορικές τράπεζες, καθώς και την αγορά ξένου συναλλάγματος. Σύμφωνα με την Κεντρική Τράπεζα της Ισλανδίας, τα μέτρα αυτά προωθούν την περαιτέρω χρηματοπιστωτική σταθερότητα και ενισχύουν τα μη δανειακά συναλλαγματικά αποθέματα της Κεντρικής Τράπεζας της Ισλανδίας.

- (196) Στην πραγματικότητα, η εξάρτηση από τις αγορές χονδρικής για την αναχρηματοδότηση αποδείχθηκε ότι ήταν ένας από τους κύριους λόγους κατάρρευσης της Glitnir. Η χρηματοδότηση της Islandsbanki μέχρι σήμερα βασίζεται ως επί το πλείστον στις καταθέσεις και τα ίδια κεφάλαια, αλλά το σχέδιο αναδιάρθρωσης προβλέπει ελαφρά μείωση της σημασίας των καταθέσεων από το 80 % στο [...] % του συνόλου των υποχρεώσεων, το [...]. Η Islandsbanki προτίθεται να καλύψει τη διαφορά μέσω της έκδοσης καλυμμένων ομολόγων στην εγχώρια αγορά. Έχει ήδη εκδώσει με επιτυχία καλυμμένα ομόλογα για 4 δις ισλανδικές κορόνες τον Δεκέμβριο του 2011, και [...].
- (197) [...]. Η Islandsbanki κρίνει ότι η τρέχουσα περιορισμένη επιθυμία των επενδυτών για τους τίτλους μειωμένης εξασφάλισης της Ισλανδίας θα μπορούσε να αυξηθεί με την άρση της απειρίστης εγγύησης καταθέσεων. Η Αρχή θεωρεί ότι, με βάση τα στοιχεία που υποβλήθηκαν από τις ισλανδικές αρχές, η κατάσταση ρευστότητας της τράπεζας φαίνεται να είναι υγιής έως το τέλος της περιόδου αναδιάρθρωσης. Δεδομένων των αβεβαιοτήτων που περιβάλλουν την εγγύηση των καταθέσεων και τους ελέγχους στην κίνηση κεφαλαίων, καθώς και των διαφορούμενων μελλοντικών εξελίξεων των (κρατικών) αγορών χρέους, δεν μπορεί να εξαχθεί συμπέρασμα κατά πόσον η στρατηγική χρηματοδότησης της Islandsbanki θα υλοποιηθεί, όπως προβλέπεται, σε βάθος χρόνου. Ωστόσο, με δεδομένη την ισχυρή εξάρτηση από τις καταθέσεις και τα καλυμμένα ομόλογα κατά την περίοδο της αναδιάρθρωσης, καθώς και το μεγάλο ποσοστό που κατείχαν αυτά τα είδη χρέους στον ισολογισμό, η Αρχή αναγνωρίζει ότι μικρές διαφοροποιήσεις στη στρατηγική χρηματοδότησης, που θα μπορούσαν να είναι αναγκαίες στη συνέχεια, δεν θα απειλήσουν τη βιωσιμότητα της τράπεζας.
- (198) Όσον αφορά το ενεργητικό σκέλος του ισολογισμού, τα πιο επικίνδυνα, διεθνή περιουσιακά στοιχεία — όπως οι εμπορικές κινητές αξίες ακινήτων στο εξωτερικό — παρέμειναν επίσης στην ιδιοκτησία της Glitnir. Ως εκ τούτου, ο ισολογισμός έχει συρρικνωθεί κατά 85 %. Κατά συνέπεια, η κύρια αδυναμία του επιχειρηματικού μοντέλου της Glitnir — η εξάρτηση από τα επικίνδυνα διεθνή περιουσιακά στοιχεία χωρίς την κατάλληλη αξιολόγηση κινδύνου και η περιορισμένη γνώση της αγοράς — έχει διορθωθεί. Η Αρχή εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι, σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, η τράπεζα δεν θα συμμετάσχει σε παρόμοιες επιχειρήσεις στο μέλλον, αλλά θα επικεντρωθεί στην παραδοσιακή βασική δραστηριότητά της.
- (199) Προφανώς, η τράπεζα έχει αναπτυχθεί από την ίδρυσή της και μετά, ιδίως μέσω της απόκτησης της Byt. Ωστόσο, σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, αυτό δεν έχει σημαντικό αντίκτυπο στο επιχειρηματικό μοντέλο της Islandsbanki, καθώς η Byt διέθετε κυρίως εγχώρια περιουσιακά στοιχεία με παρόμοια χαρακτηριστικά με εκείνα που διαθέτει το χαρτοφυλάκιο της Islandsbanki. Σε κάθε περίπτωση, η Αρχή θεωρεί ότι η δέσμευση εκποιήσεων, η οποία θα συζητηθεί διεξοδικά στη συνέχεια, θα συμβάλλει στην έμφαση της Islandsbanki στις κύριες δραστηριότητές της.
- (200) Σημαντική πρόκληση για την τράπεζα, όσον αφορά το χαρτοφυλάκιο των περιουσιακών της στοιχείων, παραμένει η αναδιάρθρωση των δανείων που μεταβιβάστηκαν από την Glitnir. Στο πλαίσιο αυτό, η Αρχή επισημαίνει θετικά ότι η διαδικασία αναδιάρθρωσης αποτελεί προτεραιότητα για την τράπεζα, όπως απεικονίζεται από τις πολυάριθμες γενικές και προσαρμοσμένες προτάσεις που έχει υποβάλει η τράπεζα στους πελάτες της με υπερβολική μόχλευση. Παρότι η διαδικασία δεν έχει προχωρήσει τόσο γρήγορα όπως είχε αρχικά προγραμματιστεί, έχουν ήδη επιτευχθεί πολλά. Για παράδειγμα, στις 8 Φεβρουαρίου 2012, 2 680 επιχειρήσεις υπέστησαν κάποιας μορφής αναδιάρθρωση και, σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, η συντριπτική πλειοψηφία ήταν σε θέση να εξυπηρετήσουν το χρέος της μετά την αναδιάρθρωση.
- (201) Η Αρχή θεωρεί ότι αυτό αποτελεί δείκτη της ορθότητας των μεθόδων αναδιάρθρωσης της Islandsbanki. Επιπλέον, με βάση τα στοιχεία στον πίνακα αναδιάρθρωσης των τραπεζών, φαίνεται ρεαλιστικό ότι η τράπεζα μπορεί να επιτύχει τον στόχο της για την ολοκλήρωση της αναδιάρθρωσης των εταιρικών χρεών της έως τα τέλη του 2012 και του χρέους λιανικής έως το 2013. Συνολικά, εάν δεν υπάρξουν απρόβλεπτες εξελίξεις στο μακροοικονομικό περιβάλλον στην Ισλανδία ή στο εξωτερικό, αυτό σημαίνει ότι το αργότερο στα τέλη της περιόδου αναδιάρθρωσης η Islandsbanki θα έχει, κατά την άποψη της Αρχής, έναν σχετικά υγιή ισολογισμό και ικανοποιητικό επίπεδο εξυπηρετούμενων χαρτοφυλακίων δανείων.
- (202) Όπως προαναφέρθηκε, η αδύναμη κεφαλαιοποίηση της Glitnir ήταν ένας από τους παράγοντες που οδήγησαν στην κατάρρευσή της. Το σχέδιο αναδιάρθρωσης της Islandsbanki προβλέπει ότι η τράπεζα θα παραμείνει αρκετά πάνω από το ποσοστό ελάχιστης κεφαλαιακής επάρκειας (CAD) του 16 % που απαιτείται από την ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου αναδιάρθρωσης. Η αναλογία αυτή ξεπερνά τις μελλοντικές ελάχιστες απαιτήσεις της Βασιλείας III της τάξης του 10,5 %. Ακόμη και σύμφωνα με το σενάριο ακραίων καταστάσεων, το οποίο υπέβαλε η Islandsbanki μαζί με τη φετινή έκθεση σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ICAAP) και επισυνάπτεται στο σχέδιο αναδιάρθρωσης, το ποσοστό κεφαλαιακής επάρκειας δεν θα υποληφθεί αυτού του υψηλού σημείου αναφοράς. Στην πραγματικότητα, σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, η Islandsbanki θα

μειώσει σταδιακά το οικείο ποσοστό κεφαλαιακής επάρκειας προκειμένου να αυξήσει την κερδοφορία, αρχίζοντας να καταβάλει μερίσματα. ⁽⁸¹⁾ Η Αρχή θεωρεί ότι είναι συνετό και παρήγορο ότι, ακόμη και στο σενάριο ακραίων καταστάσεων που υπέβαλε η Islandsbanki το οποίο φαίνεται να στηρίζεται σε λογικές παραμέτρους, το πλεόνασμα κεφαλαίων άνω των [...] δισεκατ. ισλανδικών κορονών παραμένει, κάτι το οποίο, στο λειτουργικό περιβάλλον που περιγράφεται παραπάνω, παρέχει στην Islandsbanki σημαντική ικανότητα για αντιμετώπιση απρόβλεπτων αντιξοοτήτων.

- (203) Όσον αφορά τη ρευστότητα της τράπεζας, η Αρχή επισημαίνει ότι η παρούσα κατάσταση, σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, φαίνεται αρκετά ισχυρή, και ότι δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι η κατάσταση θα μπορούσε να επιδεινωθεί σημαντικά κατά τη διάρκεια της περιόδου αναδιάρθρωσης. Επιπλέον, η Αρχή θεωρεί ότι οι προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων του δείκτη ρευστότητας της τράπεζας στο πλαίσιο της έκθεσης σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ICAAP), σύμφωνα με την οποία η τράπεζα είναι σωστά προετοιμασμένη για την αντιμετώπιση ανεπιθύμητων γεγονότων, καταδεικνύουν ότι η κατάσταση ρευστότητας της Islandsbanki είναι υγιής.
- (204) Η Αρχή εκφράζει την ικανοποίησή της επίσης για τις αλλαγές στην εταιρική διακυβέρνηση και τη διαχείριση κινδύνου της Islandsbanki, όπως περιγράφεται ανωτέρω, οι οποίες αντιμετωπίζουν την αδυναμία των δραστηριοτήτων της Glitnir, ενώ θα συμβάλουν σε πιο αντικειμενική και επαγγελματική αξιολόγηση των κινδύνων ως προς τη λειτουργία της τράπεζας.
- (205) Όσον αφορά την κερδοφορία, οι κατευθυντήριες γραμμές για την αναδιάρθρωση προβλέπουν επίσης ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης θα καταδείξει τον τρόπο που η τράπεζα θα αποκαταστήσει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά της χωρίς κρατική ενίσχυση, το συντομότερο δυνατόν. Ειδικότερα, η τράπεζα θα πρέπει να είναι σε θέση να δημιουργήσει κατάλληλη απόδοση των ιδίων κεφαλαίων, με την παράλληλη κάλυψη όλων των δαπανών της κανονικής λειτουργίας της και τη συμμόρφωση με τις σχετικές ρυθμιστικές απαιτήσεις. Ειδικότερα, το σημείο 13 των κατευθυντηρίων γραμμών για την αναδιάρθρωση καταδεικνύει ότι η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα επιτυγχάνεται όταν μια τράπεζα είναι σε θέση να καλύπτει όλες τις δαπάνες της, συμπεριλαμβανομένων της υποτίμησης και των χρηματοπιστωτικών επιβαρύνσεων, και να παρέχει την κατάλληλη απόδοση ιδίων κεφαλαίων, λαμβάνοντας υπόψη το προφίλ κινδύνου της τράπεζας.
- (206) Στο σημείο αυτό, η Αρχή υπενθυμίζει αυτά που έχουν προαναφερθεί, δηλαδή ότι το οικονομικό περιβάλλον στο οποίο λειτουργεί η Islandsbanki θα ήταν δυσχερές για κάθε τράπεζα. Λαμβάνοντας αυτό υπόψη, η Αρχή είναι ικανοποιημένη με την προβλεπόμενη κερδοφορία του σχεδίου αναδιάρθρωσης, η οποία, παρά τον υψηλό λόγο κεφαλαίου/υποχρεώσεων, θα είναι επαρκής και ως επί το πλείστον θα ξεπερνά τους οικείους στόχους κερδοφορίας της Islandsbanki κατά το μεγαλύτερο μέρος της περιόδου αναδιάρθρωσης και μετά. Μεταξύ 2009 και 2014, η απόδοση ιδίων κεφαλαίων κυμαίνεται μεταξύ [...] % και [...] %. Ωστόσο, όπως περιγράφεται ανωτέρω, η διακύμανση της τάξης του [...] οφείλεται κυρίως σε ασυνήθιστες καταστάσεις και γεγονότα, όπως, αφενός, τα κέρδη από την αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων που μεταβιβάστηκαν από την Glitnir, και αφετέρου οι υποτιμήσεις που προκλήθηκαν από την πρόσφατη απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου της Ισλανδίας για τα δάνεια ξένου συναλλάγματος και η εξαγορά της Byr. Σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, τα εν λόγω ασυνήθιστα γεγονότα δεν προβλέπεται ότι θα συνεχιστούν μετά το 2013, ενώ από το 2014 έως το 2016 η απόδοση ιδίων κεφαλαίων αναμένεται να αυξηθεί από [...] % σε [...] %. Ο υπολογισμός που υπέβαλαν οι ισλανδικές αρχές, στον οποίο τα αποτελέσματα χρήσεως (AX) έχουν εκκαθαριστεί από τα εν λόγω ασυνήθιστα στοιχεία, καταδεικνύει ότι η τράπεζα έχει σημειώσει και θα συνεχίσει να σημειώνει σχετικά σταθερά κέρδη μεταξύ 2008-2016. Η έκθεση των χρηματοπιστωτικών επενδύσεων του ισλανδικού κράτους (ISFI) που αναφέρεται παραπάνω φαίνεται ότι στηρίζει αυτό το συμπέρασμα. Παρότι δεν είναι σαφές εάν οι υπολογισμοί αυτοί αντικατοπτρίζουν πλήρως τα οφέλη που απορρέουν από τη μεγάλη έκπτωση, η Αρχή επισημαίνει ότι μετά το 2013, όπου η έκπτωση προβλέπεται ότι θα απορροφηθεί πλήρως, η τράπεζα θα σημειώσει κέρδη μεταξύ [...] και [...] δις ισλανδικές κορόνες ετησίως, σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης.
- (207) Μερικές από τις πιο σημαντικές και πιο αναλυτικές πτυχές του χρηματοπιστωτικού προγραμματισμού, στον οποίο βασίζεται το σχέδιο αναδιάρθρωσης, αναφέρθηκαν παραπάνω, όπως η μείωση εσόδων από τους βασικούς επιχειρηματικούς τομείς της εταιρικής τραπεζικής και των λιανικών τραπεζικών υπηρεσιών κατά τη διάρκεια της περιόδου αναδιάρθρωσης. Η Αρχή θεωρεί ότι αυτό είναι κυρίως αποτέλεσμα της έκπτωσης που απορροφάται, και αντικατοπτρίζει το αυξανόμενο κόστος χρηματοδότησης (που προκύπτει από τη μεγαλύτερη διαφοροποίηση, όσον αφορά το σκέλος των υποχρεώσεων, με ένα μεγαλύτερο ποσοστό του χρέους με μεγαλύτερη διάρκεια), αντικατοπτρίζει δε μείωση του καθαρού περιθωρίου κέρδους από το τρέχον 4,4 % στο [...] %. Η Αρχή κρίνει ότι είναι συνετό να μην βασίζεται κανείς στην αύξηση των εσόδων σε αυτούς τους τομείς. Πράγματι, φαίνεται πιθανό ότι το κόστος χρηματοδότησης θα αυξηθεί ελαφρά (σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, έως και [...] μονάδες βάσης). Όσον αφορά το περιθώριο επιτοκίου, η Αρχή επισημαίνει

⁽⁸¹⁾ Ωστόσο, στην έκθεση σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (ICAAP), η Islandsbanki τονίζει ότι οι αποφάσεις για την καταβολή μερίσματος του κάθε έτους θα βασίζονται σε επικαιροποιημένη ανάλυση της κεφαλαιακής επάρκειας, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τη θέση ρευστότητας της Τράπεζας.

ότι, ακόμη και μετά την αναμενόμενη μείωση στο [...] %, θα είναι υψηλό σε σύγκριση με το διεθνές επίπεδο ⁽⁸²⁾. Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, το περιθώριο ήταν περίπου στο ίδιο επίπεδο ή σε υψηλότερο επίπεδο κατά τις τελευταίες δεκαετίες, κάτι που οφείλεται, μεταξύ άλλων παραγόντων, στο περιβάλλον υψηλών επιτοκίων στην Ισλανδία, στο χαμηλότερο ποσοστό στεγαστικών δανείων στο χαρτοφυλάκιο δανείων και στο μικρότερο μέγεθος των τραπεζών. Η Αρχή θεωρεί ότι οι εξηγήσεις αυτές είναι λογικές και, ως εκ τούτου, πιστεύει ότι η εν λόγω πτυχή του χρηματοπιστωτικού σχεδιασμού είναι αρκούντως λογική.

- (208) Ακόμη ένας σημαντικός παράγοντας της μελλοντικής κερδοφορίας, σύμφωνα με το σχέδιο αναδιάρθρωσης, είναι τα μεγαλύτερα έσοδα από τέλη και προμήθειες, τα οποία προβλέπεται να αυξηθούν κατά [...] την περίοδο προγραμματισμού [...]. Στη συνέχεια, αυτή η αύξηση θα αποδώσει κέρδη ύψους [...] ισλανδικών κορονών το 2016. Οι ισλανδικές αρχές ισχυρίζονται ότι οι προβλέψεις αυτές είναι λογικές, καθώς οι δραστηριότητες που αφορούν την απόδοση τέλους προμήθειας, όπως η χρηματοπιστωτική αγορά που σχετίζεται με συναλλαγές και το εμπόριο ξένου συναλλάγματος, έχουν ουσιαστικά σταματήσει μετά την κατάρρευση και ως αποτέλεσμα των ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων. Ωστόσο, δεδομένου ότι είναι ρεαλιστικό, σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, ότι αναμένεται σημαντική αύξηση της χρηματοπιστωτικής δραστηριότητας, ενώ οι έλεγχοι στην κίνηση κεφαλαίων υποτίθεται ότι θα αρθούν στα τέλη του 2013, η Αρχή δεν αμφισβητεί την αξιοπιστία των στοιχείων αυτών.
- (209) Πέρα από την πλευρά των εσόδων των προβλέψεων όσον αφορά τα ΑΧ, η τράπεζα έχει αναλάβει σειρά πρωτοβουλιών, όπως περιγράφεται παραπάνω, για την αύξηση της απόδοσης και τη μείωση του κόστους, μεταξύ άλλων, με τη μείωση του προσωπικού κατά σχεδόν 10 %, η οποία θα μειώσει τον συνολικό δείκτη κόστους-εσόδων από το 75 % στο [...] % το 2014. Η Αρχή επικροτεί τις προσπάθειες αυτές, καθώς η σημερινή αναλογία φαίνεται αρκετά υψηλή σε διεθνή σύγκριση. Η Αρχή θεωρεί επίσης εύλογο, με βάση το σχέδιο αναδιάρθρωσης, ότι ο στόχος αυτός μπορεί να επιτευχθεί, καθώς πράγματι η ολοκλήρωση της αναδιάρθρωσης του χαρτοφυλακίου που κληροδοτήθηκε από την Glitnir και η αναμενόμενη μείωση των εποπτικών εργασιών θα επιτρέψουν την περικοπή του αριθμού απασχολούμενων στην τράπεζα, και η βελτίωση της απόδοσης φαίνεται ότι είναι ακόμη εφικτή όσον αφορά τη λειτουργία της τράπεζας.
- (210) Εκτός από τα ανωτέρω, είναι προφανές ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης βασίζεται σε μεγάλο αριθμό άλλων παραδοχών. Η Αρχή έχει ως στόχο να εξετάζει ενδελεχώς ό,τι φαίνεται να είναι πιο κατάλληλο και ό,τι ασκεί μεγαλύτερη επιρροή στη μελλοντική βιωσιμότητα της Islandsbanki. Όσον αφορά τις μακροοικονομικές παραδοχές, φαίνεται ότι συνάδουν σε γενικές γραμμές με τις προβλέψεις του ΔΝΤ και της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ισλανδίας, για παράδειγμα όσον αφορά την αύξηση του ΑΕγχΠ και την ανεργία. Συνολικά, οι παραδοχές στις οποίες βασίζεται το σχέδιο αναδιάρθρωσης φαίνεται να είναι αρκετά συνετές ώστε, σε συνδυασμό με τις παραπάνω εκτιμήσεις της Αρχής, να συνάγεται το συμπέρασμα ότι τα μέτρα αναδιάρθρωσης που έχει αναλάβει η τράπεζα είναι επαρκή για τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητάς της, αποκλείοντας ανεπιθύμητα γεγονότα με απρόβλεπτες διαστάσεις και συνέπειες.
- (211) Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω στοιχεία, η Αρχή θεωρεί ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης περιλαμβάνει επαρκή στοιχεία που συμβάλλουν στην αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας της τράπεζας· κατά συνέπεια η Αρχή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι τηρούνται οι διατάξεις της ενότητας 2 των κατευθυντηρίων γραμμών για την αναδιάρθρωση.

3.3. Ίδια συμμετοχή/καταμερισμός των επιβαρύνσεων

- (212) Η παράγραφος 22 των κατευθυντηρίων γραμμών για την αναδιάρθρωση έχει ως εξής: «Για να περιοριστούν οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και να αντιμετωπιστεί ο ηθικός κίνδυνος, η ενίσχυση θα πρέπει να περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο ποσό και ο δικαιούχος της ενίσχυσης θα πρέπει να συνεισφέρει ο ίδιος στις δαπάνες αναδιάρθρωσης. Η εταιρεία και οι κάτοχοι του κεφαλαίου θα πρέπει να συμβάλλουν όσο το δυνατό περισσότερο στην αναδιάρθρωση με δικούς τους πόρους. Αυτό είναι απαραίτητο για να εξασφαλιστεί ότι οι τράπεζες που διασώζονται φέρουν επαρκές μερίδιο της ευθύνης για τις συνέπειες της παρελθούσας συμπεριφοράς τους και να δημιουργηθούν τα κατάλληλα κίνητρα για τη μελλοντική συμπεριφορά τους».
- (213) Η Αρχή υπενθυμίζει εν προκειμένω μία αποφασιστική πτυχή της παρούσας περίπτωσης. Όταν η Islandsbanki ιδρύθηκε με βάση τις εγχώριες δραστηριότητες της Glitnir, οι μέτοχοι της Glitnir Bank εξαλειφθηκαν πλήρως, συνεισφέροντας έτσι το μέγιστο δυνατόν στην αναδιάρθρωση της Glitnir. Επιπλέον, οι πιστωτές της Glitnir έπρεπε να αναλάβουν σημαντικές απώλειες ⁽⁸³⁾, ή τουλάχιστον έπρεπε να αναλάβουν τον κίνδυνο της επένδυσής τους ανάλογα με την κερδοφορία της Glitnir. Ως εκ τούτου, όσον αφορά τους ιδιοκτήτες και τους πιστωτές της Glitnir, το κριτήριο του καταμερισμού επιβαρύνσεων πληρούται στο έπακρο, ενώ το ζήτημα του ηθικού κινδύνου έχει αντιμετωπιστεί πλήρως.

⁽⁸²⁾ Πρβλ. για παράδειγμα την Έκθεση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας της Κεντρικής Τράπεζας της Ισλανδίας για το 2011:2, σύμφωνα με την οποία το περιθώριο επιτοκίου είναι περίπου 2-3 φορές υψηλότερο στην Ισλανδία από ό,τι σε άλλες σκανδιναβικές χώρες.

⁽⁸³⁾ Σύμφωνα με τις τρέχουσες εκτιμήσεις, οι απώλειες μπορεί να ανέρχονται στο 70-75 % των δανείων που είχαν χορηγήσει στην Glitnir· βλέπε για παράδειγμα το <http://glitnirbank.com/press-room/tilkynningar-a-islensku/448-athugasemdfrafrastjorn.html>

- (214) Επιπροσθέτως, η Αρχή πρέπει να αξιολογήσει κατά πόσον η κρατική ενίσχυση που έχει λάβει η Islandsbanki ήταν περιορισμένη στο ελάχιστο δυνατόν.
- (215) Όσον αφορά τα μέτρα κεφαλαιοποίησης, η αρχική κεφαλαιοποίηση της Islandsbanki, έως ότου η συμφωνία με τους πιστωτές της Glitnir μείωσε τη συμμετοχή του κράτους στο 5 %, επαρκούσε για την κάλυψη των κεφαλαιακών απαιτήσεων της ισλανδικής αρχής χρηματοπιστωτικής εποπτείας. Το 2009, μετά την επίτευξη της συμφωνίας για την εξαγορά της Glitnir από την Islandsbanki και ύστερα από τη χορήγηση του κεφαλαίου κατηγορίας II στην Islandsbanki, το ποσοστό κεφαλαιακής επάρκειας ανήλθε περίπου στο 19 %, 3 ποσοστιαίες μονάδες πάνω από το ελάχιστο ποσοστό που όριζε ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας. Στο πλαίσιο αυτό, η Αρχή επισημαίνει ότι ο λόγος κεφαλαίου/υποχρεώσεων εξαρτάται κυρίως από το κατά πόσον η αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων που είχαν μεταβιβασθεί από την Glitnir στην Islandsbanki είχε γίνει με ακρίβεια. Επιπλέον, πρέπει να συνεκτιμηθεί ότι, εκείνο το διάστημα οι οικονομικές προοπτικές για την Ισλανδία ήταν αβέβαιες. Κατόπιν όλων αυτών, η Αρχή θεωρεί ότι το ποσό του κεφαλαίου που χορηγήθηκε από το ισλανδικό κράτος στην Islandsbanki περιορίστηκε στο ελάχιστο αναγκαίο, καθώς αναλογούσε στο ελάχιστο κανονιστικό ποσό συν ένα εύλογο απόθεμα.
- (216) Το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται από το γεγονός ότι το ποσοστό κεφαλαιακής επάρκειας της Islandsbanki στη συνέχεια αυξήθηκε αρκετά ώστε για να είναι σε θέση να απορροφήσει μία τράπεζα με σοβαρή υποκεφαλαιοποίηση — την Byg — το 2011. Η αύξηση του ποσοστού κεφαλαιακής επάρκειας οφείλεται αποκλειστικά σχεδόν στη σύνταξη της λογιστικής αξίας των περιουσιακών στοιχείων που είχαν μεταβιβασθεί από την Glitnir στην Islandsbanki. Δεν θα μπορούσε να προβλεφθεί με βεβαιότητα ότι θα συνέβαινε κάτι τέτοιο, και το γεγονός ότι το ποσοστό κεφαλαιακής επάρκειας αυξήθηκε τόσο έντονα αργότερα δεν συνιστά, κατά την άποψη της Αρχής, λόγο να θεωρείται ότι η Islandsbanki ήταν υπερκεφαλαιοποιημένη καταρχάς από το κράτος ⁽⁸⁴⁾.
- (217) Η παράγραφος 26 των κατευθυντηρίων γραμμών για την αναδιάρθρωση προβλέπει ότι οι τράπεζες που λαμβάνουν ενισχύσεις αναδιάρθρωσης «πρέπει να είναι σε θέση να αμείβουν το κεφάλαιο, όπως με τη μορφή μερισμάτων ή τοκομεριδίων επί τρεχόντων δανείων μειωμένης εξασφάλισης, από τα κέρδη που αποκομίζουν από τις δραστηριότητές τους».
- (218) Στο πλαίσιο αυτό, αξίζει να υπενθυμίσουμε ότι το κράτος σημείωσε ετήσια απόδοση της τάξης περίπου του 14 % επί του κεφαλαίου που είχε ήδη εξοφληθεί το φθινόπωρο του 2009. Η προοπτική ικανοποιητικής απόδοσης για το ποσοστό 5 % που διατηρούσε το κράτος φαίνεται επίσης πολλά υποσχόμενη, δεδομένης της συνολικά καλής επίδοσης της Islandsbanki από την ίδρυσή της και μετά.
- (219) Ωστόσο, θα πρέπει επίσης να τονιστεί ότι η αμοιβή για το κεφάλαιο κατηγορίας II αποκλίνει από τις κατευθυντήριες γραμμές της Αρχής για την ανακεφαλαιοποίηση ⁽⁸⁵⁾. Όπως ορθώς υπέβαλαν οι ισλανδικές αρχές, η απαιτούμενη αμοιβή σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για την ανακεφαλαιοποίηση ανέρχεται σε περίπου 15,7 % (αποτελείται από το κόστος χρηματοδότησης του κράτους της τάξης του 8 %, το περιθώριο συμφωνίας ανταλλαγής κινδύνου αθέτησης (CDS) της Glitnir πριν από την κρίση, ύψους 5,7 %, και ένα πρόσθετο τέλος ύψους 2 %). Η αμοιβή που καταβάλλει η Islandsbanki, Euribor συν πρόσθετο ποσό της τάξης του 4 %, υπολείπεται σημαντικά από το εν λόγω σημείο αναφοράς. Σύμφωνα με την παράγραφο 25 των κατευθυντηρίων γραμμών για την αναδιάρθρωση, κάθε παρέκκλιση από τον κατάλληλο *ex ante* καταμερισμό των επιβαρύνσεων (δηλαδή την κατάλληλη αμοιβή), μπορεί, μεταξύ άλλων, να δικαιολογηθεί από τη ριζικότερη αναδιάρθρωση όπως με μέτρα για τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού. Όπως θα φανεί στη συνέχεια, η Αρχή θεωρεί ότι η αναδιάρθρωση της Islandsbanki είναι αρκετά ριζική για να πληρούται η εν λόγω προϋπόθεση.
- (220) Παρότι η συμφωνία για τη Straumur, όπως περιγράφεται ανωτέρω, συνεπάγεται στοιχεία κρατικής ενίσχυσης, η Αρχή θεωρεί ότι είναι δομημένη έτσι, ώστε να στοχεύει στον περιορισμό, αν όχι στον αποκλεισμό, άμεσου χρηματοπιστωτικού πλεονεκτήματος για την Islandsbanki. Η εν λόγω συμφωνία αποτελεί στην ουσία αποζημίωση, κατόπιν διαπραγμάτευσης, για την Islandsbanki, ως αντάλλαγμα για την ανάληψη των υποχρεώσεων της Straumur για τις καταθέσεις της, και είναι πιθανό η Islandsbanki να αποκτήσει αντίστοιχα περιουσιακά στοιχεία για τις μεταβιβασθείσες υποχρεώσεις. Η Αρχή δεν θεωρεί ότι η ενίσχυση αυτή έχει μεγάλη σημασία για την αξιολόγηση όσον αφορά τον καταμερισμό των επιβαρύνσεων της.

⁽⁸⁴⁾ Στην πραγματικότητα, η κρατική κεφαλαιοποίηση της Islandsbanki βασίστηκε άμεσα στη διαφορά μεταξύ της αρχικής αξίας των μεταβιβασθέντων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, καθώς και στην κεφαλαιακή απαίτηση της ισλανδικής αρχής χρηματοπιστωτικής εποπτείας.

⁽⁸⁵⁾ Η ανακεφαλαιοποίηση των χρηματοπιστωτικών οργανισμών στο πλαίσιο της τρέχουσας χρηματοπιστωτικής κρίσης: περιορισμός των ενισχύσεων στο ελάχιστο απαραίτητο και διασφάλισης έναντι αδικαιολόγητων στρεβλώσεων του ανταγωνισμού (Κατευθυντήριες γραμμές για την ανακεφαλαιοποίηση), ΕΕ L 17 της 20.1.2011 και Συμπλήρωμα για τον ΕΟΧ αριθ. 3. Οι κατευθυντήριες γραμμές διατίθενται επίσης στον δικτυακό τόπο της Αρχής της ΕΖΕΣ: <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>

- (221) Τέλος, όσον αφορά την εγγύηση των καταθέσεων, η Αρχή έχει ήδη αναφερθεί στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας που — βάσει των έκτακτων περιστάσεων επί του παρόντος — μπορεί να αποτελέσει αναλογικό μέσο για τη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στην Ισλανδία. Είναι προφανές, ωστόσο, ότι η εν λόγω ενίσχυση δεν μπορεί να εγκριθεί επ' αόριστον.
- (222) Έτσι, προκειμένου αυτή η κρατική ενίσχυση να θεωρηθεί ότι περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο, η Αρχή κρίνει ότι πρέπει να τερματιστεί το συντομότερο δυνατόν. Συνεπώς η Αρχή εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόθεση των ισλανδικών αρχών για κατάργηση της εγγύησης των καταθέσεων πριν από την άρση των ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων, ως εκ τούτου, σύμφωνα με τον παρόντα προγραμματισμό, το αργότερο έως τα τέλη του 2013.
- (223) Προκειμένου να ληφθεί μέριμνα για τις καθυστερήσεις στην άρση των ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων, και να αντανakλάται η άποψη της Αρχής ότι μια βιώσιμη τράπεζα θα πρέπει να είναι σε θέση να είναι ανταγωνιστική στην αγορά χωρίς την προστασία αυτής της γενικής εγγύησης των καταθέσεων, θα εγκρίνει, συνεπώς, την εγγύηση των καταθέσεων έως τα τέλη του 2014 ⁽⁸⁶⁾. Μετά, η προστασία των καταθέσεων θα πρέπει να διέπεται μόνο από την ισχύουσα νομοθεσία για τον ΕΟΧ σχετικά με τις εγγυήσεις καταθέσεων.
- (224) Βάσει των παραπάνω στοιχείων, η Αρχή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης της Islandsbanki διασφαλίζει ότι η ενίσχυση περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο και ότι ο δικαιούχος, οι μέτοχοι και οι κάτοχοι του χρέους της προκατόχου τράπεζας έχουν συμμετάσχει σημαντικά στον καταμερισμό των επιβαρύνσεων. Η ενίσχυση για την αναδιάρθρωση συνάδει, ως εκ τούτου, με την ενότητα 3 των κατευθυντήριων γραμμών για την αναδιάρθρωση.

3.4. Περιορισμός των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού

- (225) Οι κατευθυντήριες γραμμές για την αναδιάρθρωση προβλέπουν στην ενότητα 4, παράγραφοι 29-32:

«Η χρηματοπιστωτική σταθερότητα παραμένει ο πρωταρχικός στόχος των ενισχύσεων προς τον χρηματοπιστωτικό τομέα σε μια περίοδο συστημικής κρίσης, αλλά η διασφάλιση της συστημικής σταθερότητας βραχυπρόθεσμα δεν θα πρέπει να προκαλεί μακροπρόθεσμες ζημιές όσον αφορά τους ισότιμους όρους ανταγωνισμού και τις ανταγωνιστικές αγορές. Σε αυτό το πλαίσιο, τα μέτρα για τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού που προκαλούν οι κρατικές ενισχύσεις διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο. [...] Τα μέτρα για τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού θα πρέπει να είναι κατάλληλα προσαρμοσμένα για την αντιμετώπιση των στρεβλώσεων που εντοπίζονται σε αγορές στις οποίες δραστηριοποιείται η δικαιούχος τράπεζα αφού αποκατασταθεί η βιωσιμότητά της μετά την αναδιάρθρωση, τηρώντας παράλληλα μια κοινή πολιτική και κοινές αρχές. Η Αρχή λαμβάνει ως σημείο εκκίνησης για την αξιολόγηση της ανάγκης θέσπισης τέτοιων μέτρων, το μέγεθος, την κλίμακα και την έκταση των δραστηριοτήτων τις οποίες αναμένεται να ασκήσει η οικεία τράπεζα μετά την εφαρμογή ενός αξιόπιστου σχεδίου αναδιάρθρωσης, όπως προβλέπεται στην ενότητα 2. [...] Η φύση και η μορφή των μέτρων αυτών θα εξαρτηθεί από δύο κριτήρια: πρώτον, από το ύψος της ενίσχυσης και τους όρους και της συνθήκες υπό τις οποίες χορηγήθηκε και, δεύτερον, από τα χαρακτηριστικά της αγοράς ή των αγορών στις οποίες θα δραστηριοποιηθεί η δικαιούχος τράπεζα.

Όσον αφορά το πρώτο κριτήριο, τα μέτρα που περιορίζουν τις στρεβλώσεις ποικίλλουν σημαντικά ανάλογα με το ύψος της ενίσχυσης, καθώς και τον βαθμό καταμερισμού των επιβαρύνσεων και το ύψος της αντιστάθμισης. Σε γενικές γραμμές, όσο υψηλότερος είναι ο βαθμός καταμερισμού των επιβαρύνσεων και μεγαλύτερη η ίδια συμμετοχή, τόσο πιο περιορισμένες είναι οι αρνητικές συνέπειες που προκύπτουν από τον ηθικό κίνδυνο.

Όσον αφορά το δεύτερο κριτήριο, η Αρχή θα αναλύει τα πιθανά αποτελέσματα της ενίσχυσης στις αγορές στις οποίες θα δραστηριοποιείται η δικαιούχος τράπεζα μετά την αναδιάρθρωση. Καταρχάς, θα εξετάζονται το μέγεθος και η σχετική σπουδαιότητα της τράπεζας στην αγορά ή τις αγορές της, όταν αποκατασταθεί η βιωσιμότητά της. Ο σχεδιασμός των μέτρων θα προσαρμόζεται στα χαρακτηριστικά της αγοράς έτσι ώστε να διασφαλιστεί η διαφύλαξη του αποτελεσματικού ανταγωνισμού. [...] Τα μέτρα που περιορίζουν τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού δεν πρέπει να αποτελούν απειλή για τις προοπτικές αποκατάστασης της βιωσιμότητας της τράπεζας».

- (226) Επομένως, από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το μέγεθος της ενίσχυσης, ιδίως σε σχετικούς όρους, και τα χαρακτηριστικά της αγοράς είναι αποφασιστικής σημασίας για την αξιολόγηση της Αρχής όσον αφορά την καταλληλότητα των μέτρων για τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού. Ταυτόχρονα, είναι προφανές ότι τα μέτρα αυτά δεν πρέπει να θέτουν σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα του δικαιούχου ενίσχυσης για την αναδιάρθρωση ενώ οι ανησυχίες σχετικά με τον ανταγωνισμό πρέπει να αντιμετωπίζονται με βάση τον πρωταρχικό στόχο της οικονομικής σταθερότητας στην παρούσα κρίση.

⁽⁸⁶⁾ Στα τέλη του 2014 ολοκληρώνονται οι περίοδοι αναδιάρθρωσης όλων των ισλανδικών τραπεζών για τις οποίες έχει ξεκινήσει επίσημη έρευνα.

- (227) Στο πλαίσιο του ανωτέρω νομικού πλαισίου, η Αρχή θα ορίσει στη συνέχεια τις εκτιμήσεις που κρίνει απαραίτητες για την αξιολόγηση των μέτρων με στόχο τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού.
- (228) Πρώτον και κύριον, η Αρχή θεωρεί ότι, λόγω της ιδιαίτερης κατάστασης στις ισλανδικές χρηματοπιστωτικές αγορές και εξαιτίας των οικονομικών συνθηκών, όπως περιγράφηκε στα προηγούμενα κεφάλαια, είναι απαραίτητη η προσεκτική αξιολόγηση των συνθηκών της αγοράς και του ανταγωνιστικού περιβάλλοντος. Τα μέτρα για τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού θα πρέπει να αντισταθμίζουν τις παρούσες δύσκολες συνθήκες, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού περιορίζονται στο ελάχιστο τόσο σε βραχυπρόθεσμο όσο και σε μακροπρόθεσμο επίπεδο.
- (229) Δεύτερον, όπως αναφέρεται παραπάνω στην ενότητα για τον καταμερισμό των επιβαρύνσεων, η μεγαλύτερη δυνατή συμβολή από τους πρώην ιδιοκτήτες της Glitnir, και σε κάποιον βαθμό, των πιστωτών της Glitnir έχει αντιμετωπιστεί. Κατά συνέπεια, έχει περιοριστεί η ανάγκη για λήψη πρόσθετων μέτρων όσον αφορά τον ανταγωνισμό.
- (230) Τρίτον, όσον αφορά τα χαρακτηριστικά της σχετικής αγοράς και όπως περιγράφεται παραπάνω, η κατάρρευση του χρηματοπιστωτικού συστήματος στην Ισλανδία, που είχε ως επακόλουθο τις παρεμβάσεις των ισλανδικών αρχών, συμπεριλαμβανομένης της ίδρυσης της Islandsbanki με βάση τις εγχώριες λειτουργίες της Glitnir, οδήγησε σε μεγαλύτερη συγκέντρωση στην ισλανδική αγορά για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και αύξησε σημαντικά το μερίδιο αγοράς των τριών μεγαλύτερων τραπεζών — της Islandsbanki, της Arion Bank και της Landsbankinn. Εκτός αυτών, παραμένουν μόνον λίγοι μικροί παράγοντες της αγοράς, και η άμεση προοπτική νέας εισόδου είναι εξαιρετικά μικρή, όχι μόνο λόγω των προαναφερθέντων εμποδίων εισόδου στην αγορά και το μικρό μέγεθος της αγοράς, αλλά κυρίως λόγω των ελέγχων στην κίνηση κεφαλαίων. Η Islandsbanki απολαμβάνει πολύ σημαντική θέση στην εν λόγω συγκεντρωμένη αγορά, με μερίδιο αγοράς άνω του [...] % στους πιο συναφείς και οικονομικά σημαντικούς τομείς.
- (231) Τέταρτον, η κρίση οδήγησε σε σειρά πολύ συγκεκριμένων προβλημάτων, όπως ο εξαιρετικά υψηλός βαθμός άμεσης και έμμεσης ιδιοκτησίας των μεγάλων τραπεζών στην πραγματική οικονομία, και η ύπαρξη de-facto μονοπωλίου για τραπεζικές υπηρεσίες πληροφορικής (κέντρο δεδομένων RB), που ανήκουν κατά πλειοψηφία στις τρεις μεγαλύτερες τράπεζες.
- (232) Πέμπτον, το σχετικό μέγεθος ενίσχυσης που έχει λάβει η Islandsbanki είναι σημαντικό. Στο πλαίσιο αυτό, η Αρχή επισημαίνει ότι καταρχάς το σύνολο του κεφαλαίου της τράπεζας χορηγήθηκε από το κράτος. Επιπλέον, η τράπεζα έχει επωφεληθεί από μια σειρά μέτρων ενίσχυσης — τη συμφωνία για τη Straumur, την ειδική διευκόλυνση ρευστότητας και την εγγύηση των καταθέσεων. Ταυτόχρονα, η Islandsbanki παραμένει μικρή τράπεζα, τουλάχιστον σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα.
- (233) Έκτον, η εξαγορά της Byg από την τράπεζα απαιτεί τη λήψη πρόσθετων μέτρων όσον αφορά τον ανταγωνισμό. Στη δεύτερη απόφαση σχετικά με την Byg, η Αρχή απαιτήσε το επικείμενο σχέδιο αναδιάρθρωσης να περιλαμβάνει μέτρα τα οποία θα διασφαλίζουν ότι η ισλανδική χρηματοπιστωτική αγορά θα επωφελείται από τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό στο μέλλον, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι ανησυχίες που προέβλεπε η Αρχή σχετικά με την κατάσταση του ανταγωνισμού στην ισλανδική χρηματοπιστωτική αγορά.
- (234) Στο πλαίσιο αυτό, η Αρχή επισημαίνει ότι έχει ληφθεί ή θα ληφθεί σειρά μέτρων που περιορίζουν τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού που απορρέουν από την κρατική ενίσχυση που χορηγήθηκε στην Islandsbanki.
- (i) Μέτρα και ρυθμιστικές εξελίξεις που ανέλαβαν ή για τα οποία δεσμεύτηκαν οι ισλανδικές αρχές
- (235) Το ισλανδικό κράτος έχει προβεί συγκεκριμένα σε δύο δεσμεύσεις (βλέπε παράρτημα), οι οποίες, κατά την άποψη της Αρχής, μπορούν να συμβάλλουν στη δημιουργία ρυθμιστικού περιβάλλοντος που να ευνοεί τον ανταγωνισμό στις χρηματοπιστωτικές αγορές:

- (236) Πρώτον, διορίζοντας ομάδα εργασίας για την αναθεώρηση του νόμου αριθ. 36/1978 για το τέλος χαρτοσήμου, και εξετάζοντας ειδικότερα κατά πόσον πρέπει να καταργηθούν τα τέλη χαρτοσήμου για ομόλογα που εκδίδονται από ιδιώτες κατά τη μεταβίβαση μεταξύ πιστωτών (π.χ. όταν οι ιδιώτες μεταβιβάζουν τα δάνειά τους από ένα δανειακό ίδρυμα σε άλλο). Η Αρχή θεωρεί ότι η ισχύουσα νομοθεσία — η οποία, μεταξύ άλλων, υποχρεώνει τους πελάτες να πληρώνουν τα τέλη χαρτοσήμου επί του ποσού των αντίστοιχων ομολόγων ⁽⁸⁷⁾ όταν αλλάζουν οι δανειστές — μπορεί να είναι σε θέση να αποτελεί εμπόδιο στον ανταγωνισμό, δεδομένου ότι μπορεί να δεσμεύει πελάτες σε υπάρχουσες συμβάσεις που αφορούν μακροπρόθεσμα δάνεια. Η Αρχή, ως εκ τούτου, εκφράζει την ικανοποίησή της για τη δέσμευση αναθεώρησης του εν λόγω νόμου.
- (237) Δεύτερον, η Αρχή επισημαίνει ότι, σύμφωνα με ψήφισμα που εγκρίθηκε από το ισλανδικό κοινοβούλιο στις 21 Μαρτίου 2012, το κράτος θα διορίσει επιτροπή με εντολή αναθεώρησης της προστασίας των καταναλωτών στη χρηματοπιστωτική αγορά. Αυτό θα περιλαμβάνει ειδική εντολή για την αναθεώρηση της διευκόλυνσης στη μεταστροφή και τη μείωση του κόστους μεταστροφής, θα περιλαμβάνει δε εντολή προς την επιτροπή να συνεργαστεί στενά με την ισλανδική επιτροπή ανταγωνισμού όσον αφορά το εν λόγω ζήτημα. Η Επιτροπή θα υποβάλει την έκθεσή της το αργότερο έως τις 15 Ιανουαρίου 2013. Η Αρχή κρίνει ότι η πιο προσεκτική αξιολόγηση θα μπορούσε να ωφελήσει μακροπρόθεσμα τον ανταγωνισμό. Εν τω μεταξύ, η δέσμευση της Islandsbanki ειδικά για τις τράπεζες που αναφέρεται παρακάτω θα συμβάλλει στην ευκολότερη μεταστροφή και, ως εκ τούτου, θα αυξήσει τον ανταγωνισμό.
- (238) Όσο για τα προβλήματα ανταγωνισμού που εντόπισε η Αρχή σχετικά με το κέντρο δεδομένων RB, η Αρχή εκφράζει την ικανοποίησή της για την επίτευξη του διακανονισμού ως προς το εν λόγω θέμα μεταξύ της ισλανδικής επιτροπής ανταγωνισμού και των ιδιοκτητών του κέντρου δεδομένων RB, συμπεριλαμβανομένων των τριών μεγαλύτερων τραπεζών. Αυτό προσπαθεί να διασφαλίσει την πρόσβαση σε βασική υποδομή στον τομέα της πληροφορικής χωρίς διακρίσεις και με λογικό κόστος για τους μικρούς ανταγωνιστές και τους δυνητικούς νεοεισερχόμενους φορείς. Η Αρχή κρίνει ότι οι ανησυχίες της, όπως εκφράζονται, μεταξύ άλλων, στη δεύτερη απόφαση σχετικά με την Byt, έχουν αντιμετωπιστεί με ικανοποιητικό τρόπο με τον παρόντα διακανονισμό, και η Αρχή δεν χρειάζεται να εξετάσει περαιτέρω το θέμα στην παρούσα απόφαση.
- (239) Τέλος, η Αρχή λαμβάνει υπόψη τις ρυθμιστικές τροποποιήσεις που έχουν πραγματοποιηθεί από το 2008, όπως αναφέρεται στο παράρτημα. Όσον αφορά τον ανταγωνισμό, η θέσπιση του άρθρου 22 στον νόμο αριθ. 161/2002 περί πιστωτικών ιδρυμάτων έχει ιδιαίτερη σημασία σε αυτό το πλαίσιο. Περιλαμβάνει διατάξεις που περιορίζουν τη συμμετοχή των πιστωτικών ιδρυμάτων σε δραστηριότητες που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των αδειών λειτουργίας τους. Σύμφωνα με τον εν λόγω νέο κανονισμό, οι δραστηριότητες αυτές μπορούν να επιδιωχθούν μόνο σε προσωρινή βάση και για τους σκοπούς της σύναψης συναλλαγών ή την αναδιοργάνωση των δραστηριοτήτων των πελατών. Θα πρέπει να αποσταλεί στην ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας αιτιολογημένη κοινοποίηση για τον σκοπό αυτόν, ενώ έχουν θεσπιστεί προθεσμίες προκειμένου οι χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις να ολοκληρώσουν την αναδιοργάνωση των πελατών τους και τη διάθεση των απαιτούμενων περιουσιακών στοιχείων.
- (240) Η Αρχή θεωρεί αυτή την αλλαγή ως κατάλληλη ρυθμιστική απάντηση στο ζήτημα της δυσανάλογα μεγάλης ιδιοκτησίας των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στην πραγματική οικονομία. Η εν λόγω διάταξη φαίνεται ότι αντιμετωπίζει τουλάχιστον αυτήν την κατάσταση — η οποία αποτελεί άμεση συνέπεια των μετοχοποιήσεων του χρέους (και παρόμοιων συναλλαγών) και αφορά υπερχρεωμένες εταιρείες στον απόηχο της κρίσης — ώστε να μην γίνει μόνιμη. Δεδομένου ότι αντιμετωπίζεται ένα από τα πιο πιεστικά ζητήματα ανταγωνισμού που συνδέεται με τις κρατικές ενισχύσεις προς τις τρεις τράπεζες, η Αρχή το λαμβάνει δεόντως υπόψη κατά την αξιολόγησή της.

(ii) Ειδικά μέτρα για την Islandsbanki

- (241) Η Αρχή τονίζει ότι η παρουσία της Islandsbanki στην αγορά καθώς και το μέγεθός της είναι μόνο ένα μικρό μέρος της παρουσίας και του μεγέθους της Glitnir — καθώς το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων μειώθηκε κατά 84 %, όπως περιγράφεται παραπάνω και, σε αντίθεση με την Glitnir, η Islandsbanki δραστηριοποιείται μόνο στην αγορά της Ισλανδίας. Παρότι το μεγαλύτερο μέρος αυτής της μείωσης είναι προφανώς αποτέλεσμα της εκκαθάρισης των διεθνών λειτουργιών της Glitnir, η Αρχή κρίνει ότι η εν λόγω διαδικασία έχει ιδιαίτερη σημασία όσον αφορά τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, δεδομένου ότι ιδίως η επικίνδυνη στρατηγική της Glitnir στο εξωτερικό ήταν αυτή που οδήγησε στην κατάρρευσή της και προκάλεσε στρεβλώσεις στις χρηματοπιστωτικές αγορές του ΕΟΧ στο παρελθόν ⁽⁸⁸⁾.

⁽⁸⁷⁾ Το τέλος χαρτοσήμου ποικίλλει ανάλογα με το είδος του σχετικού νομικού εγγράφου, αλλά συνήθως ανέρχεται στις 15 ισλανδικές κορόνες ανά κάθε χιλιάδα ισλανδικές κορόνες (δηλαδή περίπου 1,5 %) επί του ποσού των έντοκων ομολόγων που εξασφαλίζονται ενυπόθηκα ή με άλλο χρεόγραφο.

⁽⁸⁸⁾ Πρβλ. για παράδειγμα την απόφαση της Επιτροπής στην Υπόθεση SA.28264 Ενίσχυση αναδιάρθρωσης για την Hypo Real Estate, στην οποία η Επιτροπή απεδέχθη τον διαχωρισμό μεγάλου μέρους των επιχειρήσεων της Hypo Real Estate στο εξωτερικό ως μέτρο για τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού για τον τραπεζικό διάδοχο της PBB.

- (242) Επιπλέον, η Αρχή εκφράζει την ικανοποίησή της για τις δεσμεύσεις της Islandsbanki (βλέπε παράρτημα) για την περαιτέρω μείωση της παρουσίας της στην εγχώρια αγορά με [...] εκποιήσεις σχετικά με [...]. Με βάση το τελικό σχέδιο αναδιάρθρωσης, υπενθυμίζοντας παράλληλα ότι η Islandsbanki είναι μικρή τράπεζα σύμφωνα με τα πρότυπα του ΕΟΧ, η Αρχή συμφωνεί με την Islandsbanki ότι η λήψη περαιτέρω διαρθρωτικών μέτρων ενδέχεται να θέσει σε κίνδυνο τις προοπτικές της τράπεζας για την αποκατάσταση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητάς της ⁽⁸⁹⁾.
- (243) Η Αρχή λαμβάνει υπόψη της τη δέσμευση ότι η Islandsbanki δεν θα αποκτήσει χρηματοπιστωτικά ιδρύματα έως τις 15 Οκτωβρίου 2014, εκτός εάν λάβει προηγουμένως την έγκριση της Αρχής. Αυτό σημαίνει ότι, εκτός εάν απαιτούνται περαιτέρω συγχωνεύσεις από τις εκτιμήσεις για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, μπορεί να προληφθεί η περαιτέρω συγκέντρωση της ισλανδικής χρηματοπιστωτικής αγοράς μέσω εξαγορών από την Islandsbanki. Η δέσμευση αυτή διασφαλίζει επίσης ότι η ενίσχυση που έχει χορηγηθεί στην Islandsbanki χρησιμοποιείται για την αποκατάσταση της βιωσιμότητάς της, και δεν χρησιμοποιείται για την εδραίωση και την περαιτέρω επέκταση της παρουσίας της στην αγορά της Ισλανδίας. Το ίδιο ισχύει αφενός για τη δέσμευση της Islandsbanki, σύμφωνα με την οποία δεν θα επιβληθούν, έως τις 15 Οκτωβρίου 2014, συμβατικές ρήτρες ούτε θα θεσπιστούν νέες συμβατικές ρήτρες στις οποίες οι ειδικοί όροι σχετικά με τα επιτόκια θα εξαρτώνται από τη διατήρηση ελάχιστου φάσματος δραστηριοτήτων με την τράπεζα, και αφετέρου για τη δέσμευση να μην επικαλείται η συμμετοχή του κράτους ως πηγή ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος κατά την εμπορία των υπηρεσιών της.
- (244) Όπως περιγράφεται ανωτέρω, η ισλανδική χρηματοπιστωτική αγορά παρουσιάζει επί του παρόντος δυσχερές λειτουργικό περιβάλλον για κάθε τράπεζα, το οποίο αντικατοπτρίζεται επίσης από τη σχεδόν πλήρη απουσία ενδιαφέροντος από το εξωτερικό όσον αφορά την είσοδο στην αγορά αυτή τη στιγμή. Ως εκ τούτου, η Αρχή εκφράζει την ικανοποίησή της για τις δεσμεύσεις της Islandsbanki σχετικά με τη διευκόλυνση της αλλαγής μεταξύ των τραπεζών και την παροχή επεξεργασίας βασικών πληρωμών, καθώς και σχετικά με τις υπηρεσίες διανομής χρημάτων. Η Αρχή είναι της άποψης ότι τα εν λόγω μέτρα, σε συνδυασμό με την προαναφερθείσα συμφωνία μεταξύ των τριών μεγαλύτερων τραπεζών και της ισλανδικής επιτροπής ανταγωνισμού για το κέντρο δεδομένων RB, διασφαλίζουν ότι οι μικρότεροι συμμετέχοντες στην αγορά μπορούν να έχουν πρόσβαση στις σημαντικότερες υποδομές και υπηρεσίες σε λογικές τιμές, χωρίς οι μεγαλύτεροι παράγοντες να είναι σε θέση να μπλοκάρουν την πρόσβασή τους. Η Αρχή κρίνει ότι αυτό θα μειώσει τους φραγμούς εισόδου για τους μελλοντικούς (εν δυνάμει) συμμετέχοντες στην αγορά, θα μπορούσε δε να δώσει τη δυνατότητα στους υφιστάμενους μικρότερους παράγοντες να επεκτείνουν τα μερίδια αγοράς τους εφόσον είναι σε θέση να παρέχουν καλύτερες υπηρεσίες από ό,τι οι μεγαλύτεροι σε μέγεθος ανταγωνιστές τους. Επιπλέον, τα μέτρα που αποσκοπούν στη διευκόλυνση της αλλαγής θα συμβάλουν στον εντονότερο ανταγωνισμό μεταξύ των υφιστάμενων μεγάλων παραγόντων, μπορούν δε να συμβάλουν στην πρόληψη ή τη διάλυση μιας κατάστασης πιθανής δεσπόζουσας θέσης σε συλλογικό επίπεδο.
- (245) Τέλος, η Islandsbanki δεσμεύεται να διαθέσει προς πώληση, το συντομότερο δυνατόν, συμμετοχές σε εταιρείες εκμετάλλευσης, τις οποίες έχει αναλάβει λόγω της αναδιάρθρωσης σύμφωνα με το άρθρο 22 του νόμου αριθ. 161/2002 περί πιστωτικών ιδρυμάτων, δεσμεύεται να τηρεί τη διαδικασία και τα χρονικά όρια τα οποία ορίζονται στην εν λόγω διάταξη, ενώ θα διατηρεί επικαιροποιημένα στοιχεία στον δικτυακό της τόπο ή στον δικτυακό τόπο θυγατρικής της όσον αφορά τις θυγατρικές και τις συμμετοχές που διατίθενται προς πώληση. Η Αρχή εκφράζει την ικανοποίησή της για τη δέσμευση της Islandsbanki να εκχωρήσει το συντομότερο δυνατόν όλες τις εταιρείες και συμμετοχές που δεν σχετίζονται με την κύρια δραστηριότητά της, λαμβανομένης υπόψη της ανησυχίας σχετικά με τη βιωσιμότητά της. Παρότι η Αρχή θεωρεί αυτονόητο ότι η τράπεζα θα πρέπει να τηρεί τις εθνικές νομικές υποχρεώσεις, όπως το άρθρο 22 του νόμου περί πιστωτικών ιδρυμάτων, επισημαίνει τη δέσμευση αυτή και εφιστά την προσοχή των ισλανδικών αρχών και των δικαιούχων στο γεγονός ότι η παράβαση του εθνικού δικαίου στο εν λόγω πλαίσιο μπορεί να συνεπάγεται επίσης κατάχρηση των ενισχύσεων. Η Αρχή θεωρεί, εξάλλου, ότι με την περιλήψη στοιχείων σχετικά με τις προβλεπόμενες εκποιήσεις και πωλήσεις στον δικτυακό της τόπο, καθιερώνεται περισσότερη διαφάνεια σχετικά με την παρούσα κατάσταση ιδιοκτησίας στην ισλανδική οικονομία. Αυτά αποκαθιστά, τουλάχιστον σε κάποιον βαθμό, τη συγκεκριμένη ανησυχία όσον αφορά τον ανταγωνισμό που χαρακτηρίζει σήμερα τις αγορές της Ισλανδίας.
- (246) Με βάση όλα τα παραπάνω, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη τη συγκεκριμένη κατάσταση στην Ισλανδία και το γεγονός ότι η Αρχή θεωρεί ότι τα παραπάνω μέτρα αντιμετωπίζουν τα κύρια ζητήματα ανταγωνισμού που έχει εντοπίσει η Αρχή σε συνεργασία με την ισλανδική επιτροπή ανταγωνισμού, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τον επιτακτικό στόχο της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, η Αρχή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι δεσμεύσεις περιορίζουν τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού σε ικανοποιητικό βαθμό. Η ενίσχυση για την αναδιάρθρωση συνάδει, ως εκ τούτου, με την ενότητα 4 των κατευθυντήριων γραμμών για την αναδιάρθρωση.

⁽⁸⁹⁾ Για τους ίδιους λόγους, η Αρχή δέχεται ότι οι εκποιήσεις υπόκεινται στην προϋπόθεση ότι [...].

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

- (247) Βάσει της ανωτέρω αξιολόγησης και υπό το πρίσμα του σχεδίου αναδιάρθρωσης που υπέβαλαν οι ισλανδικές αρχές για την Islandsbanki, αίρονται οι αμφιβολίες της Αρχής που εκφράστηκαν στην απόφαση για την κίνηση διαδικασίας όσον αφορά τη φύση και τη συμβατότητα των μέτρων ενίσχυσης για την Islandsbanki. Συνεπώς, η Αρχή εγκρίνει τα μέτρα ενίσχυσης ως ενίσχυση για την αναδιάρθρωση που συμβιβάζεται με τη λειτουργία της παρούσας συμφωνίας ΕΟΧ δυνάμει του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας ΕΟΧ με την επιφύλαξη ότι η Ισλανδία και η Islandsbanki θα τηρήσουν τις δεσμεύσεις που παρατίθενται στο παράρτημα.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Το αρχικό κεφάλαιο κίνησης, η (προσωρινή) πλήρης κρατική κεφαλαιοποίηση, η διατήρηση του 5 % του μετοχικού κεφαλαίου από το κράτος και το κεφάλαιο κατηγορίας II που χορηγήθηκε στην Islandsbanki, καθώς και η ειδική διευκόλυνση ρευστότητας, η απεριόριστη εγγύηση των καταθέσεων και η συμφωνία για τη Straumur αποτελούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 61 παράγραφος 1 της συμφωνίας ΕΟΧ.

Άρθρο 2

Τα μέτρα που αναφέρονται στο άρθρο 1 συνιστούν παράνομη κρατική ενίσχυση από τις ημερομηνίες εφαρμογής τους έως την ημερομηνία της παρούσας απόφασης ενόψει της αδυναμίας των ισλανδικών αρχών να συμμορφωθούν με την υποχρέωση να ενημερώσουν την Αρχή πριν από την εφαρμογή της ενίσχυσης σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 3 του Μέρους I του Πρωτοκόλλου 3.

Άρθρο 3

Τα μέτρα που αναφέρονται στο άρθρο 1, καθώς και τα μέτρα για την Byg που περιγράφονται στην απόφαση αριθ. 126/11/COL, συμβιβάζονται με τη λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ δυνάμει του άρθρου 61 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας ΕΟΧ και υπόκεινται στην τήρηση των δεσμεύσεων, όπως ορίζεται στο παράρτημα. Η έγκριση για την απεριόριστη εγγύηση των καταθέσεων λήγει στα τέλη του 2014.

Άρθρο 4

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στη Δημοκρατία της Ισλανδίας.

Άρθρο 5

Το κείμενο της παρούσας απόφασης στην αγγλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό.

Βρυξέλλες, 27 Ιουνίου 2012.

Για την Εποπτεύουσα Αρχή της ΕΖΕΣ

Oda Helen SLETNES

Πρόεδρος

Sabine MONAUNI-TÖMÖRDY

Μέλος του Σώματος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

1. ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΙΣΛΑΝΔΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

Οι ισλανδικές αρχές ανέλαβαν δύο υποχρεώσεις οι οποίες αναφέρονται παρακάτω.

Τροποποίηση του τέλους χαρτοσήμου για τον αποκλεισμό κρατικών ενισχύσεων και τη μείωση του κόστους μεταστροφής

Το Υπουργείο Οικονομικών θα διορίσει ομάδα εργασίας με εντολή αναθεώρησης του νόμου αριθ. 36/1978 για το τέλος χαρτοσήμου. Η ομάδα εργασίας θα υποβάλει έκθεση προς τον Υπουργό Οικονομικών έως τον Οκτώβριο του 2012, μαζί με νομοσχέδιο. Η αποστολή της ομάδας εργασίας θα είναι να εξετάσει, ειδικότερα, την κατάργηση των τελών χαρτοσήμου για ομόλογα που εκδίδονται από ιδιώτες κατά τη μεταβίβαση μεταξύ πιστωτών (δηλαδή όταν οι ιδιώτες μεταβιβάζουν τα δάνειά τους από ένα δανειακό ίδρυμα σε άλλο). Η ομάδα θα εξετάσει επίσης κατά πόσον μπορεί να τροποποιηθεί η παροχή του τέλους χαρτοσήμου με στόχο την απλοποίηση των διαδικασιών και την προώθηση του ανταγωνισμού.

Μέτρα για τη διευκόλυνση της μεταστροφής και τη μείωση του κόστους μεταστροφής

Σύμφωνα με ψήφισμα που εγκρίθηκε από το ισλανδικό κοινοβούλιο στις 21 Μαρτίου 2012, το κράτος θα διορίσει επιτροπή με εντολή για αναθεώρηση της προστασίας των καταναλωτών στη χρηματοπιστωτική αγορά και την υποβολή προτάσεων για τον τρόπο ενίσχυσης της θέσης των ιδιωτών και των νοικοκυριών έναντι των δανειακών ιδρυμάτων. Ο διορισμός της επιτροπής θα περιλαμβάνει ειδική εντολή για την αναθεώρηση της διευκόλυνσης μεταστροφής και τη μείωση του κόστους μεταστροφής, θα περιλαμβάνει δε εντολή προς την επιτροπή για στενή συνεργασία με την ισλανδική επιτροπή ανταγωνισμού όσον αφορά το εν λόγω ζήτημα. Η επιτροπή θα υποβάλει την έκθεσή της το αργότερο έως τις 15 Ιανουαρίου 2013.

Επιπλέον, οι ισλανδικές αρχές έχουν εγκρίνει και θα εφαρμόσουν τις ακόλουθες δεσμεύσεις της Islandsbanki:

Περιορισμός εξαγορών

Η Islandsbanki δεσμεύεται να μην εξαγοράσει χρηματοπιστωτικά ιδρύματα έως τις 15 Οκτωβρίου 2014.

Παρά τη δέσμευση αυτή, η Islandsbanki δύναται, κατόπιν έγκρισης της Αρχής, να εξαγοράσει επιχειρήσεις, ιδίως εάν αυτό είναι αναγκαίο για τη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής της σταθερότητας.

Εκποιήσεις των [...]

Η Islandsbanki δεσμεύεται να εκχωρήσει τη συμμετοχή της στη(ν) [...] έως τις [ημερομηνία], και δεσμεύεται να διαθέσει προς πώληση στο κοινό [...].

[...]e [...]

[...].

Εκποίηση μετοχών σε εταιρείες υπό αναδιάρθρωση

Η Islandsbanki δεσμεύεται να διαθέσει προς πώληση, το συντομότερο δυνατόν, συμμετοχές σε εταιρείες εκμετάλλευσης, τις οποίες έχει αναλάβει λόγω της αναδιάρθρωσης σύμφωνα με το άρθρο 22 του νόμου αριθ. 161/2002 περί πιστωτικών ιδρυμάτων. Επιπλέον, δεσμεύεται να τηρεί τη διαδικασία και τα χρονικά όρια τα οποία ορίζονται στην προαναφερθείσα νομική διάταξη. Τέλος, η τράπεζα θα διατηρεί επικαιροποιημένα στοιχεία στον δικτυακό της τόπο (ή στον δικτυακό τόπο της σχετικής θυγατρικής, π.χ. της Midengi ehf.) όσον αφορά τις εν λόγω συμμετοχές που διατίθενται προς πώληση.

Μέτρα προς όφελος νέων και μικρών ανταγωνιστών

Η Islandsbanki δεσμεύεται να θεσπίσει τα ακόλουθα μέτρα προς όφελος των νέων και μικρών ανταγωνιστών:

- έως τις 15 Οκτωβρίου 2014 η Islandsbanki δεν θα επιβάλει συμβατικές ρήτρες ούτε να θεσπίσει νέες συμβατικές ρήτρες, στις οποίες οι ειδικοί όροι σχετικά με τα επιτόκια θα εξαρτώνται από τη διατήρηση ελάχιστου φάσματος δραστηριοτήτων με την τράπεζα.
- η Islandsbanki θα παρέχει εύκολα προσβάσιμα στοιχεία στον δικτυακό τόπο της τράπεζας σχετικά με τη διαδικασία μεταστροφής των τραπεζικών υπηρεσιών σε άλλο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα. Επιπλέον, στον δικτυακό τόπο θα υπάρχει εύκολη πρόσβαση στα απαραίτητα έγγραφα για τη μεταστροφή μεταξύ των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Τέλος, τα ίδια στοιχεία και έντυπα σχετικά με τη μεταστροφή των επιχειρήσεων θα είναι διαθέσιμα στα καταστήματα της τράπεζας.

- γ. η Islandsbanki θα εκτελεί όλες τις αιτήσεις για μεταβίβαση των τραπεζικών υπηρεσιών με ταχύτητα.
- δ. η Islandsbanki δεν θα επικαλείται τη συμμετοχή του κράτους ως πηγή ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος κατά τη διάθεση στην αγορά.
- ε. υπό την προϋπόθεση ότι δεν είναι διαθέσιμες προσφορές ανταγωνιστικών υπηρεσιών, η Islandsbanki είναι πρόθυμη να παρέχει τις ακόλουθες υπηρεσίες σε τιμή που θα βασίζεται στο κόστος συν ένα εύλογο περιθώριο κέρδους:
- στ. υπηρεσίες επεξεργασίας πληρωμών σε ισλανδικές κορόνες.
- (i) υπηρεσίες επεξεργασίας πληρωμών σε ξένο συνάλλαγμα.
- (ii) διανομή χαρτονομισμάτων και κερμάτων.
- I. Πώληση και παράδοση χαρτονομισμάτων και κερμάτων στις εγκαταστάσεις του αποδέκτη της υπηρεσίας.
- II. Διατήρηση αποθέματος ειδικών κασετών χαρτονομισμάτων, τα οποία τοποθετούνται μέσα σε μηχανήματα ATM. Ωστόσο, η ανάθεση σε εταιρεία φύλαξης από το νέο/μικρό ενδιαφερόμενο μέρος θα μπορούσε να τροφοδοτεί τους φακέλους στα ATM.

2. ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ ΣΤΗΝ ΙΣΛΑΝΔΙΑ ΠΟΥ ΕΓΚΡΙΘΗΚΑΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ

Οι ισλανδικές αρχές υπέβαλαν την ακόλουθη επισκόπηση των τροπολογιών στη νομοθεσία που τέθηκε σε ισχύ το φθινόπωρο του 2008:

- Οι εξουσιοδοτήσεις παρέμβασης που χορηγήθηκαν στην FME (ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας) (ανάληψη των αρμοδιοτήτων στις συνεδριάσεις των μετόχων και διάθεση των περιουσιακών στοιχείων, βλέπε νομοθεσία περί εκτάκτων περιστάσεων) έχουν αυξηθεί· στην ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας έχει παρασχεθεί διευρυμένη εποπτική εξουσιοδότηση· έχουν εγκριθεί συμπληρωματικές διατάξεις που επιτρέπουν στην ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας να αξιολογεί τις λειτουργίες ή τη συμπεριφορά των μεμονωμένων υπό εποπτεία μερών. Σε αυτές περιλαμβάνονται τόσο η εξουσιοδότηση για τη λήψη αποφάσεων, όπως το κλείσιμο εγκαταστάσεων ή ο τερματισμός συγκεκριμένων δραστηριοτήτων χωρίς πραγματική ανάκληση των αδειών λειτουργίας, όσο και ο αναλυτικότερος ορισμός των εννοιών η ερμηνεία των οποίων έχει αμφισβητηθεί από την ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας και τις εποπτευόμενες οντότητες ή τα δευτεροβάθμια όργανα.
- Οι κανόνες για τα μεγάλα ανοίγματα των ιδιωτών έχουν αποσαφηνιστεί και κατέστησαν πιο συγκεκριμένοι· ο ρόλος και η ευθύνη της διαχείρισης του κινδύνου έχουν αυξηθεί και η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας έχει εξουσιοδοτηθεί να προσδώσει υψηλότερη θέση στη διαχείριση των κινδύνων όσον αφορά την οργάνωση των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων· οι διατάξεις σχετικά με την εφαρμογή των προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων έχουν γίνει αυστηρότερες.
- Έχουν νομιμοποιηθεί οι διατάξεις για δημιουργία ειδικού μητρώου των μεγαλύτερων οφειλετών το οποίο θα παρέχει καλύτερη εικόνα των μεγάλων, μεμονωμένων ανοιγμάτων σε δύο ή περισσότερες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις. Το μητρώο είναι σημαντικό για τη διασύνδεση των ανοιγμάτων και την αξιολόγηση των συστημικών επιπτώσεων τους εφόσον προκύψουν δυσχέρειες στις λειτουργίες των δανειοληπτών. Οι οντότητες που δεν υπόκεινται στην εποπτεία της ισλανδικής αρχής χρηματοπιστωτικής εποπτείας, αλλά οι οποίες περιλαμβάνονται στα μητρώα των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, πρέπει να παρέχουν στην ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας στοιχεία σχετικά με όλες τις υποχρεώσεις τους. Η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας δύναται να απαγορεύει την παροχή υπηρεσιών στα εν λόγω μέρη σε περίπτωση που αρνιθούν να παράσχουν τα απαιτούμενα στοιχεία.
- Οι διατάξεις σχετικά με τις ορθές πρακτικές των επιχειρήσεων έχουν ενισχυθεί, και η ύπαρξη της Επιτροπής Ενστάσεων σχετικά με τις συναλλαγές με χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις έχει κατοχυρωθεί νομικά· πρέπει, δε, να γνωστοποιούνται αναλυτικά στοιχεία σε όλους τους μεγάλους ιδιοκτήτες χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων.
- Έχουν μειωθεί οι προθεσμίες που επιτρέπουν στις χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις τη διάθεση των απαιτούμενων περιουσιακών στοιχείων.
- Οι διατάξεις σχετικά με συμμετοχές των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων έχουν γίνει αυστηρότερες και έχουν καθοριστεί αναλυτικότερα. Οι συμμετοχές των θυγατρικών θεωρούνται πλέον ίδιες μετοχές, δεδομένου ότι αποτελούν συμβάσεις εκτός ισολογισμού που αφορούν τις ίδιες μετοχές.
- Στις οικονομικές επιχειρήσεις έχει απαγορευθεί η επέκταση της πίστωσης παρά τις εγγυήσεις των ιδίων μετοχών ή των πιστοποιητικών εγγύησης κεφαλαίου.
- Η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας πρόκειται να θεσπίσει κανόνες ως προς τον τρόπο που τα δάνεια που εξασφαλίζονται με υποθήκη επί των μετοχών των άλλων χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων θα υπολογίζονται στη βάση των κινδύνων και στην κεφαλαιακή βάση.
- Έχουν αυξηθεί αφενός η ευθύνη και αφετέρου ο ρόλος του τμήματος εσωτερικού ελέγχου. Υπάρχουν αναλυτικοί κανόνες σχετικά με την ισορροπία μεταξύ του μεγέθους και της διαφοροποίησης των δραστηριοτήτων της οικείας χρηματοπιστωτικής επιχείρησης, και σχετικά με το πεδίο εφαρμογής του τμήματος εσωτερικού ελέγχου της.

- Θεσπίστηκε το όριο της πενταετίας σχετικά με την περίοδο για την οποία η ελεγκτική εταιρεία μπορεί να διενεργεί τον έλεγχο της ίδιας χρηματοπιστωτικής επιχείρησης· έχει μειωθεί η ικανότητα της χρηματοπιστωτικής επιχείρησης να απορρίπτει έναν «δύσκολο» ελεγκτή.
- Έχουν αναθεωρηθεί όλες οι διατάξεις σχετικά με τον υπολογισμό των ιδίων κεφαλαίων και διάφορες άλλες τεχνικές πτυχές.
- Έχουν αναθεωρηθεί οι κανόνες σχετικά με την εκτέλεση των ειδικών συμμετοχών, δηλαδή 10 % ή περισσότερο των δικαιωμάτων ψήφου. Η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας είναι εξουσιοδοτημένη να αντιστρέψει το βάρος της απόδειξης κατά την αξιολόγηση μερών που στοχεύουν στην απόκτηση ή την προσθήκη ειδικών συμμετοχών, π.χ. όταν είναι αβέβαιο ποιος/ποιοι είναι ο δικαιούχος/οι δικαιούχοι μιας εταιρείας χαρτοφυλακίου με ειδική συμμετοχή.
- Έχουν εισαχθεί πλέον επιπρόσθετες απαιτήσεις για την επιλεξιμότητα των διευθυντών, έχει αυξηθεί η ευθύνη τους όσον αφορά την εποπτεία ή τις λειτουργίες, και έχουν απαγορευθεί οι εκτελεστικοί πρόεδροι του διοικητικού συμβουλίου· στην ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας έχει ανατεθεί αυξημένος εποπτικός ρόλος ως προς τα διοικητικά συμβούλια· πληροφορίες που επιτρέπουν την αναγνώριση προσώπων πρέπει να γνωστοποιούνται σχετικά με τις αποδοχές των ανώτερων διευθυντικών στελεχών.
- Έχουν οριστεί κανόνες που αφορούν πιστωτικές συναλλαγές των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων με διευθυντές, διευθύνοντες συμβούλους, βασικά στελέχη και ιδιοκτήτες ειδικών συμμετοχών στις οικείες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις. Παρόμοιοι κανόνες ισχύουν για τα μέρη που συνδέονται στενά με τους προαναφερθέντες. Η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας έχει θεσπίσει κανόνες ως προς το τι θεωρείται ικανοποιητική εγγύηση για τις εν λόγω συναλλαγές.
- Έχουν εγκριθεί κανόνες σχετικά με τις συμφωνίες που αφορούν καθεστώςτα παροχής κινήτρων και πριμοδοτήσεων στη διοίκηση και τους εργαζομένους, και σχετικά με τη λήξη συμβάσεων.
- Έχουν γίνει αυστηρότερες οι διατάξεις για την εξυγίανση και την εκκαθάριση των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων.
- Έχει διενεργηθεί συνολική αναθεώρηση των ειδικών κανόνων σχετικά με τα ταμειυτήρια. Έχουν αποσαφηνιστεί το καθεστώς και τα δικαιώματα των εγγυητών κεφαλαίου των ταμειυτηρίων και οι περιορισμοί επί των μερισμάτων, έχουν εγκριθεί σαφείς κανόνες για τις συναλλαγές του κεφαλαίου εγγύησης, έχουν οριστεί κανόνες για τις υποτιμήσεις του κεφαλαίου εγγύησης, ενώ έχουν αποσαφηνιστεί οι κανόνες σχετικά με τις άδειες των ταμειυτηρίων για επίσημη συνεργασία. Στα ταμειυτήρια έχει απαγορευθεί η μεταβολή της νομικής τους μορφής.

Σύμφωνα με τις ισλανδικές αρχές, οι ισλανδικοί κανόνες σε ορισμένα σημεία υπερβαίνουν το πανευρωπαϊκό πλαίσιο. Οι κυριότερες αποκλίσεις από τους κανόνες που έχουν εγκριθεί από την ΕΕ και έχουν συμπεριληφθεί στη συμφωνία ΕΟΧ είναι οι εξής:

- Η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας έχει το δικαίωμα να περιορίζει τις δραστηριότητες των μεμονωμένων ιδρυμάτων των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, εάν το κρίνει σκόπιμο. Επιπλέον, είναι εξουσιοδοτημένη να καθορίζει ειδικές απαιτήσεις ώστε τα επιμέρους ιδρύματα των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων να συνεχίζουν τις δραστηριότητές τους. Η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας μπορεί επίσης να περιορίζει προσωρινά τις συνολικές ή επιμέρους δραστηριότητες που ενδέχεται να ασκεί μια χρηματοπιστωτική επιχείρηση, είτε αυτές υπόκεινται σε έγκριση ή όχι, εφόσον η Αρχή το κρίνει σκόπιμο. Αυτό προωθείται, φυσικά, τουλάχιστον από τις δραστηριότητες των υποκαταστημάτων και των καταθετικών λογαριασμών που έχουν συσταθεί από αυτές σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες έως το 2008 (Icesave, Edge και Save-and-Save).
- Έχουν οριστεί πολύ αναλυτικότερες διατάξεις σχετικά με τον ρόλο του εσωτερικού ελέγχου στη νομοθεσία της Ισλανδίας από ό,τι στις οδηγίες της ΕΕ.
- Έχουν οριστεί πολύ αναλυτικότερες διατάξεις σχετικά με τον τρόπο διεξαγωγής των προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων από ό,τι στις οδηγίες της ΕΕ.
- Οι χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις πρέπει να τηρούν ειδικό μητρώο (πιστωτικό μητρώο) όλων των μερών στα οποία επεκτείνουν την πίστωση, και να υποβάλλουν επικαιροποιημένο κατάλογο στη FME στο τέλος κάθε μήνα. Επιπλέον, θα αποστέλλεται παρόμοιος κατάλογος στα μέρη που είναι στενά συνδεδεμένα με τις χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, στα διοικητικά τους συμβούλια, στους διαχειριστές και στις ομάδες συνδεδεμένων πελατών, εφόσον τα μέρη αυτά δεν περιλαμβάνονται στην παραπάνω λίστα. Ο κατάλογος αυτός θα παρέχει καλύτερη δυνατότητα παρακολούθησης των διασυνδέσεων μεταξύ των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, των διευθυντών και της διοίκησής τους.
- Εάν η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας κρίνει ότι η παροχή δανείου σε μεμονωμένο μέρος, το οποίο βρίσκεται στο πιστωτικό μητρώο και το οποίο δεν υπόκειται σε επίσημη εποπτεία χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων, θα μπορούσε να έχει συστημικό αντίκτυπο, μπορεί να ζητήσει στοιχεία από το ενδιαφερόμενο μέρος σχετικά με τις υποχρεώσεις του.
- Σε περίπτωση που ένα μέρος που δεν υπόκειται σε επίσημη εποπτεία, εντούτοις περιλαμβάνεται στο πιστωτικό μητρώο, αρνείται να αποκαλύψει στοιχεία στην ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας, η Αρχή μπορεί να διατάξει τις εποπτευόμενες οντότητες να απέχουν από την παροχή περαιτέρω υπηρεσιών στο εν λόγω μέρος. Το ίδιο ισχύει σε περίπτωση που η αποκάλυψη στοιχείων του ενδιαφερομένου δεν κρίνεται ικανοποιητική. Οι διατάξεις σχετικά με το πιστωτικό μητρώο και οι εκτεταμένες εξουσιοδοτήσεις στις εποπτικές αρχές σχετικά με τα μέρη που δεν υπόκεινται σε επίσημο έλεγχο δεν περιλαμβάνονται στους κανόνες ΕΕ/ΕΟΧ.
- Υπάρχουν πολύ πιο αναλυτικές και περιοριστικές διατάξεις σχετικά με τον δανεισμό ενδιαφερόμενου μέρους και τις εγγυήσεις από ό,τι στους κανόνες ΕΕ/ΕΟΧ.

- Η ισλανδική αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας πρέπει να αφαιρεί από τον ιδιοκτήτη ειδικής συμμετοχής το δικαίωμα να ασκεί τη συμμετοχή σε περίπτωση αμφιβολίας ως προς το ποιος είναι ή θα είναι ο δικαιούχος.
- Η μέγιστη χρονική διάρκεια που οι εξωτερικοί ελεγκτές μπορούν να απασχολούνται στην ίδια χρηματοπιστωτική επιχείρηση είναι μικρότερη από αυτή που ορίζεται στους κανόνες ΕΕ/ΕΟΧ.
- Υπάρχουν πολύ πιο αναλυτικές διατάξεις σχετικά με την επιλεξιμότητα των διευθυντών σε χρηματοπιστωτική επιχείρηση από ό,τι στις οδηγίες της ΕΕ.
- Έχουν εγκριθεί διατάξεις σχετικά με τις ρυθμίσεις στα καθεστώτα πριμοδοτήσεων και στη λήξη συμβάσεων.
- Έχουν θεσπιστεί πρόσφατοι τυπικοί κανόνες σχετικά με τις πολιτικές αποδοχών στις οδηγίες της ΕΕ, αλλά οι κανόνες για τις λήξεις συμβάσεων δεν έχουν ακόμη εγκριθεί σε αυτό το φόρουμ.

Στις 23 Μαρτίου 2012, ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας υπέβαλε έκθεση σχετικά με το μέλλον του ισλανδικού χρηματοπιστωτικού συστήματος και της κανονιστικής ρύθμισης και εποπτείας αυτού. Επιπλέον, ο υπουργός έχει διορίσει ομάδα εμπειρογνομόνων για την αναθεώρηση του νομικού και κανονιστικού πλαισίου για όλες τις χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες στην Ισλανδία.
